

UBWÉGI NU KUSŌKA

Unko uswe twinamisye imitu gyitu lilino ku lwiputo. Tāta Gwaipyana ukukinda, uswe tukukupālísya Ugwe ulubunju ulu panongwa ya lusako ulwa kuya apa mu nkiyumba iki, ukuketesania ni kyakubonekápo kya lisiku. Lōli uswe tukamanya iki ilisiku lipayile, lōli uswe tumenye Uyu ikupaya ilisiku. Polelo uswe tukusūma ukuti Yūyo Uyu ikupaya umwīsyúgu na kilābo, na Syēpwa gwēsa, isakutusayāga uswe umwīsyúgu bo uswe twibūngénie palikimo mu Ngamu Yāke, ukuti uswe tubagile ukumanya kanunupo akikalilo ukumbōmbéla Umwēne. Uku kunyonywa kwītu kōsa, Tāta. Kyāla, Yūyo amēnye indumbula syītu, amēnye ukuti iki kyo kyābwanalōli. Uswe tukwibīka twībēne kwa Ugwe, ni—ni kiyabo kya nkyeni ikya lisiku, kububōmbélo Bwāko, mu Ngamu ya Yeso Kristi. Amení.

² Mwitūgásye. (Ndaga umwe. Apa kilipo ikingi kimokyēne apa.)

³ Mugonile, kilundilo ikiboneke ni kilundilo ikisitakuboneka ukukilania ikīsu kūko uswe tulunganisigwe ulubunju ulu. Iki kikumba une u lusako ulukulumba ukwisa apa nukuyoba ulubunju ulu pa kimanyisyo ikinywamu iki. Ku kilundilo ikiboneke, ikyēne kyo naloli panini kifufanie, panongwa yakuti apo po itolo nkyeni myāngu ifikingo, polelo une ngufimbilisigwa ukuyoba ku kililo kangi ku kīmāma. Kangi ku kilundilo ikisitakuboneka, une ndi ni kiyumba ku kililo kyāngu, kangi kyópe i kyumba-kya-bukinile ku kīmāma kyāngu; kangi une ndi pakipālo, ni fikingo fīgwīke pakati, ukutendéka ikililo kyāngu ni kīmāma kyāngu. Kangi uswe tuli nukubōngeléro, ulubunju ulu, ukukinda nkiyumba, kópe ku kyumba-kya-bukinilo, kangi kyópe ikipanga, ikipanga kula pa bukilanio bwa Lwele na Lukindi Penn. Kangi mmabuyo agakongeléla, ulubatiko lwa telefoni lukwēga ikyēne ukusuluka ku mabuyo agāngi.

⁴ Uswe twāli na kabalilo akanywamu mwa Ntwa, kangi uswe tuli pāsi pa kugūlīla ukukulumba ku lukomano ulu ulubunju ulu. Kangi lilino ikilo iki ukuya kwīgala kwa kabalilo ka lusanano lwa masiku mana ulu, fiki, uswe naloliloli tukukōléla bōsa, aba babagile, ukuya apa. Uswe tukusūbīla ukuti u Ntwa ikutupaga uswe ukunoga ukukulumba ikilo iki mukwisila ukubōmba ikindukimo ikihesya kubumalikisyo, mpaka fikuti Umwēne abagile ukubūmbulusya ababine bōsa nukubōmba ifindu ifikulumba ifi Umwene bwīla ikubōmba. Kangi uswe tuli pāsi pa kugūlīla ukukulumba ku namayolo. Abāpánja bikukōléligwa nubukundwe, aligwesa, ikipanga kilikyosa ikya kipanga-kipāgūke kilikyosa. Ugwe utikufimbilisigwa nukuya Nkristi; uswe naloliloli tukukōléla abatulwanongwa ukwisa

nkati, ukwītūgāsya pakati pītu. Kangi uswe tukubōmba ikyītu ikinunu ukukinda ukumanyisya bēne iki yo njila ya Ntwa, ukuti uswe tubāgīle ukuya būmi.

⁵ Lilino uswe tukusūbīla ukuti ikilundilo kitisakuyaga kyālūtende. Kangi une ngusūbīla kwa Kyāla ukuti une ndinkuyaga gwālūtende, namanga une nāli ni kilo ikikulumba, ukwīkwābānia ku kwīngi. Kabuno une ngusyagania ukuti ifindu ifi une nguyoba ulubunju ulu fisakukoligwa kwa une mu Lisiku lya Bulongi, kangi une—une ndōlīgwe ukugon’utulo, kangi une mmenye linga une ndikuyoba ifyēne ikyēne kisakukōligwāga kwa une mu Lisiku lya Bulongi. Popāpo ikyēne kikipela ikyēne ukuya kikafu, ugwe ukabafila ukulīngānia ikyēne.

⁶ Kangi lilino ulubunju ulu lo lwakimanyisyo ikikulumba kila uswe tukwisaga ukuyobesania pa *Bwēgi Nu Kusōka*. Kangi i nongwa iyi une natendīke ikyēne ukuya sukulu ya Pandungu, ukuti uswe tubagīle ukuyobapo pa kyēne nukwēga abalilo kītu, mbuyo bwa kulumbilila ubulūmbilīli pa kyēne. Ikyēne ko kumanyisya ukufuma mu Lisimbo.

⁷ Kangi une—une ngulōnda ukuyoba ukuti, linga u ndumbilili pamo abalumbilili, ku buyo bulibosa, linga i tepi iyi yikugwīlāmo siku mmaboko gābo, linga uswe tukuyabania i tepi iyi. . . Une ngamanya iki ikipanga kikubomba ngapo pa yēne. Une ngundalusyāga u Nkundwe Fred ukwagana na bakulumba ba kipanga bo umwēne akāli ukuyabania i tepi iyi. Kangi kwa umwe bāndu panja ukukilania ikīsu, mwe muli ni fyegelela fya tepi mutegīle, nalamba komma ukusōsya i tepi panja pene pāpo umwe mukupilika ukufuma kwa Nkundwe Sothmann isya iyēne.

⁸ Lilino, kangi linga iyēne yitikisīgwe ukusōsīgwa, kangi yumo aligwesa gwa balūmbilīli bakundwe bāngu, pamo u Nkristi aligwesa kulikosa, aba babagile ukukana pa findu ifi une nguyoba isya kimanyisyo, une—une ngusubila ukuti ugwe kwipilika ukuti Ikyene. Linga ugwe utikupilikisya Ikyēne mūmo une ngumanyikisya Ikyēne, ena, ugwe uli nu bwābūke ku ikyo, ukuya ndumbilili, ukuya ntimi. Kangi une nguyīndīko kalikōsa ugwe kwītika.

⁹ Kangi silipo i sukulu ibili ingulumba pa iki. Kangi linga galipo amalālūsyo mabili, lilipo limo mwa agēne likufimbilisīgwa ukuya litalusye, pamo nalimo ilya agēne litalusye. Polelo uswe tukugelāga ukuketa ku Lisyu lya Kyāla, ulubunju ulu, ukutumula iki. Kwa une, linga ilyēne lya līlālūsyo lya i Bāngēli, i Bāngēli naloliloli lili ni lyāmulo ku lyēne.

¹⁰ Kangi lilino itolo bo uswe tukāli ukuya nago aga, ukwānda ikimanyisyo iki, ndigi, bo une ngāli ukwipūta pa Lisyu, une ngulōnda ukuyoba kwa aligwesa gwa umwe, ukuti une. . . umwe Bakristi fiyofiyo, ukuti une ngunyonywa. . . Une—une ngulonda umwe ukunyipūtila une ulubunju ulu. Kangi mōsa

panja mu kilundilo ikisitakuboneka aba bikupilikisya nkati ulubunju ulu, nyipütíla une, panongwa yakuti une ngulonda ukuya gwabwanalolindumbula kangu ngolofu.

¹¹ Lilino uswe tukusyāgānia, mukutendeka ubuyobelo ubu, umunduyumo, linga ikyēne yo mundu yumoywene itolo, isakukolelelāga ku Kyēne ngati Ikyēne kyāli pakati pa būmi nu búfwe. Balipo bīngi ba umwe apa mukusōkaga ngapo apa mukwitika. Ena, bīngi ba umwe, lumu, mutisa. Lōli une mmenye, mu butumígwe bwāngu, balipo abāndu aba bikwīsa ukumbilika une, nukupilikisya iki une ngufimbilisígwa ukuyoba; ukufuma, ena, abēne bitūgēsye papapa apa ulubunju ulu, mu fisu, ukufuma bīngi ba United States, Canada, kangu ukukilania īnyānja. Kangu umwe mubagile ukwinogonela ukwikwabanio uku ikyēne kikubika ugwe, ukumanya ukuti ubufike Bwasyepwa bwa mūndu bulambalele mmaboko gāko, 'nongwa yakuti umwēne isakukolelelāga ku iki ugwe kuyoba. Polelo Kyāla ikutendekāga une ukwāmūla panongwa ya ikyēne, kangu une ngulonda ukusegelela ku iki itolo nubwanaloli-ndumbula mūmo une mbagilile.

¹² Lilino une—une ngusuma abakalumbu bitu. Kangu une nsanwisye amasyu gāngu ukuti une mbagile ukuyoba pankyeni pa bēne. Billy alinafyo mu nyāmbi yāke, ulubunju ulu, panja pala, ifindu fimo ifi fikābagilile ukuyobígwa panja pankyeni pa—pa kilundilo ikifuluganie. Kangu fimo ifi une lumu nguyobāga, umwe mukufimbilisígwa ukupilikisya. Ega ikyēne ukuya kufuma—kufuma kwa nkundwe gwīnu, kubununu ukukinda uku une mmēnye. Ugwe ubagile ukwitūgāsya nkyumba kya ngānga nukumpilikisya umwene, umwene abagile ukuyoba pabwelu fiyo amasyu kwa ugwe. Kangu mwe bamo ba umwe bakīkūlu bakeke na banyāmbāla bakeke, une ndikulōnda umwe ukwegāpo ukupilikisya ukusóbi. Une ngulonda umwe ukwitika, kangu ukwitugasya itolo kimyemye. Kumbukilaga, Bwanaloli bubagile ukuyobígwa Bwanaloli.

¹³ Kangu, lilino, kisita kwīlamwa lōli bisakuyapo bingi ba umwe ukupīkanikana na iki kikuyobigwāga, loli une ngulōnda ukusisimikisya ikyēne kwa umwe ukwisila mu i Bāngéli. Kangu polelo une ngusūbīla, linga ugwe itolo kuyaga gwaluyīndiko nu kupilikisya, polelo ugwe kuyaga nu kipilikisya kununupo nu buluganio bwa iki une nākomelelāga, mōsa mula. Une ngusūbila iki kisakulingāniāga ikyēne, kangu une ngusūbila ikyēne kisakubōmba.

¹⁴ Lilino uswe tubagile ukuya butalipo, isala yimo, kangu sinda gwāke, pamo lumu butalipo, pa iki. Une ngumanya kikwegaga butalinki ikyēne.

¹⁵ Kangu lilino kangu, une ngulōnda ukuyoba ukuti, nkabalilo aka, ukuti, namanga tumenye abāndu bikwibanilila ku masyu

gāko; abēne bikubōmba, ku ntimi gwābo. Kangi, ena, une njile ntimi.

¹⁶ Kangi abēne bikwibanilila ku masyu ga ntimi, itolo ngati icyēne kyāli pakati pa búfwe nu būmi. Abēne bikwibanilila ku masyu ga mpūti gwābo, itolo ngati icyēne kyāli búfwe nu būmi. Kangi ena, u ntimi, lumo na fyōsa ifi umwēne amenya akabōmbélo, umwēne ikumanyisya abāndu bāke itolo katikati mūmo umwēne āmanyisígwe ku seminale; kisita kuswīga lōli iki u mpūti, yópe mu fyākwiputapūta ifikindane ifi filinabo abapūti. Ena, u ntimi naloliloli yo mpūti; icyēne kyo mwimila-pakati. Popāpo, linga u mpūti, mu fyōsa ifi umwēne amanyisígwe mu yāke, mu seminale na ba monastale, u nnyāmbála nu bwanaloli-ndumbula ubusoloke ikuyoba itolo katikati iki umwēne amanyisígwe.

¹⁷ Ena, polelo, une ngaya nubwisibile nabumo ubwakuseminale pamo ubwisibile bwa ku monastale, kangi nafimo ukulwana ni kyēne na panandi, loli une ndinabo u būmi ubuswigisye.

¹⁸ Une nākolelígwe akabalilo kāko une nāli itolo ndumiana nnini. Kangi mu iki mwālimo ikīka ikiboneke, ikipilikígwe kipígwe kwa une, i–i Mbanda ya Moto yipāyike mu lusingi, pa fyinja fihano-na-fibili mbukusi, papapa apa pa Utica Pike. U tāta gwāngu ābombelága kwa Tāta. O. H. Wathen uyu itolo lululu āfwile. Kangi umwe mubalile ilibuku, umwe mumenye akapango. Kangi ukufuma akabalilo kāla. . . Ukusuluka ikisōka pala Iyēne yilinkuboneka namaso pankyeni pa bāndu. Kangi lilino Iyēne yāli ni kipicha kyēgígwe, akabalilo kīngi, kangi icyēne kipayikígwe mu Washington, DC, ukuya bwabuke-bwawegelela, mu Nyumba ya Lweke lwa Bwīputipūti, ukuya kyene ki Kindu ikikindafipeligwa iki nasiku kyasimikisígwe mwasayansi ukuya kwegigwemo ipicha; yilayila i Mbanda ya Moto, katikati mu bubonekelo bulabula kangi injila yiliyosa, iyi yātwéle Israeli panja pa Igupto. Une ngwitika Ikyene yo Yeso Kristi mbubumbigwe bwa Mbepo, Mubwanabulumiana bwa Kyala.

¹⁹ Kabuno Umwene ākoleligwága “Mwanundumiana gwa mundu” akabalilo kako Umwene ālisile akākwānda, lilino Umwene ikukolelígwa “Mwanundumiana gwa Kyala,” mu Fyinj’elifu Umwēne isakuyaga “Mwanundumiana gwa Davidi.” Umwene isaga Mwanundumiana gwa mundu, Nsololi, mumo kwayilile kwa Umwene; lilino Umwene yo Mwanundumiana gwa Kyala, mu fikindefipeligwa; mu nkulumba Fyinj’elifu uyu ikwisa, Umwēne isakuyaga Mwanundumiana gwa Davidi, itūgésya pa kikota kya Davidi. Bo mūmo ababala ba i Bāngéli bamenye ukuti ulu lo lufingo Lwabwakyaala na Kyāla, kwa Davidi, Umwēne ābagile ukufyusya u Mwanundumiana gwāke ukwitūgásya ka kikota kyāke.

20 Kangi lilino mu butumígwe ubuhesya, ubukĩndáne, une ngòlelígwe kilikyosa ukufuma kwa “Kyála” ukubuka kwa “u mòhési.” Kangi ikyo, itolo ikyène akabalilo kōsa yo njila yila.

21 Ikyo kyo iki u bishopu-nkulumba uyu ugwa kipanga kya Katolika āyobíle kwa une ikilo kimo pāsi pala, ubuyobesanie bwāli, ukuti umwēne āyobíle, “Nkundwe Branham, Yohani u Mōsi pabwelu ālilíngénie mwēne m’Masimbo, mūmo syayobelígwe nu nsololi Yesaya.” Umwene alinkuti, “Ubutumigwe bwāko bo pabwelu itolo bulinganisígwe mu Kipanga.” Umwene ātile, “Aba Luteri bali mu i Bāngéli.” Umwene alinkuti, “Abaluteri bālimmenye u Luteri. Abawesley bammenye u Wesley. Lōli bule aba Pentekosti?” Alinkuti, “Abēne bikubunabuna. Abēne bakamanya nukwakubuka.”

Kangi une ndinkuti, “Nkulumba, une ngupalisya ikyo.”

22 Kangi akēne kāli kabalilo kala u Mbepo āgwíle pa nkíkúlu yula, akālimbenémo une siku, unkasi gwāke. . . kangi āyobíle nukulingania ifindu filafila.

23 Lilino, ukuya gwanaloli-ndumbula, pankyeni pa Ndumi iyi une nguyobaga ulubunju ulu, une ngamanya. Une nālimbulíle umwēne, une ndinkuti, “Nkulumba, une ngābagíle ukukiyoba ikyo. Ikyo kyo kindu kikulumba ukukiyoba. Ikyene kikuboneka bo ikyo.”

24 Ikindu kimokyēne iki une nkimenye, ukuti kilipo ikindukimo kibonike pabuyo, naloliloli. Ifindu fyōsa ifi, itolo, ifyēne fisisimikisígwe nasayansi, kangi fisisimikisígwe ukusyungutila nu kusyungutila nkĩsu, ikylene kikabagila ukuya itolo kapango. Ikyene kyo Bwanaloli. Ngimba ikylene kyo fiki? Unko une njobe, mukwilāta, bo une ngāli ngayōba kwa umwe ulubunju ulu, une ngamanya. Kangi une ngabagíla nukugela ukutēndēka nukwēnda kulikōsa mpaka une nāpilíke ukufuma ku Mwēne ukuti āyobíle na une pitāsi kangi ālimbulíle une ifindu ifi.

25 Kumbukilaga, Ntwa Yeso Kristi gwītu akāli lingeniemo siku Mwēne ukuya Mwanundumiana gwa Kyala. Umwēne ātile, “Umwe mwāyobíle Une nāli; ku nongwa iyi Une nāpāpígwe,” na fyosa bo ifyo, lōli Umwene akalilíngeniemo siku Mwēne.

26 Kangi, lilino, yila yāli Mbanda ya Moto iyi yalōngolíle a bāna ba Israeli, āli yo Ntwa Yeso Kristi mu bubumbigwe bwa Mbepo, (ugwe kwitika ikyo?), u Logos uyu āsokíle ukufuma kwa Kyala.

27 Kangi polelo akabalilo kako Umwene āli pa kĩsu, Umwene alinkuyoba, “Une ngufuma kwa Kyala, kangi une ngubukaga kwa Kyala.” Uswe twesa tumenye ikyo.

28 Kangi ukufuma pa bufwe Bwāke, ukusyilígwa, nu busyūke: Sauli gwa ku Tarasi āli pa nsebwe gwāke ukusulukila ku Damaska, ukufwīma a—a Bakristi, panongwa yakuti abēne bāmanyisyāga ifindu nukukindana na iki abēne bāmanyisígwe. Kangi umwēne āli gwabwīte unkulumba; pāsi pa Gamalieli,

yumo mwa bamanyisi abapamwanya aba lisiku lila, mu sukulu yābo, imonosatale yābo; kangi u nnyambala unkulumba, kangi umwenekaya pa kipanga. Kangi apēne pāli po pala pakuti u Lumuli ulukulumba, i Mbanda ya Moto kangi, yilinkuntikila umwene pāsi, pakati pa pamusi. Kangi i Lisyu lilinkuyoba, “Sauli, Sauli, fiki ugwe kumfwima Une?”

²⁹ Lilino linga umwe mukukētésya akabalilo kāko Pauli, Sauli, āsumwīke, umwēne alinkuti, “Ntwa, ngimba gwe Ywani Ugwe?” Lilino, u ndumiana yula, ukuya n’Juda, umwēne naloliloli akābagīle ukukōléla kalikōsa, pene pāpo akēne kāli kindukimo ukwimilīla Kyāla, umwene akābagīle ukuti ākikōlīle icyēne “Ntwa.” Polelo, lyēne yāli yilayila Mbanda ya Moto.

³⁰ Bo Yeso āyōbīle, “Une ngubuka kwa Kyala. Une mfumile kwa Kyala, kangi Une ngugomokela kwa Kyala.”

³¹ Pala Umwene āli, ukugomokela nduko lwa Mbanda ya Moto kangi; Umwene alinkuti, “Une ne Yeso Yūyo ugwe kufwīma; kangi icyēne kikafu kuli ugwe ukukoma ukulwana ni filaso.”

³² Kangi uswe tukusyāgānia ukuti akabalilo kāko Ntumigwa Peteri, kwa yūyo ifungulilo syapēgigwe ukuyenga i Kipanga, uswe tukusyāgānia ukuti umwēne āli mu bamminyololo, kangi i Mbanda ya Moto yiyiyi yālīsīle ukukinda mbanda sya fisulu, ukwigūla ififigo fwa bāmminyololo, nukummwega Peteri panja, mbutītu, kisita nukufubania ubusikali. Kwa une, Umwene yo Yeso Kristi yulayula mmayolo, umwisyugu, kangi bwilanabwila.

³³ Kangi polelo ugwe akabalilo kōsa kwisakumanya kalikosa na kayīlo ka akēne. Kalikosa kakumanyigwa na kayīlo kāke, ikipaso iki akēne kakupāpa. Kangi une ngubasuma umwe ukukētésya u luko lwa kipaso Ulwēne lukupāpa, u Lumuli ulu lūlo yo Kyāla, panongwa yakuti Ulwēne bwila lukugomokela ku Lisyu lya Kyala, kangi lukusisimikisya i Lisyu lya Kyala, lukulūmbilīla i Lisyu lya Kyāla, kangi Kyāla ikusisimikisya i Lisyu lila mufindu ifipalamasīgwe pankyeni pa umwe. Apēne pikufimbilisīgwa ukuyapo ikindukimo kunyuma kwa Ilyēne.

³⁴ Abāndu bāngōlīle une nsololi. Une ndikwīkolela nimwene ukuya nsololi nakamo, panongwa yakuti une ngabagila ukugela napandi ukuyoba ikyo, lōli une ndinakyo. . . Tutigi, une mbagīle ukuyoba iki, ukuti u Ntwa anyitikisye une ukukētēla-ngāni ifindu, ukuyoba ifindu ifi fibōmbīgwe, fisakubōmbigwa, fikubōmbīgwa, kangi komma akabalilo kamokene kitolīgwēmo siku icyēne, mu tubalilo abakalongo ba maelifu. Kilikyosa iki Umwēne ayōbīle ukuti kikubonekāga, kyābonīke. Uswe twesa tumenye ikyo. Linga alipo u mūndu mu kilundilo ikyakuboneka iki ulubunju ulu, pamo paliposa, abagīle ukuyoba akabalilo kamo icyēne kyātōlīgwe, ugwe uli nu bwābūke ukwīma nukuyōba lūlo. Lōli linga aligwesa amēnye ukuti akabalilo kalikōsa, aka maelifu ga tubalilo, icyēne kitalwisye

nubupelelesye, yóba, “ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni!”—Nsimbi.] Muketile? Polelo ikyo kikuyaga kindu kilakila nkisu kyapasi.

³⁵ Ikindukimo kili itolo kifuki ukuboneka. Kyāla atikutumámo siku ifindu ifi kisita kuya nulubĩngilílo kunyuma ku kyēne.

³⁶ Une itolo ninogonága apa. Une nakibíkíle ikyēne apa, tumo mwa fisimbe fyāngu. Ukuti une mfwēle ulubunju ulu, imbĩngo sya mmaboko. . . .Kangi mwe bĩngi ba umwe mupilike isya indondwa ya mafilimu iyi, Jane Russell, kangi unna gwāke yo gwa kiPentekosti; kangi Danny Henry yo ntāni gwāke, untāni gwākipánda, umwāna gwa ulilumbu gwa māma gwāke. Umwēne āli gwa kiBaptisti. Umwēne ālímíle ku lukomano, u lukomano lwa Banyāmbála ba Biashara mu Los Angeles, California, ifyinja fibili ifi fikindile.

³⁷ Kangi une itolo nāmalísísyē ukuyoba isya buyobi ubukulumba, ubwamaka, ubugúte, ubu yópe unketeleli-mōsa, yumo mwa baketeli-mōsa gwapamwanya gwa Assembelies of Kyāla, alinkusuluka pāsi pa kigemo ukufuma mmwanya mu mesa kūko umwe ālitūgésyē, kangi umwene alinkuti, “Une ndikwitika ukuti Nkundwe Branham āsanusyaga ikyo.”

³⁸ Une ndinkuti, “Une ngusanusya ikyēne, nkulumba. Ikyene kyo ISI SYO IKUTI UNTWA.” Kangi, polelo, ikylene kyāli ukufwana ni kipanga mu ngulilo iyi.

³⁹ Kangi kifuki akabalilo kala, unnyāmbála unkeku uyu yūyo āli nyāmbála gwa biashara. . . .Unkulu gwāke ali pamwanya. . . .umwēne āli pala ikwēga ifilamu fya televizioni ulubunju lula, unkundwe gwāke uyingi yo—yo kapitao gwa misebwe nkisu kya California. Kangi Danny Henry alinkwenda ukwisa kunyeni ukufuma pāpo u lukomano lwigalége, pa kigemo, bo *ulu*, kūko abanyāmbála bōsa bālitūgésyē, alinkusuluka ukubīka amaboko gāke ukusyūngutíla une. Kangi umwēne alinkuyóba amasyu, “Nkundwe Branham, une ngusúbíla iki kitikupilikígwa kyamahelu, lōli,” alinkuti, “ikyo kibagíle ukupela untu gwa 23 gwa Busetuli.” Iki, gilipo gyene imitu malongo-mabili-na-mibili mu Busetuli. Umwēne alinkuti, “Une ngusúbíla iki kitikupilikígwa kyamahelu.” Umwene akakindilíle ukuyoba ikyēne. . . .Lilino, undumiana āli gwa kiBaptisti, kangi akāménye nakimo isya kikindakipeligwa. Na maboko gāke ukusyūngutíla une, umwēne alinkwanda ukuyóba mu njobelo insitakumanyígwa.

⁴⁰ Kangi akabalilo kāko umwēne amalísísyē ukuyoba mu njobelo insitakumanyígwa, ālipo pala u—u nkíkulu, untupe, untítu itūgésyē palapala nkyēni myāngu, umwene āfyukíle mmwanya, alinkuti, “Kila kitikulondigwa ubulinganio bulibosa mma.” Umwēne alinkuti, “Une mfumile ku Shreveport, Louisiana, pamo, Baton Rouge, Louisiana.” Alinkuti, “Íkyo kyo pabwelu kiFrenchi.”

41 Victor Le Doux, uyu āli nyāmbala gwa kiFrenchi, yópe itūgésye pamwanya pala, alinkuti, “Naloliloli, une ne gwa kiFrenchi, kangi kila kyāli nubupelesye kiFrenchi.”

42 Une ndinkuti, “Gūlila i miniti. *Ugwe* simba iki umwēne āyobīle, kangi *ugwe* simba iki umwēne āyobīle, bo umwe mukāli ukuyoba kalikosa. Simba iki ugwe kuyoba, kangi unko uswe tukēte isimbo syīnu.” Kangi popāpo yumo āsīmīle, kangi uyūngi āsīmīle, ikyēne kyāli nu twafwāsi kyāli kifwanefwane.

43 Kangi polelo itolo kifuki akabalilo kala, akabalilo kāko abēne bātwele isimbo pala, umboneke-nnunū, nkeke ndumiana gwanywili-nyelu ikwisa ikwenda ukufuma ku nyuma. Kūko, yikālipo ifwāsi yakufwana ukuti umwēne itūgāsye pāsi; umwēne ālīmīle ku nyuma. Umwene ikwisa ikwenda pala, alinkuti, “Itolo i miniti, une ngulonda ukubika ulusimbo, nīne.” Umwene alinkuti, “Une ne nsanusyi gwa kiFrenchi ku U.N., United Nations.” Umwēne alinkuti, “Une ngulonda ukuleka ulusimbo lwāngu.”

44 Kangi, apa, isimbo syosa itatu katikati sifwene, isya kiFrenchi. Kangi apa mo mūmo ikyēne kikubala. Isi syo simbo syapabwandilo syēgīgwe, isimbo yēgīgwe palapala pala. Ulu lo busīmbe bwa Danny, mwene, umwēne āpimbīle mu nyāmbi yāke. Ena, ubwēne bwābūkīle mu Banyambala Bakristi Babiashara, na fyosa.

Panongwa yakuti ugwe usalīle injila imfinye, injila ingafupo, ugwe gwēndīle mu lusalo lwāko gwīmwe, ugwe usalīle ulusalo ulutalūsye kangi ulwakatikati, kangi iyēne yo NJILA YANGU.

Panongwa ya lusalo ulwankabalilo kāke ulu, ikiyabo ikinywamu ikya ku Mwanya kisakukugūlilāga ugwe. Lo lusalo lwalwīmīko luki ugwe utēndike!

Iki, mu kyēne, kyo kila kīkyo kisakupa nukupela ukuboneka ubupōnjoli ubukulumba mu Lugano Lwabwākyāla.

45 Lilino, unnyambala ābikīle i saini pa ngamu yake apa, “Ubuyobelo bwa pamwanya bwasanusigwe nu . . . ubwa Danny Henry ukusolōli pa Nkundwe Branham, bupēgīgwe na baketi batatu mu bulilo-findu mu Los Angeles, California.”

46 Lilino, u nnyāmbāla unkeke uyu uyu āpēle ubusololi ubu, kisita kumanya iki umwēne āyobāga, āli mu Yerusalemu kifuki umwesi gumo ugu gukīndīle. Umwēne āli nu lusako ulwa kubūka pānja kangi—kangi ukulāmbalāla mu lipumba kūko Yeso āfwīle nukusyīlīgwa. Kangi popāpo bo umwēne ālambalēle pala, umwēne ātīle une nālisīle pa linogono lyāke namaka naloliloli kangi umwēne alinkwānda ukukūta. Aatile, “Mumo ikyene kyāli kikafu fiyo kwa Nkundwe Branham ukwīma ukulwana ni kīsu kyapasi ni findu ifi, kangi ifipanga fyosa!”

47 Mūmo ikyēne—ikyēne akabalilo kāmo kyāyobígwe isya yumo, isya kiyabo kya Billy Graham, alinkuti, “Uswe tubagile ukuketa Billy Graham, ’nongwa yakuti ifipanga fyosa fili palikimo ku mwene. Uswe tukuketa Oral Roberts, aba kiPentekosti. Lōli tukuyaga bulebule nakyo ikibōmbāmo siku kalikōsa, akabalilo kāko Ikyēne kikindéne na iki abāndu bamanyisígwe?” Ikyēne yo Kyāla.

48 Kangi, Danny, iki umwēne ikubōmba ukuya nyāngálo, umwēne ikutēndéka utubwe utunini. Umwēne ālyēndíle kūko i Kipingika kyābikígwe pāsi, kūko abēne bāyobíle i Kipingika kyalitūgésye mu lyālábwe. Nayumo ālipo ukusyungutila, popāpo umwēne alinkubongotola akabwe akanini kangi umwene alinkukabika akēne mu nyambi yāke ukuya kyakukumbukilapo, ukwisa ku kāya nukundendekéla une amabatani ga mbigo ukufuma ku lyēne. Kangi, ikyakuswigisya, bo umwēne agatēndíke agēne, agēne gabonekaga ukuya ni linona lya lilopa. Kangi mulamula ukukinda mu lililyosa lya agēne, nukukindilíla, kakwendeléla akagoloke, akayila akafinyu mulamula ukukinda mabili gōsa ga gēne. Lilino kila kibagile ukuya itolo i . . . Muketile, umundu uyungi abagile ukusita kukētésya ikyēne, lōli kwa une ikyēne kyo kikongelélapo pa findu ifi une ngwitika. Une ngwitika ukuti kilikyōsa kili nu lusanusyo ku kyēne.

49 Kangi lilino, nkabalilo aka, kalikōsa aka u Ntwa alinako . . . Linga iki kikāya kyo kindu iki Umwēne asololaga, isya Malaki 4 kangi isya syōpe isya Luka 17, na mingi a Masimbo agangi aga gikubōmbígwága mu lisiku ilyabumalikisyo, une ndiyoba iki mu kwígála, ikyēne kyālíle ulwālo kuli u nnyāmbala yula akabalilo kāko umwēne isakwisága. Popāpo une ndi gwakupālisya fiyo ukuti Kyāla Mwenemaka, linga ikyēne kukuyaga injila yila, anyítikisye une ukubōmba akandukamo akanini, mu nkayílo kāngu akasitakumanyila, ukunāngisya ukupalisya kwāngu ukwa lugano Lwāke kwa une, ulugano lwāngu kwa Umwēne, kangi ulugano lwitu ku bāndu.

50 Polelo, mu bwanaloli-ndumbula, une ngusegeléla ikimanyisyo iki ikya *Ubwégi Nu Kusōka*. Kyāla aliyaga ni kisa pa uswe twesa.

51 Kangi lilino pilikisya kifuki. Kangi, bakalumbu, komma ukusumuka nukusōka panja; itugasya kimyemye itolo akabalilo kanini. Nkundwe, bo kilakila. Komma ukusimisya ama rediyo gīnu panja apo, aba bikwisa pa bulunganisyo ubu. Komma ukubomba ikyo. Itolo itūgásya kimyemye ku maminiti manandi, mpaka ikyēne kimalisígwe. Pilikisya kifuki. Linga ugwe kukanikana, simba a Masimbo aga une ngubōmbéla, kangi fūnda Agēne nulwípúto bo ugwe ukáli ukutēndéka ulusaló lwāko.

Kyala, tutula uswe bo uswe tukugela ukusegelela ku kimanyisyo iki.

⁵² Lilino, ikyēne kibagile ukuya panini kitalipo. Une ndikulonda umwe ukuya mbubopelo bulibosa. Kangi itolo ega akabalilo kīnu, twesa ba uswe, nukufūnda i Lisyu lya Kyāla, nubwanalōli kangi namosanamosa, mūmo tumanyīla akafūndilo ka Ilyēne.

⁵³ Unko uswe twande na Mwikemo Matai, untu gwa 19. Kangi ukwanda, une ngwinogona, ni linandi lya 8 ilya ntu gwa 19, une ngunyonywa ukwanda. Une mbagile ukwanda ni lya 1, kangi ukubala ukusuluka ku manandi ga 8 ga ntu gwa 19.

⁵⁴ Lilino, kumbukilaga, ifindu ifi une nguyoba fibagile ukufuma mu Lisyu lya Kyāla. Ikyēne kikabagila ukuya minogono gāngu nimwēne, 'nongwa yakuti aminogono gāngu gali bo ga aligwesa uyungi. Lōli ikyēne kibagile ukuya mu kindilisi ni Lisyu lya Kyāla. Kumbukilāga, Kyāla ikumilisa kilikyosa mu bukindilisi. Umwene atikwandukamo siku. Umwene yo yuyo mmayolo, umusyugu, na bwilanabwila. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Umwene yo yulayula.

⁵⁵ Lilino une ngulonda ukubala ukufuma ku ntu gwa 19.

Kangi ukwene kulinkwisa ukuboneka, ukuti akabalilo kākō Yeso āmalisīsyē ubuyōbēlo ubu, umwēne alinkusumuka ukufuma mu Galilai, kangi alinkwisa mu filobokelo fya Yudai ukukilania Yordani;

Kangi ifilundilo ifikulumba fyālinkōngile umwene; kangi umwēne alinkubabūmbulūsya abēne. . .

Aba Farisai bōpe bālisīle ku mwēne, ukungela umwēne, . . .

⁵⁶ Une ngwima pala ukuti umwe mubagile ukwega ububīndikisyo pa ywani ikyēne kyāli uyu angēlāga Umwēne.

. . . ukuyoba ku mwēne, Ngimba ikyēne kyalulagilo ukuti unnyambala ukunsōsya unkasi gwāke kuli nongwa yiliyōsa?

Kangi umwene alinkwamula kangi alinkuyoba ku bene, Ngimba umwe mukabala, ukuti umwēne yūyo abapelile ku bwandili abapelile abēne unnyāmbāla nu nkīkūlu,

Kangi alinkuti, Panongwa ya iki isa unnyāmbāla ukundeka tāta. . . māma, kangi isakwibānīlila ku nkasi gwāke: kangi abēne babili bisakuyaga mbili gumogwene?

Polelo abēne bakaya kangi babili mma, lōli u mbili gumogwene. Iki polelo Kyāla alungisenie palikimo, unko umūndu alingatatulaga.

Abēne balinkuyoba ku mwēne, Nongwa ya fiki Mōse polelo ālagile ukupa ukalata gwa kusōka, kangi. . . ukunsōsya umwēne?

Kangi *Umwēne* alinkuyoba ku *bēne*, *Mōse panongwa ya bukafu ya ndumbula syīnu ālītikisye umwe ukusōsya abakasi bīnu: lōli ukufuma ku bwandilo ukwēne kukāli lululo mma.*

Lilino, Kyala, tutula uswe.

⁵⁷ I Lisimbo ili, ililāluso ili, lyālyagene na Yeso kukubwandilo itolo kwa butumígwe Bwāke. Kangi ilyēne lyālyagene na Mōse kukubwāndilo bwa butumígwe bwāke. Ilyēne lyo lilāluso ilya pankyeni-fiyo mu ndumbula sya bitiki. Untulwanongwa atikupasya. Lōli ikyēne kili ku bitiki, panongwa yakuti u mwitiki ikugela ukubōmba kyōsa iki umwēne amenye kanunu ukukinda akabōmbélo ukwitugasya ntalusye pankyeni pa Kyāla. Polelo ilyēne, ililāluso lililyosa likwisapo pa bwīpūti, polelo i nongwa ya *Bwegi Nu Kusōka* yikwisapo. Nongwa ya fiki? Panongwa yakuti iyēne yo nongwa ya butulwanongwa bwapabwāndilo. Uko ko kūko ubutulwanongwa bwālyāndīle. Kangi iyo yo nongwa ilyēne likutwaligwápo akabalilo kōsa, panongwa yakuti iyēne yo bu bwāndilo bulabula ubwa butulwanongwa.

⁵⁸ Lilino une ndikuyaga nakabalilo ukulīngānia ifindu fyosa ifi, lōli une nguohokaga ukwāmūla ukalata gwāko pamo kalikōsa une mbagile. Pamo, uswe tuli nago amabūku gasīmbígwe pa kyēne, kangi amalāluso mīngi, kangi tópe ututumulígwe ukufuma mma kalatasi ga nōngwa ni findu apa, ukusisimikisya iki, uswe tumenye ukuti ikyēne āli Eva (I apulo iyi umwēne abagile ukulya, kūko ikyēne kikaya napandi Kyammasimbo, lilino abēne bikwiyobela akēne kāli ka aprikoti; ikyēne kyāli nakimo ikya ifyēne.), umwēne unkīkūlu asulilwe ubulogwe, iki kyātwéle u mwāna ugwakwanda, uyu āli Kaini, u mwanundumiana gwa Sētāno mwēne, kabuno mwa umwēne mwalambalele ububibi. Ubwēne bukālisile ukwisila mwa Abelo. U mwanundumiana gwa Sētāno āli Kaini.

⁵⁹ Une mmenye ililāluso lyāko lilino, “Eva alinkuti, ‘Une ngabile u nnyāmbála ukufuma kwa Ntwa.’” Uko ko katikati kutalusya.

⁶⁰ Ugwe ubagile ukwēga u nkīkūlu ugwakinyanyasi ukukinda nkaya, unnyambala umbibi ukukinda; linga abēne bāli na kāna, akēne kikuyaga kafumile kwa Ntwa, panongwa yakuti Kyāla ali ni ndagilo sibikígwa palikimo. Kangi indagilo isi, ngati ilisuba ukufyūka; ugwe kubiki ikikōngóti mu ngunda ununu, ikyēne kisakumela. Kangi ikyēne kikufimbilisigwa ukumela, panongwa yakuti ulwēne lo ululagilo lwa Kyāla. Akabalilo kāko imbeyu iybyāligwe, iyēne yikufimbilisigwa ukumela. Kangi nakimo kibagile ukumesya u būmi lōli yu Kyāla, panongwa yakuti ikyēne kikubōmbéla pāsi pa ndagilo sya Kyāla. Polelo akabalilo kāko imbeyu imbibi yābyāligwe munda mwa—mwa Eva, iyēne yafimbilisigwe ukutwala pānja, panongwa yakuti

ulwēne lo lulagilo lwa Kyāla ulwa kubāsya. Kangi iyēne yikābagile ukubōmba nakimo lōli kukutwāla iyēne, kangi ikyēne kyābāgile ukufuma kwa Kyāla.

⁶¹ Iyo yo nongwa iyi fikuti abānda bikuyoba, “Utwāna utinini,” utubalilo tumo, “utu tukapāpīgwa na bapāpi a Bakristi, tutāgigwe.”

⁶² I Lilopa lya Yeso Kristi likuhombela u mwanike yula, une ndikupāsya umwēne āpāpīgwe ubwīngi bulebule kangi mbubībi bulebule akēne kāpāpīgwe. Umwene yo Kang’osi gwa Kyala uyu ikusoosya imbibi sya nkisu. U mwanike unnini akabagila ukupinduka, panongwa yakuti akēne kakaya nakimo ikya kupindikila, kangi bula bwāli butulwanongwa kisu ubu bwālyēgigwepo ni Lilopa lya Kristi. Utwāna tukubuka ku Mwanya.

⁶³ Ubwēne bo butulwanongwa bwakubwāndilo, kangi iyo yo nongwa ubwēne—ubwēne bukulālúsigwa. Akabalilo kāko ikika ikikulumba kikwisa ukufuma kwa Kyāla, ukufwana ni kīndu kyākwānda: “Ngimba bule u bwēgi nu kusōka?” Lilino, mūmo siyililēmo siku, iyēne likāli lyo lilālúsyo pakati pa bāndu. Kangi iyēne lyāli nkabalilo ka Yeso, mūmo iyēne lyāli nkabalilo ka Mōse, iyēne akabalilo kōsa lyāli, kangi likāli mpaka ilisiku ili, ililālúsyo pakati pa bandu, panongwa yakuti abandu bikulōnda ukumanya iki kyo Bwanaloli.

⁶⁴ Lōli kūko lilipo ililālúsyo limo, likufimbilisigwa ukuyapo iyāmulo limo. Kangi lilino ukuya lyāmulo, mūmo une njobilemo, undungu ugu, likufimbilisigwa ukuyapo iyāmulo ilitalusye. Kangi linga uswe tukulyāga iyāmulo ku kalikōsa, kangi iyēne—ilyēne likaya litalusye, polelo uswe tumenye ukuti iyēne lyāli lisobi. Lōli lilipo, ugwe ubagile pōpe ukulālúsya mpaka ililālúsyo lyabwanaloli lyamuligwe, linga ugwe kulonda ukumanya u Bwanaloli. Kangi ukuya ukuti ili lya lilālúsyo lya mwi Bāngéli, iyēne libagile ukuya lyāmulo lya mwi Bāngéli.

⁶⁵ Ikyēne kili bo mūmo une njobile, linga une nālonḍāga ukubūka kubusōkel’isuba ulubunju ulu, kangi ikununu ukukinda iki une nāmēnye iki, une nāfimbilisigwāga ukukyāga kimo ikindukimo mu ngūnda, kangi ikyēne kyāli nukutalūla kubusōkel’isuba, kangi une nābūkile kubusōkel’isuba. Umunduyumo alinkuti, “Nkundwe Branham, *kuno* ko kubusōkel’isuba.” Ukwēne ko kubusōkel’isuba, mukukoleléla, lōli ukwēne ko kululu-kubusōkel’isuba. Une mbagile ukukikinda kikindu kilakila une nākilondesyāga; une mbagile ukugomokela, mmenye ikyēne kyo kisōbi. Kangi polelo linga umunduyumo āyobile, “Nkundwe Branham, buka injila *iyi*, ku kiboko kyako.” Lilino, kula ko mukukoleléla kubusōkel’isuba, kōpe, lōli ukwēne ko kwitongo-kubusōkel’isuba. Une angāli ngupondwa ikindu iki une nakilōndesyāga, panongwa yakuti

une nābūkīle ukukisania umpaka gwa njila imbelesye kangi iyakutalula.

⁶⁶ Lilino, linga ikyo kikuyaga lūlo, uswe tuli na masukulu mabili aga nyinogono pa *Bwēgi Nu Kusōka*. Kangi ikyo kyo, yimo mwa syēne yikuyoba, ukuti, “U nnyāmbāla abagīle ukwega kamokene, mpaka unkasi gwāke afwīle.” Kangi ilyo lyo limo mwa malālúsyo, lōli, ugwe kubūka ukulondésya iyo, ugwe kubūka kukuyileka injila. Kangi polelo ingonge yikuyoba, “O, linga unkasi pamo undume, aligwesa gwa bēne, asulilwe ubulogwe, aligwesa gwa bēne abagīle ukukagigwa nu kwega kāngi.” Ugwe kwiyāga gwīmwenē uyilekīle injila na ikyo.

⁶⁷ Popāpo, muketile, ukwēne kukaya kwitongo-kubusōkel’isuba pamo kululu-kubusōkel’isuba; uswe tukulonda ukutalula kubusōkel’isuba. Ugwe kwigwīlāga mu Lisimbo akabalilo kākō ugwe kubūka injila *iyi*, ugwe kwigwīlāga mu Lisimbo akabalilo kākō kubūka injila *yila*. Uswe tukulonda ukumanya apa i Lisimbo, likwāgāna ni Lisimbo, kangi ukumanya iki kyo Bwanaloli bwa ikyēne. Kilikyōsa kikwēga injila ingindane, kangi kikutoligwa ukutwāla pala ilyāmúlo ilitalusye, lōli pópe pikufimbilisígwa ukuyāpo ilyāmúlo.

⁶⁸ Ikyēne kifwene itolo, umwīsyúgu, silipo isukulu ingulumba ibili isya kimanyisyo mu kipanga; yimo mwa isyēne yo ya kiKalvinisti, yimo iyingi yo kiArmini-. . .kiArminiani. Yimo mwa isyēne yo yāndagīlo, yimo iyingi ya ipyāna. Kangi uswe tukwīsa ukusyāgānia ukuti abāndu aba bikwitika mu lipyāna, aba kiKalvinisti, abēne bikuyōba, “Saya Kyāla, ikyēne kitikumfulasya une ukukwēsa. Ikyēne kitikumfulāsya une ukunwa. Une mbagīle ukubōmba ifindu ifi, une ndinako u kuponesígwa kwa Syēpwa.” Polelo uswe tukwāga ulubafu ulungi, pa balulāgīlo, balinkuti, “O, une ngulōnda ukumumanila umwēne mōsa, une ngulōnda ukumbonésya umwēne akayabo ka linogono lyāngu, lōli, une ne Nkristi, une ngufimbilisígwa ukuya kimyemye.” Muketile, ugwe kwiyāga gwīmwenē pa misebwe mibili imikindane, kangi nagumo gwa gyēne gwa butalusye. Lilino, ikyo kyo kikafu ukuyōba ikyo, loli ikyene kyo bwanaloli.

⁶⁹ Uswe tukwiyāga twībēne pa misebwe mibili imikindāne; ukubūka injila yimo; yimo, iyingi. Lilino unko uswe tukēte iki u Bwanalóli buli.

⁷⁰ Lilino pilikisya, kangi kēta linga iki kikupilikígwa kyamahala kwa ugwe. Kūkwegelēla itolo, linga une ngwitēdekésya ukubūka ukukilania inyanja, kangi une ngwēgaga inyuma yāngu yēne, une ngunkōlélaga unkasi gwāngu kwa une, kangi une nguyobaga, “Uswe tukubu-. . .Une ngubūka ukukilania inyanja, gwe mpala.” Lilino apa po lulipo ulubafu lwandagilo, “Lilino, nkasi gwāngu, une ngulambalikaga ululagilo pāsi kwa ugwe! Linga ugwe kunyēgésya nu nnyāmbāla aligwesa akabalilo kākō une nsōkilépo, akabalilo kākō une

ngomwíke ugwe gwe nkíkúlu unsôsígwe. Kangi une ndikulónnda ugwe utendekége amáso, ndikulónnda ugwe unyêgesyége! Ugwe kupilikisya ikyo? Une ne ndumego! Linga ugwe kubômba ikyène, une ngwisakukága ugwe akabalilo kâko une ngomwikéko.”

⁷¹ Polelo umwêne ikufikila nukungamanda une pa makosi, nukuyôba, “Gwa nnyâmbála gwângu unnunu, une ngulónnda ukukubúla ugwe ikindukimo, kêta, kêta, ukuti linga ugwe kuténdéka amáso ku nkíkúlu aligwesa, pamo ukummwegéla unkíkúlu aligwesa panja, pamo ukunyêgésya nu nkíkúlu aligwesa, ugwe kuyaga nyâmbála unsôkígwa akabalilo kâko ugwe ugomwikéko.” Lilino, ako katikuyaga kâya akabobofu? Abo bo bândagílo. Umma ndaga.

⁷² Lilino, ulubafu ulungi lo, fikuti linga une ngubûka ukukilania inyanja kangi une nguténdéka ubusóbi. . . Ukubuka kula nukuyôba, “Lilino, kêta, kêta, une ngwisakwégága unkíkúlu *uyu* panja. O, ikyène kili kanunu nu nkasi gwângu, umwêne atikupâsya.” Unkasi gwangu ikuyobaga, “Une ngubuka panja nu unnyambala *uyu*. Ikyene kyo kili kanunu môsa na Bill, umwene atikupâsya.” Linga une ndikupasya, polelo kilipo kimo kitamisye na une; une ndikungana unkikulu yula kanunu. Kangi linga umwene atikupasya, kilipo kimo kitamisye nu mwene. Umwene yo nkasi gwangu; Une ndikulonda umwêne ukubomba ubutoyofu nu mwêne. Umwene yo nkasi *gwangu*.

⁷³ Lilino, injila indalusye iya ikyène, yo, silipo syôsa sibili sili nu bwanaloli bumo, lôli komma u Bwanalóli katikati.

⁷⁴ Lilino akabalilo kâko une ngubûka ukukilania inyanja, ukukiténdéka ikyène ukuya kitalusye, inyumba yângu innini yikwîbungánia ukuayungutíla, knagi uswe tukwîpúta yumo nu mnine. Kangi une ngubabîka abêne kwa Kyâla, kangi abêne bikumbîka une kwa Kyâla. Kangi akabalilo kâko uswe tubômbîle, uswe tukubûka ukukiania inya. . . Une ngubûba ukukilania inyanja. Lilino, une mmenye umwêne anganîle une; une ndinulusúbílo mwa umwêne. Umwe- . . . kangi une nunganîle umwêne; umwêne ali nu lusúbílo mwa une. Akabalilo kôsa une nunganîle umwêne bo lûlo, umwêne atikufimbilisígwa ukupâsya isya une ukwêga unkíkúlu uyungi panja. Akabalilo kôsa umwêne anganîle une kanunu, fiki, kukayapo nukufûmbwa nakumo isyakuti une ninogonége isya nnyâmbála aligwésa uyungi ukusôka panja nu mwêne, panongwa yakuti umwene yo nkasi gwangu kangi une ngwitika mwa umwêne.

⁷⁵ Une ngwitika, linga une nâbagíle ukubômba ikindukimo ikisóbi, ukutendeka ingilanio nu kubûka panja nu nkíkúlu yumo, nukugomokéla nukwilata ikyène ku mwêne, nukumbula umwêne, “Meda, une ngasanusyága ukubômba kila. Une itolo nâkamandígwe nkipîngo kimo; unkíkúlu *uyu* alinkubopéla itolo kwa une kangi—kangi alingolíle une pa kiboko, nukwânda *ikyakuti-na-kyakuti*,” Une ngwitika umwêne isakupilikisya.

Une ngwitika umwēne abagīle ukunswa une panongwa ya ikyēne. Lōli une ngabagīla ukubōmba ikyēne, panongwa ya nakimo, panongwa yakuti une nunganīle umwēne. Palema nalinga umwēne ābagīle ukunswa une, une ngābagīle ukubōmba ikyēne. Une ngābagīle ukumfulasya umwēne, panongwa ya nakimo. Palema nalinga une mmenye umwēne isakunswāga une panongwa ya ikyēne, une ndikulōnda ukumfulasya umwēne.

⁷⁶ Kangi iyi yo njila iyi ikyene kiyīlīle na Kyāla. Linga une . . . linga u lugāno lwa *phileo*, ulu lo lugāno lwābūndu, ulugano lwa bulilanisi, lubagīle ukwipilika bo lūlo ukufwana nu nkasi gwāke; bulebole lēlo ukufwana nu lugano lwa *agapao*, ilisyu lya kiGiriki ukusanusya “u lugāno lwa Kyāla,” ngimba ikyo kikumbelaga une mbōmbe bulebole ukufwana na Yeso Kristi? Une, akabalilo kōsa une ngulonda ukubōmba ikyene, ikyēne yo ndumbula yangu ukubōmba ikyēne! Kali . . . une nguyōba, akabalilo kōsa ikyēne kili mu ndumbula yāngu ukubōmba ikyēne, une ngubūka ukubōmba ikyēne. Ubwandagilo butikunyitikisya une ukubōmba ikyēne, iyēne yo panongwa yakuti une mmenye une ngufundigwāga panongwa ya kubōmba ikyēne. Loli u Bwanaloli bwa naloliloli bwa ikyēne bo, bo akabalilo kāko ulugano lwa Kyāla lukwīsa ku ndumbula mpaka ugwe *kulōnda* ukubombamba Ikyene. Ubu bo Bwanalóli bwa ikyēne. Apo po silipo isukulu sibili. Komma ubwandagilo pamo iyingi, pamo i kiKalvinisti, ikyēne kyo syōsa sibili.

⁷⁷ Lilino uswe tukusyāgānia umwisyūgu, pópe, filipo ifipānga-fipāgūke fingi ifikīndāne. Kilipo i kipanga kya Katolika, ikipanga kya Nkanikano. Kilikyosa kya ifyēne kikuti abēne yo Njila yila, muketile, “Uswe tuli nayo i Njila yila, uswe twe Bwanalóli.” Balipo aba Methodisti, bikuyoba, “Uswe tuli nabo u Bwanaloli.” Aba Baptisti bikuyoba, “Uswe tuli nu Bwanaloli.”

⁷⁸ Ena, kwa une, akabalilo kōsa bikwīpilīka injila yila, ikyēne kikaya lūlo mma, panongwa Yeso āyobīle, “Une ne Bwanalóli.” Muketile?

⁷⁹ Polelo, mūmo ubulūmbilīli bwāngu bwāli nkilo, ukuti Umwēne yo buyo bula kūko Kyāla abikīle i Ngamu Yāke, ubuyo bwēne ntiga ukwipūtilāmo. Ugwe ukaya Nkristi panongwa yakuti ugwe gwe gwa Nkanikano. Ugwe ukaya Nkristi panongwa yakuti ugwe gwe Nkatolika. Ugwe ukaya m’Nkristi panongwa yakuti ugwe uli gwa Methodisti, Baptisti, pamo mPentekosti. Ugwe gwe Nkristi panongwa yakuti ugwe gōsīgwe mwa Yeso Kristi, ukwisila mwa Mbepo Mwikemo, komma mmīsi. “Lulipo u Lwītiko lumolwene; u Ntwa yumoywene; ulōsyo lumolwēne,” ulo lo lōsyo lwa Mbepo Mwikemo. Ulōsyo lwa mmīsi lukūkwambilīla ugwe mbulilanisi. Ulōsyo lwa Mbepo Mwikemo lukūkwambilīla ugwe mwa Kristi. Apo bulipo u Bwanalóli.

⁸⁰ Uswe nuswe tuli na minogono mabili aga *Bwegi Nu Kusōka* uku. Lilino, pakuti, u Ntwa gwītu igwīlw ikyambutiti kya

Fungilo Fihano-na-fibili isya Lisyu Lyāke kwa uswe, mu masiku agabumalikisyo ili. Lilino, bīngi ba umwe, iki kibagīle ukuya kiGiriki kwa umwe, lōli ikipanga kyāngu kikupilikisya. Ukwisila mu fiki? Kangi umwe mupilike isya mboniboni na iki kyābōnīke pa buyo. Kangi ililālúsyo lyo lilālúsyo lwa i Bāngéli, uswe tukukōlelīgwa apa ukwitika ukuti kukufimbilisigwa ukuyako ilyāmúlo ilitalusye, ku kyāmbutītu kyōsa ikifisigwe iki kyo kifisigwe ukufuma ku lwālo lwa kīsu. Kangi isololi sya i Bāngéli kangi likuyoba ukuti mu lisiku ili isyambutītu isi sisakumanyigwāga. Busetuli 10, “Kangi ku bukubilo bwa gwāndúmi gwa kihano-na-kibili, u ntumigwa gwa Laodikiya, isyambutītu sya Kyāla sisakumanyigwāga.” Kangi iyi yo ngulilo ya bumalikisyo, iyi yo Laodikiya.

⁸¹ Kēta u luyīgo lōsa ulu lubūkīle ku fyinja kalongo-na-fihano pamo ukongelelāpo, kangi ni kipanga-kipāgūke nakimokyēne ukusōka ukufuma ku kyēne. Luteri āli nu luyigo, pala palinkubūka ikipanga-kipāgūke; Wesley, pala palinkubūka ikipanga-kipāgūke; Alexander Campbell, pala palinkubūka i kipanga-kipāgūke; bosa aba abangi abakulumba . . . John Smith na bosa bo bala, fipanga-fipāgūke, Moody, mōsa mula. Lōli apa palipo kimo . . . Akabalilo kingi u luyīgo lukumalika fyēne kifuki ifyinja fitatu. Lōli iki kyābūkāga ukukinda ifyinja kalongo-na-fihano, kangi komma ikipanga-kipāgūke kimo kitupwīke ukufuma ku kyēne, namanga aka ko kabalilo ka Mbeyu. Gukayapo kangi unkupīli umma; ukufuma pāpo unkupīli gumo gukīndīle, iyēne yo Mbeyu.

⁸² Kyāla itendekīsyē, linga Umwēne atikubōmba ikyēne lilino, Umwe isakukikōlélāga i Kipanga ku bupelelesye ukwisila mu Lisyu lya Kyāla, Yeso Kristi. Kētésya, pabagīle ukuyāpo ilyāmúlo pabuyo bumo, kangi ukuya ukuti ikyakubutītu kya Fifūngilo Ihano-na-ibili ikyā Kyāla, i Fifūngilo Fihano-na-fibili . . .

⁸³ Balinga bikupilikisya kila, fyusya ikiboko kyako. Unko uswe tuketege. Une ngwinogona bīngi ba abēne kyo kilundilo kyītu ukufuma mukusyungutila, pilikisya. Linga mma, amabūku gikusōkāga kifuki lululu, pa kimanyisyo. Uswe tulinago amabūku, amabūku gamo pa Ikyēne lilino.

⁸⁴ Yeso, mu bubāle bwītu, ikutukōlélā uswe ukugomokéla ku bwāndīlo, ukuti ulyāge ilyāmúlo lyaMasimbo ilyanaloli.

⁸⁵ Lilino, akabalilo kāko Umwēne alyāgēne na iki, fyalipo ifindu fibili pa nkyeni. Abapūti balinkuyoba kwa Mwēne, “Ngimba unnyāmbāla abagīle ukunsōsya unkasi gwāke, ukwēga uyungi, panongwa yiliyōsa?”

Kangi Yeso ātile, “Ikyene kikāli bo lūlo ku bwandilo.”

Polelo abēne balinkuti, “Mōse ātwītikīsyē uswe u kalata gwa kusōsya, nukunkāga unkīkulu panongwa yiliyōsa abēne bālondága.”

⁸⁶ Umwēne alinkuti, “Ikyyo, Mōse ābōmbīle ikyyo panongwa yakuti,” une ngukileka ikyyo kyikunge pakabalilo, “panongwa ya bukafu bwa ndumbula syīnu; lōli ukufuma, pamo ku bwāndilo ikyēne kikāli lūlo mma.” Ililālúsyo!

⁸⁷ Ililālúsyo umwīsyúgu, bo lilya lutēngāno lwa kīsu, “Ngimba ulwēne lukwīmu mu ndyāli, ubumobwēne bwa fīsu, fibūngéne?” Une nguyoba kwa umwe, mma. Ikyēne akabalilo kōsa kitolígwe, kangī kisakutolígwaga kangī. Lōli pala pikusyālapo ilyāmúlo ilyabwanaloli ku lilālúsyo, “Ngimba pisakuyapo ulutēngāno pa kīsu?” Ena, akabalilo kāko ubutulwanongwa busōsigwēmo pa kīsu, pala pisakuyapo u lutēngāno. Lōli mpaka akabalilo kāla, pala patisakuyapo u lutēngano nalumo; “ikikolo kisa kufyūkaga ukulwana ni kikolo, kangī ikitangalala ukulwana ni kitangalala.” Kyāla āpéle unkota ku butulwanongwa. Pilikisya kifuki lilino. Kyāla āpéle unkota ku ukumasya u butulwanongwa ukufuma nkīsu, lōli umūndu gwa kīsu atisakwitika unkota gwa Kyāla.

⁸⁸ Kyāla ātupéle uswe unkota kangī injila iyakwégéla abakasi bītu nukwītūgāsya na bēne, lōli umūndu atisakwītikisya unkota gwa Kyāla, atisakwitikisya i Lisyu Lyāke pa kyēne. Yeso ayobīle iki. Kangī iki kikukumbusya uswe isya—isya Masyu Gāke, bo tumenye ukuti Umwēne āyobīle, “Kumwanya na pasi fisakumalikaga, loli i Lyangu litisakumalikamo.”

⁸⁹ Ililālúsyo, ilyāmúlo ilyābwanaloli ukuti Yeso ikulōnda uswe ukugomokela ku, ko kugomokela ku bwāndilo. Polelo, ikyyo kikuyaga mu Bwandilo, nongwa yakuti i lisyu *Bwāndilo* lyyo ntu gwa mbeyu ku lilālúsyo lililyōsa mwi Bāngéli. Kangī ugwe akabalilo kōsa kufimbilisígwa ukugomokela ku mbeyu ukukēta iki u luko lwa mbeyu lulimo mu ngunda, ukusyāgania iki ifyakubyala fyāke fikuyaga. Lilino, ngimba lo luko luki ulwa mbeyu ulu lubyālígwe? Bwāndilo, ukuya ntu gwa mbeyu, uswe tubagīle ukugomokéla ku Bwāndilo. Yeso ukututwāla uswe ku Lisimbo lila, “ku bwāndilo.” Lilino, kumbukilaga, apo po kabalilo kāko akabalilo kalinnkwanda ukwānda. Bo pakāli pala, ikyēne āli Syēpwa. Lilino, ililālúsyo lītu pala lyāli, kētésya, linga uswe tukugomokéla ku kubwāndilo.

⁹⁰ Lilino komma ukutoligwa iki! Kangī iyo yo nongwa une ngulonda ukuyoba polepole, ukuti abāndu panja pa sāmbo, kangī ukuti i tepi yisakuyobaga ikyēne nubwelusi.

⁹¹ Linga Yeso āyobīle, “Gomokela ku bwāndilo,” pālipo ikyakupasa itolo kimokyēne ikya kalikosa pa kīsu. Ālipo u Adam yumoywēne, Eva yumoywēne, abēne balungisígwe na Kyāla mwēne ntiga. Ifālasi ingikulu yimo, inyāmbāla yimo; kasúku unkīkúlu yumo, inyāmbāla yimo. “Ku bwāndilo,” mūmo Umwēne ātubūlīle uswe ukugomokéla, kyālipo ikipasa itolo kimokyēne kya kalikōsa. Ngimba ikyyo kyābwanalōli? Polelo, uswe tukusyāgania ukuti kilikyōsa “ku bwāndilo” kwēndága

ndubātiko ulupelelesye kangu mbwitikisane na Kyāla, nakimo panja pa bulagili.

⁹² Kilikyōsa ku mwānya kikāli kili ndubātiko; indonwa syōsa, amagalakise, ulubāmba lwa mwīsūba, kilikyōsa kili nubupelelesye ndubātiko. Kimo mwa ifyēne kyepekepo, icyēne kisakufufania ulubātikāno lōsa.

⁹³ Lilino pilikisya. Ngimba umwe mukukēta? Ukufufānia kumokwēne kukōnānga ulubatikano lōsa! Lilino, akabalilo kāko abāndu bēndaga mbukīndilisi na Kyāla, nu nnyāmbāla yumoywēne kangu unkīkūlu yumoywēne, unkīkūlu uyu ālyōnangile kangu icyēne kilinkusōpa ulubatikano lwakīsu lōsa panja pa bukindilisi na Kyāla. Polelo, ilisyu limolyēne lyongeleligwe ku i Būku ili, pamo i Lisyu limolyēne lyēgigwe ukufuma ku Lyēne, kukusōpa u Nkristi panja pa kukīndilila na Kyāla, kukusōpa i kipanga panja pa kukīndilila na Kyāla, kukusōpa inyumba panja pa kukīndilila na Kyāla. Umwitiki aligwesa abagile ukusopigwa panja, ukwisila mu kusita kwitikisya i Lisyu lililyōsa ilya Kyāla.

⁹⁴ Polelo, umwēne āli nkīkūlu uyu ātēndike ubwīpāguligwe ubwa kāya akaganigwa. Ikyēne kikāli u Kerubi uyu ātamisye ikīsu. Ikyēne kikāli Adam uyu āsōpīle akāya pānja. Ikyēne kikāli kalikōsa akangi mma aka kāsopīle akāya pānja, kangu kyāsopīle ikindu kyōsa panja pa kukīndilila, lōli unkīkūlu, Eva. Kangu icyēne kili apa ukuti “u bwāndilo,” ubu Yeso āyobelaga, bwātumuligwe. Yeso alinkuti, “Ku bwāndilo, Kyāla āpelile ikinyāmbāla kimokyēne, ikikīkūlu kimokyēne, ikya luko lumulūmo.” Kangu lilino akabalilo kāko unkīkūlu uyu... komma ifālāsi ingīkūlu, komma imbwa ingīkūlu; lōli u nkīkūlu, umwēne ātumwile kōsa ukukīndilila kwa bubōmbélo bwa Kyāla pa kīsu, nukusōpa kilikyōsa mbūfwe. U nkīkūlu, komma u nnyāmbāla, umwēne unkīkūlu ātumwile ulwītikāno. Umwēne ātumwile ulwītikāno, panongwa yakuti (nongwa ya fiki?) umwēne ākanyile ilikato ukukilania u mpaka gwa Lisyu lya Kyāla. Lilino, linga umwēne ātumwile ulwītikāno lwāke nu ndume gwāke, umwēne ābongotwile ulwītikano lwāke na Kyāla; polelo, panongwa yakuti umwēne ātumwile ulwītikāno na Kyāla, umwēne ābongotwile ulwēne nu ndume gwāke.

⁹⁵ Kangu akabalilo kāko ugwe kubongotola ulufingo lwāko nu lwītikāno lwāko ni Lisyu lya Kyāla, ikyo kyo iki kitēndike bīngi fiyo abenekipanga abasigwana, nongwa yakuti ikubugutula kya banyāmbāla bālisile palikimo nukuyoba, “Ena, Ilyēne litikusanisya *ikyo*,” kangu icyēne kikusōpa ikubugutula kyōsa panja pa kukīndilila ni Lisyu. “Uswe tutikwitika Ikyo. Dokotala Jones āyobile Ikyēne kikāli lūlo.” Lōli akabalilo kōsa Kyāla āyobile Ikyēne kyāli lūlo, Umwēne alinkuti, “Unko ulisyu lya mūndu aligwesa liyēge busyōbi, kangu i Lyāngu liyēge Bwanalōli!” Pala icyēne kikutumula ukukīndilila.

⁹⁶ Lilino uswe tukukēta, pakuti ukukindilila kubongotwike, polelo u ndisi gwa Būmi gwatumwike, gópe u ndisi gwa kabalilo gwatumulígwe, ulwítikáno gwatumulígwe, kilikyōsa kyabongotwike! Ngimba fiki kyātēndike ikyēne? U nkíkúlu. Yula yo uyu átumwíle ulwítikáno. Lilino, linga ugwe kulōnda ukubala ikyo, umwe mubagile ukubala ikyēne, Bwāndilo 3.

⁹⁷ Lilino, ikyēne kyāli pala apa unnyāmbala āpelígwe ukulagila pa nkíkúlu, ukwisila mu Lisyu lya Kyāla. Umwēne unkíkúlu ālekíle ukuya gwakufwāna-palikimo nu mwēne unyāmbála. Umwēne āli gwakufwāna-palikimo mu kipelígwa, umwe mumenye; lōli, akabalilo kāko umwēne átumwíle i Lisyu lya Kyāla, Kyāla ātēndike unnyāmbála ukuya ndagili pa mwēne unkíkúlu. Bwāndilo 3:16, linga ugwe kulōnda ukusimba ilyēne. Umwēne akāli kangi mma gwakufwana nu nnyāmbála. Umwēne āli yo ntumuli gwa Lisyu lya Kyāla.

⁹⁸ Ngimba umwe muketile, “umwene,” umwene, ikipanga pāsi apa? Untumuli gwa Lisyu lya Kyāla, ikyo kyālinšōpíle umwēne unkíkúlu lōsa pānja pa kukindilila. Kangi ikyo kyo iki ikipanga kibōmbíle, kangi kisōpíle ubufwe bwamwambepo pa kīndu kyōsa. Lilino umwe mukupilikisyaga nongwa ya fiki une ngukang’anda pa fīndu ifi bo mūmo une ngubōmbéla. Ubwēne bo Bwanalóli! Isi syo fundo sya i Bāngéli.

⁹⁹ Kētésya, nongwa ya fiki umwēne ābōmbíle i kindu bo iki? Ngimba abagile bulebule u nkíkúlu unganígwe, ummogi, umpelelesye. . . ?

¹⁰⁰ Une nakibwēnémo akabalilo kámo, une ngusūbíla ukwēne kwāli mu Greece, isya gwākwáta uyu āsingwíle ikipícha kya Eva. Umwēne āli kīndu ikiboneke-kibiki ukukinda ugwe ukētílémo siku. Ikyo kikunāngisya iki ilinogono lyāmbíli libagile ukukēta. Lōli, umwēne akāli mma; umwēne āli mmogi, ’nongwa yakuti umwēne āli nkíkúlu umpelelesye, nkíkúlu mōsa.

¹⁰¹ Kētésya, nongwa ya fiki umwēne ābōmbíle ikīndu bo iki, ukuya mu lubātíko ulwāpamwanya lūla? Umwēne āli itolo nu nnyāmbála, gwakufwana-palikimo nu mwēne. Lōli uswe twēsa tumēnye lilino ukuti umwēne ātāgíle ubufwāne-palikimo nu nyāmbála, akabalilo kāko umwēne atulilw’inongwa, kangi Kyāla alinkuti, “U nnyāmbála isakuyaga ndagili ukufuma apa ukubūka.” Lilino, ilyo lyo Lisimbo. Linga ugwe kulōnda, uswe tubagile ukubala ilyēne.

¹⁰² Une ngubapa umwe i Lisimbo, ukuti tuponesye akabalilo panongwa ya kulungisania ukunywamu ukukilania i kīsu, ukuti umwe mubagile ukubala ikyēne pamwībēne.

¹⁰³ Kētésya i nongwa umwēne ābōmbíle ikyo. Ngimba u Sētáno āfikile bulebule ku mwēne?

¹⁰⁴ Ngimba umwe mumenye Setano āli mfwana-palikimo na Kyala ilisiku ilisiku limo? Naloli āli, mfyōsa kukulekapo ukuya

mpeli; umwene āli kilikyōsa, imaga pa kiboko ikililo kya Kyāla, mMyanya, u Kerubi unkulumba undongosi.

¹⁰⁵ Kētésya inongwa iyi umwēne ābōmbile iki, umwēne akāli mma mu kipeligwa kyāpabwāndilo. Umwēne akayamo mu kipeligwa kya Kyāla kyapabwāndilo; umwēne yo kitēndekigwe-kyapalubafu. Polelo, “ku bwāndilo,” mūmo Yeso akiyobile icyēne, umwēne akāli kindu icyakupeligwa kyāpabwāndilo kya Kyāla. Umwēne yo kitēndikigwa-kyāpalubafu kya nnyāmbāla, akabalilo kāko Yeso ayobelāga ku “u bwāndilo.”

¹⁰⁶ Kumbukilaga, Adam āli fibili-fyōsa gwakinyāmbāla kangi gwakikikūlu, mu kipeligwa kyāpabwāndilo, yumoywene, lōli polelo umwēne āpāguligwe nu lubambafu.

¹⁰⁷ Kētésya, lōli i kitēndekigwa-palubafu, kangi, kētésya, kyo kyēne kimo pa fyōsa ifipeligwa fya Kyāla, ifya kinyamana kilikyosa kangi kalikosa akangi, umwēne yo kyēne iki kyabūmbigwe mu njila yila. Ikikikūlu kilikyōsa ikingi kyāli mu kipeligwa kyāpabwāndilo. Kilikyōsa ikingi ikikikūla kyāli mu kipeligwa icyāpabwāndilo, lōli Eva akālimo mma mu kipeligwa kyāpabwāndilo. Muketile, kila kyābagile ukutendekigwa injila yila. Uswe tukufikaga ku kyēne ukufuma pa kabalilo. Kētésya, mu kipeligwa iki kikyō umwēne ālīmo, kisita kuya gwapabwandilo, lōli kitendekigwa-kyāpalubafu. Kangi mu kipeligwa iki, apo po . . .

¹⁰⁸ Lilino une ndikulonda ukufulasya ubwipilike bwīnu, loli une ngulonda ukukubula umwe u Bwanaloli. Kangi umwe itolo itūgāsya kimyemye; umwe mukubōmba kanunu.

¹⁰⁹ Kikayapo iki kibūmbigwe ukuya kyābusyōbi fiyo, bo u nkikūlu uyu yo nsyōbi. Kukabagila ukuyako nakimo ikingi; kikayako nakimo kitendekigwe ukuya injila yila.

¹¹⁰ Pópe, kikayako nakimo iki kibagile ukuya kipepe ukusyōbigwa bo yu nkikūlu. Lilino, ukugwa kukusisimikisya ubuyobelo ubu ukuya bwabwanaloli, ukugwa ku bwāndilo.

¹¹¹ Umwēne akālimo mu kipeligwa icyāpakwānda ku bwāndilo. Umwēne āli mwa Adam, lōli komma mu bukikūlu mma, mwēne, ku bwāndilo. Umwēne āli kitendekigwa-kyāpalubafu kitendekigwe.

¹¹² Lilino, kikayako nakimo kibūmbigwe iki kibagile ukusyōba, kangi ukuya kisyōbigwa, nubupepe bo yu nkikūlu. Kikayako nakimo kibūmbigwe pamo kibagile ukuyakyāpasi bo u nkikūlu abagile. Inogona lilino. Kikayako nakimo kibūmbigwe, mu kipeligwa kyōsa, iki kibagile ukuyakyāpasi bo unkikūlu abagile. Umwēne abagile ukuswanyulania indumbula ya nnyāmbāla ntupatu nupepe ukukinda kalikōsa akangi aka kaliko nkisu, yo nkasi gwāke. Unko akakasi akanunu akanini kala kafikepo ukubopa ukusyungutila nu nnyāmbāla uyungi yumo; nketa u mwinitu yula itūgésye pala na bāna bāke, amāsōsi gikusuluka ukufuma mmāso gāke. Umwēne abūmbigwe injila yila. Umwēne

abũmbígwe ukubõmba iki. Yikayapo i ngulube, nayimo imbwa, pamo nakimo ikingi ikinyãmána, kibũmbígwe bo umwène pamo kibagile ukuyakyápási bo umwène abagile ukuyakyápási. Lilino, ikyo kyo kyabwanalóli.

Nu bwinogonelo ku bākálumbu bāngu, une itolo ngulõnda umwe ukukètesya.

113 Nakimo ikinyãmána kibagile ukuya kilogwe. Umwe mukukóléla imbwa ukuya “gwamalaya,” imbwa ingíkúlu, umwe mukukóléla innyãmbála. . .ingulube ukuya “unkwakwa,” lóli ubwifyusi bwáke buli amamailosi elifu-elifu yumo ukukinda bingi indondwa ya Hollywood. Umo mo mũmo umwène abũmbígwe ukuyagwápási. Umwène akabagila. . .Itolo inogona isya iki lilino. Kikayako nakimo nkísu, kitendekígwa mu kipeligwa kya Kyála, iki kibagile ukuya kilogwe, ukuyakyápási bo lúla.

114 Ugwe kuyoba, “Gulila pa panandi, ‘unnyambala!’” Uswe tukwisaga ku ikyo. Unkikulu abagile ukuyoba “ena.”

115 Kètesya, kikayako nakimo kibũmbígwe ukuyakyápási fiyo pási, pamo ukuya gwakinyanyasi, lóli u nkíkúlu. Imbwa yikabagila ukubõmba ikyène, ingulube yikabagila ukubõmba ikyène, injuni yikabagila ukubõmba ikyène. Nakimo ikinyãmána kyo kilogwe, napamo ikyène kibagile ukuya, kabuno ikyène kikabũmbígwe ukuti ikye kibagile ukuya. Ingulube ingíkúlu yikabagila ukuya yabulogwe, imbwa ingíkúlu yikabagila ukuya yabulogwe, injuni ingíkúlu yikabagila ukuya yabulogwe. Unkikulu yo kindu kyene iki kibagile ukubomba ikyene.

116 Lilino umwe muketile kuko Setano abukile? Muketile? Lóli pópo umwène alinafyo, umwène yo mwène ali na maka ukuyóba “ena” pamo “umma.” Muketile, kikwégéla kũko umwène ikulõnda ukwikõla mwène. Muketile? Lilino apa uswe tubagile ukukéta pabwélu imbeyu ya liyoka, kũko iyène yingilíle. Bulipo u buyo bumibwène umwène ábagile ukubukako. Linga ikyo kitikukomelela unsumali pási, umundu yumo mfwamaso. Muketile? Muketile, ikyène kyáfimbilisígwe ukubõmba ikyo.

117 Kètesya, inongwa iyi ifinyamana fikabagile ukubomba ikyène, ikinyamana ikikíkúlu, ifyène fyáli mu kipeligwa ikyápabwándílo. Lóli u nkíkúlu akálimo mma mu kipeligwa kyápabwándílo kila. Lilino, uswe tukubúkága kukumba iki mōsa, polelo ukubatwála umwe mulamula ukusuluka ku lisiku lya mwísyúgu, mu Lwítikáno.

118 Umwène abũmbígwe, mwène, ku kinyanyasi kangu ukwitugāsya ukwabubwapufu. Imbwa yikabagila, kangu nakimo ikingi ikikíkúlu kibagile. Ikyène kyo itolo u nkíkúlu uyu abagile. Imbwa pamo ifinyamana ifingi, kamokene pa kyínja, kangu ikyo kyo panongwa ya bāna bāke; komma ukwinogesya kwakugonana, lóli panongwa ya bāna bāke. Iyaiyolo mama ngulube, iyaiyolo imbwa ingíkúlu, kamokéne pa kyínja,

akabalilo kamokēne, ikyo kyo panongwa ya bāna bāke. Lōli u nkīkūlu abūmbígwe ku kabalilo kalikosa umwe ikunyonywa. Une ndinafyo ifindu fimo fiftyulígwe mōsa apa lilino; umwe mubagīle ukwinogonela ifingi. Imbwa yikabagīla; unkīkūlu abagīle. Une ngusūbila ukuti u Mbepo Mwikemo ikusetula kwa ugwe ifingi fya iki une nsosisyēpo apa.

¹¹⁹ Umwēne yo lwēne uluko, uluko lwa kikīkūlu, ulu lutendekígwe ukuya kimogipo ukukinda ikinyāmbala. Lukayapo u luko ulungi pakati pa kalikōsa. Fyōsa ifipeligwa fya Kyāla fyo finyambala fimogi, twege bo mfinyamana, injuni, na fyosa bo ifyo, akabalilo kōsa ikinyāmbála kyo kimogi.

¹²⁰ Kēta imbabala inyāmbála inywamu, imbembe inywamu innunu, u luko ulukulumba; kangi akanini, akaywelufu akasya. Keta umukolwe unywamu na mayoya gake gōsa amamogi; kangi akanini, akanguku akafubifu. Keta i njuni, u mukulwe ni nguku ingīkūlu. Nongwa ya fiki? Nongwa ya fiki ikyēne kyāli bo ulu, fyōsa ifya fipeligwa fya Kyāla? Ikipeligwa kilikyosa, mu kinyambala kyo kimogi ukukinda. Pakati pa ng’osi, pakati pa—pa ngulube, pakati pa fālāsi, pakati pa kalikōsa akangi, ikyēne kyo akabalilo kōsa ikinyāmbala ikinywamu iki kyo kimogi, kangi mu njuni.

¹²¹ Lōli mu luko lwa bāndu, ikyēne yo nkīkūlu uyu yo mmogi, komma u nnyāmbála; linga umwe yo yuyo, kilipo ikindukimo kisōbi, yilipo i mbeyu ingilano pabuyo bumo. Kubwāndilo ikyēne kyo njila yila. Nongwa ya fiki? Nongwa yafiki kyābōmbígwe ikyēne? Ukusyōbelāmo. Untendekesi gwāke, Sētāno, akāli ikubōmba pa mwēne, pópe, mu masiku gabumalikisyo aga.

¹²² Unko une niime apa ku kabalilo itolo. “Mmogi!” Ngimba umwe mwāménye, ku bonangiki bwākwānda, nkīsu-kyōsa, ubwa kīsu, pamo ikīsu kyāpāsi, kwāli panongwa ya bakīkūlu abamogi? “Akabalilo kāko abānabalumīána ba Kyāla bābabwēne abānabalindwāna ba bāndu bāli banunu, abēne bālyēgile ku bēne abakīkūlu.” Ngimba uko kotalusya?

¹²³ Ngimba umwe mukētesīsyē ukubāla kwa bumogi bwa bakīkūlu mu lisiku ili? Une nkibwēne ikipīcha kya Pearl O’Brien, uyu yo ābagīle ukuya mmogi ukukinda abakīkūlu bōsa nkīsu, akabalilo kamo. Akayapo undindwāna untubwa mu sukulu iyi lōli yūyo ikuntolaga-pabumogi umwēne, linga ikyēne kikwīsa ku bumogi.

¹²⁴ Ukubāla kwa bumogi bwa bakīkūlu kukunāngisya akabalilo ka busyōbi. Ko kabalilo kaki aka ikipanga kyābonīke mulimosa kimogipo ukukīnda ikyēne kikubōmbela umwīsyūgu? Kilikyōsa kikutwala imiyumba imikulumba, uminywamu iminunu, kangi amamiliyoni ga *iki* kangi amamiliyoni ga *kila*. Ngimba umwe mutikukēta, “umwēne,” u busyōbi!

¹²⁵ Lilino, kikayapo kibagile ukuyakyāpasi bu umwēne, kangi umwēne atendekesigwe ukuti umwēne abagile ukuya gwakusyōba. Kangi Sētano naloliloli ikubōmba pa mwēne umwīsyūgu, mmasiku ga bumalikisyo aga, panongwa yakuti umwēne yo ntendekesi gwāke. Une mbagile ukusisimikisya ikyo lilino. Ukubūka kulakula kunyuma ku bwāndilo, ywani ālyāndile ukubōmba pa mwēne, Adam pamo Sētano, Kyāla pamo Sētano? Muketile, uyo yo ntendekesi gwāke. Ikyēne kyo mwēne ikilwilo ikinywamu ukusopa unnyāmbāla ku finyanyasi fyāke, ukuya nkikūlu ummogi, umwēne abagile ukunkwābāla unnyāmbāla mulimosa umwēne ikulōndēla. Nkundwe, ikyēne kikaya kilabu pāsi pala iki kukumwēga unnyāmbāla; ikyēne yo nkikūlu ummogi ikwēnda ukusuluka ulukindi, ukwilēgēsya mwēne, afwēle mwāsinda. Ikyo kyo iki kikwēga... Uyo yo nsyōbi palapala pala. Kangi umwēne yo ngōgi ni kyēne, naloliloli ngōgi. Umwe mubagile ukundālūsya une isya Sētano ukuya ntendekesi gwāke, lōli ikyo kyo Bwānalōli. Sētano yo ālintendekīsye umwēne. Umwēne akāli ikubōmba ikyēne.

¹²⁶ Unko une mbanāngīsye umwe ikindukimo mu Lisimbo. Une ngufimbilisigwa ukubégēla umwe ku Lisimbo, kangi umwe mwisakwagaga aminogono gīnu bo umwe mukukēta ikyēne umwīsyūgu.

¹²⁷ Sētano yo yūyo ikutwāla u luko lula ulwa bumogi. Linga uswe twisakukētēsya, umwēne āli yo mmogi gwakukīnda bōsa a Bāndūmi ku Mwanya. Ngimba uko kutalusya? Kangi umwēne ānyonywāga ukutendeka ku Mwanya ukuya buyo ubumogi ukukinda i kitangalala kya Mikaeili. Ngimba uko kutalusya? Pōpe, ukunāngīsya ukuti u Kaini āli mwanundumiana gwāke, umwēne apaka ulwīputilo ulumogi ukukīndapo, āmogesyāga ifigemo fyāke ni fipaso na maluba, na fyōsa bo ifyo. Ngimba uko ko kutalusya? Kimogi! Ubutulwanongwa bumogi, iki uswe tukukōlēla bumogi umwīsyūgu. Kangi ubutulwanongwa busyōbi, ukwisila mbumogi. Ugwe ukabagilamo siku ukukēta unkikūlu ikubūka ukusuluka mu lukindi nukuyoba iki kili mu ndumbula yāke. Muketile? Lōli une nālōndāga ukuyoba ifindu ifi ukuti umwe mwābagile ukukēta nongwa ya fiki Sētano yo ntendekesi gwāke. Uko ko katikati kutalusya, umwanundumiana gwāke mwēne āsisimikīsye ikyēne, Kaini. Lilino, umwēne yo mmogi ukuti umwēne abagile ukusyōba.

¹²⁸ Ikīsu kyo kimogi ukuti ikyēne kibagile ukusyōba. Une ngusanusya *kosmos*, ulubātiko lwa kīsu. Ikyēne kyo kimogi ukuti ikyēne kibagile ukusyōba, amabuyo amakulumba amanunu kangi ubwinoge.

¹²⁹ Kumbukilaga u nsololi, Amos, akabalilo kāko umwēne ālisīle pamwanya pala nukukēta pāsi nkati nkāya, nukukikēta ikyēne bo yo Hollywood ugwalilino, amaso gāke gaiyolo amanini galinkuya manini, pāsi pa nywili imbuha sila sikwēlēla pa kisyo kyāke. Kangi umwēne alinkwēnda ukusuluka pala ni Ndumi,

nukupufulania Iyène panja pa buyo bula. Umwène alinkuti, “Yu Kyāla yulayula uyu umwe mukwiyobela mukumbōmbéla, isakubōnangága umwe!” Uko ko kotalusya.

¹³⁰ Ubutulwanongwa, ubwène bumogi. Abène bikumbonesya u Yudasi ngati yumo ugwiyo ukinwélwa un’gālepanja pa lukīndi pabuyo bumo, na kanwa kayétile ni mbwēle nkēne, na fyosa bo ifyo, ukuya Yudasi. Yudasi āli nsyóbi mmogi, gwamwaka. Ikyēne kikaya u miana yula ugwakunkētésya ukusyungutíla ugwe, ikyēne kikaya yula (ugwaiyolo undimi) ikwisa mula afwēle ikipasa kya baovorolo, ukukētésya ukusyungutíla unkasigo; ikyēne yo yula untenefu, umwène lyo lihuni.

¹³¹ Ubutulwanongwa bo bumogi ku māsō ga kīsu lōli Kyāla atikutwālígwapo mu luko lūla ulwa bumogi. Ngimba umwe mwāménye ikyo? Kyāla ikutwālígwa na kayīlo, kayīlo kamogi.

¹³² Mu i Bāngéli, Yesaya 53, linga ugwe kulonda ukusimba i Lisimbo pāsi. Ikyēne kili ni ndatiko sya Lisimbo sisimbígwe pa lubafu apa panongwa ya kyēne. Yesaya 53, i Bāngéli lyāyobile isya Ntwa gwītu Yeso, ukuti, “Bukālipo nu bumogi ukuti uswe tunyonywe Umwène. Kangi uswe uswe twālifisile ukuya ngati ikyēne kyāli fisyo fyītu ukufuma ku Mwène.” Ngimba ikyo kitalusyu? Uswe tukāli nyonywīle Umwène, panongwa yakuti Umwène akāli mmogi mma. Umwe lumo āli mwinitu unnini, unnióngale-fibega, umboneka-umbulufu, kangi Umwène akāli nyonywígwa ukuya ndongosi. Umwène akābonekága ukuya ndongosi. Ayobága ni yapalipōsa injobelo-yandukindi, na fyōsa bo ifyo, bo mūmo abāndu bikubōmbéla, abandu ba bwilabwila, popāpo polelo Umwène akabōníke ngati Umwène āli umfunda unkulumba, ummanyi, unnunu, unselekesye mōsa, na kilikyosa. Umwène āli itolo Nnyāmbála gwabwilabwila. “Bukālipo nabumo ubumogi bwa Umwène, ukuti uswe tunyonywege Umwène.” Umwène ingilaga kangi āsōkága ukufuma pa mūndu, mulamula mula, abène balinkusita nukumanya Ywāni Umwène āli. Umwène akābonekága ngati u kyāla yumo ikwēnda mula, iki uswe twābagīle ukwinogona kyāli kyāla. Lōli, yulayula, Umwène āli!

¹³³ Ngimba mukētesisye akabalilo kako u Ntwa Kyāla āyobile kwa—kwa Samuēli, “Buka kula ku nyumba ya Jesse nukumonelela yumo mwa bānabalūmiāna bāke, mwalafyāle, ukwēga u buyo bwa Sauli?”

¹³⁴ Lilino, abāndu basalile Sauli, akabalilo kāko Samuēli naloliloli ābabūlīle abène komma ukubōmba ikyēne. Umwene alinkuti, “Kyala atikulōnda umwe ukuya nu mwalafyale; Umwene yo Mwalafyale gwīnu.” Kangi alinkuti, “Ngimba une njobilémo siku kalikōsa kwa umwe, mu Ngamu ya Ntwa, loli kīkyo kyālisīle ukuboneka? Ngimba une mbasumilémo umwe ihela pamo *ikindikimo ikingi*, kubwitugasýīlo bwāngu?”

¹³⁵ Abene balinkuti, “Umma, ugwe siku ukasumámo kwa uswe ihela. Kangi kilikyosa iki ugwe gwāyobile, mu Ngamu ya Ntwa, ikyene kyābonekaga. Lōli uswe tukulōnda u mwalafyále, mulimōsa,” polelo abēne bāsalīle Sauli. Kēta iki ikīsu kyāsalīle! Kēta iki Israeli āsalīle! Israeli, abōnelelīgwa ba Kyāla, abēne bāsalīle unnyāmbála uyu āli untu ni fibega pamwanya pa nnyāmbála aligwesa nkīsu; umwinitu unkulumba, unywamu, unnunu, umboneke-mmogi, kangi umwēne akabalilo kōsa āli mbwele yimo mmafuta.

¹³⁶ Lōli Kyāla alinkuti, “Une ngubūkága ukubasālīla umwe umwalafyále ugwa kusala Kwāngu.” Popāpo Umwēne alinkuti, “Sameuli, Une ndikukubūlága ugwe umwēne yo ywāni, lōli ugwe būka kula pamwanya pala. Umwēne yo yumo gwa banabalumiana ba Jesse.”

¹³⁷ Kangi Jesse, unkasi gwāke, na bosa ba abēne balinkukēta ukusyungutile, balinkuti, “Ena, umwanundumiana unkusi fiyo, umwēne yo nnyāmbála unkulumba, untali, ummogi, umwēne isakubonekága itolo nnunu mu ngiga ya mwalafyále. Umwēne yo nkomu. Umwēne yo mmanyi. Umwēne yo nnyāmbála nnunu. Une mmenye umwēne isakuyaga itolo kanunu. Umwēne ikuyoba ilisyu lyāke nubutalusi.”

¹³⁸ Akabalilo kāko abēne bālintwéle umwēne pānja, Samueli alinkwega ikipake kya mafuta nukubūka ukusegeléla umwēne. Umwene alinkuti, “Umma, u Ntwa ānkanīle umwēne.” Popāpo umwēne alinkubūka injila yōsa pāsi, ku banabalumiana bahano-na-yumo, kangi u Ntwa alinkubakāna aligwesa gwa bēne. Umwene alinkuti, “Akayapo nayumo ntiga unnine?”

¹³⁹ “Okō,” umwene alinkuyoba, “ena, alipo uyungi, umwene ali ku nyuma panja kula ikutima i ng’osi. Umwēne itolo ikwitūgāsya kunyuma kula kangi ikukuba inyimbo, nukwimba ulwene, kangi ikuywega, nukukīndilīla. Lōli, umwēne yo nnini fyaiyolo fibega-finiongafu, miana umboneke-mbulufu, umwēne akabagīla ukutendeka u mwalafyále.”

¹⁴⁰ Umwene alinkuti, “Buka ukammwēge umwene.” Kangi akabalilo kako Davidi ikwisa mbukētelo bwa nsololi, u nsololo alinkubopa na mafuta nu konelela ilyēne pa ntu gwāke, alinkuti, “Uyu yo nsaligwa na Kyāla.” Komma ukuya mmogi; lōli akayilo. Kyāla ikukēta a kayīlo.

¹⁴¹ U mūndu ikukēta ku bumogi bwakipeligwa. Ikyēne kyo kisyōbi. Kangi iyo yo nongwa u nkīkūlu āpegīgwe ubumogi bula, ku busyōbi, ukusyōba. U nkīkūlu ummogi, linga umwēne atikubōmbéla ubwēne mu njila indalusye, ubwēne bo kigune ku mwēne; ubu bwisakutuma umwēne nakalingapo ku gehena ukukinda kalikosa akangi une mmenyemo. Linga umwēne itolo. . . Linga umwēne abagīle ukuya mmogi, naloli, akabalilo kōsa umwēne ikwitūgāsya pāsi nu ndume gwāke nukubōmba iki kyo kitalusye, kangi ikyo—ikyo kyo kinunu kangi kinoge. Lōli

linga umwēne abagīle ukwēga ikindu kilakila kangī, mwe, mūmo umwēne abagīle ukusyōba ni kyēne, kabuno ikyēne kyāpēgīgwe ku mwēne ukubōmba lūlo.

¹⁴² Kētēsya, lilino, lōli Kyāla ikutwālīgwa mu kayīlo. “Bukālimo nubumogi nabumo uswe tufimbilisigwege ukunyonywa Yeso,” lōli lukālimo siku a kayīlo bo Umwēne, pa kīsu.

¹⁴³ Lilino uswe tukusyāgania, umwīsyūgu, ukuti a— a kayīlo ka kipanga, Sētāno ni kibugutila kyāke, bikulōndēsya ifipanga ifinywamu, ifindu ifimogi. Ikyo kyo iki ikīsu kikukēta umwīsyūgu. “O, umwēne yo ntimi, akabalilo *kakuti-nakakuti* akakulumba, *gwakuti-na-gwakuti*, gwabupūti fiyo kangī gwabunyakyāla, ikwēnda panja, imiselekesye iminywamu, ni findu bo ifyo.” Abēne bikukōlēla kila bumogi.

¹⁴⁴ Lōli abīkēmo banaloli ba Kyāla bikulondesya a kayīlo ka Lisyu ilisisimikisigwe.

¹⁴⁵ Ikyo kyo iki abīkēmo bābōmbīle mu lisiku lila, akabalilo kāko abēne bālimbwēne Yeso. Umwēne akāli nakimo ukunkēta, lōli abēne bālimbwēne Kyāla ali mwa Umwēne. Abēne balinkētīle Kyāla āli nu Mwēne.

¹⁴⁶ Umo mo mūmo bala, Yoabu na bakino bala na Davidi, akīnītu akanini akaiyolo, lōli abēne bākētīle u—u nnyāmbāla āli mwa umwēne. Abēne bākētīli ukuti Kyāla āli mwa mwēne, kangī abēne bāmēnye umwēne isaga kukuya pa bulagili ilisiku limo. Abēne. . . Yumo āpyūtīle bala abakūndwe ba Goliati bahano abangi, pamwene. Yumo āgogīle abanyāmbāla ba mia batatu; akabalilo kāko abakīkūlu bamo bāpāga indima syakulil’ifindu, kangī abābwīte bāsōkilēpo, kangī umwēne alinkwēga ingwebo nukugoga abanyāmbāla ba mia batatu, aba Filisti. Kayīlo! Nongwa ya fiki? Abēne balibanilīle kulakula kwa Davidi. Abēne bāmēnye ukonelela kwāli pa mwēne, kangī abēne kāmēnye umwēne isaga ku bulagili.

¹⁴⁷ Ikipīcha ikipelelesye kya Kipanga umwīsyūgu iki kisakwima ni Lisyu! Uswe tumēnye Ilyēne lisakutendekigwāga lisisimikisigwe. Uswe tumēnye Ilyēne likwisa mbulagili ilisiku limo. Palema nalinga Sauli. . . Kangī umwēne āli mbopabopa ukufuma ku fikolo ifingi, lōli abēne bāmēnye umwe ikwisaga mbulagili. Uswe tumēnye Umwēne ikwisaga mbulagili, yōpe, popāpo uswe tukwēga i Lisyu lila nukwima palapala pala, kali ikyēne kikwēgēla fiki. Linga uswe tukufimbilisigwa ukutumula a Bafilisti, pamo ukunyela nkibwīna, mūmo yumo ābōmbīle, uswe tukubūka mulimosa, ’nongwa yakuti ikyēne kyo i. . . iyo yo njila Kyāla ātendekīsye ikyēne ukuya. Uswe tukulōnda a kayīlo.

¹⁴⁸ Umwe mubagīle ukundālūsya une, “Nongwa ya fiki Umwēne ālitikīsye umwēne ukuya ntendekēsīgwe bu lūlo?” Une ndikulōnda ukwēga akabalilo kingi fiyo, ’nongwa yakuti une ndinafyo fingi ukuyoba apa. “Nongwa ya fiki,” ililālūsyo libagile

ukufyuka lelo, “nongwa yafiki Kyāla ālintendike unkikūlu uyu bo ulu? Ngimba nongwa ya fiki Umwēne ālitikisye umwēne ukuya bo lūla?” Ikyēne kyāli ku bwikyéle ubununu Bwāke Mwēne. Naloli.

¹⁴⁹ Lilino linga umwe mukulōnda ukusanukila mwi Bāngéli līnu itolo i miniti, unko uswe tusanukile ku Baroma 9, itolo i miniti, nukubanāngisya umwe ikindukimo, mūmo Kyāla ikubōmbéla ifindu ifi, linga umwe mukulōnda uku—uku bala ilyēne. Kangi uswe tubagile ukukēta iki Kyāla ikubōmba ku bwikyéle ubununu Bwāke Mwēne. Baroma 9:14.

Polelo ngimba fiki uswe twisakuyobaga lelo?

Ngimba bulimo ubusitabugolofu pankyeni pa Kyāla? . . .

¹⁵⁰ Akabalilo kāko Umwēne āsalile Esau, pamo āsalile Yākóbo nukunkana Esau, bo aligwesa gwa balumiana babili aba ābagile ukuya nu bwābūke ukutēndéka ulusalo, pamwene, nayumo gwa bēne; bo abēne bakāli bakapāpigwa, bakāli bali mūnda mwa māma, Kyāla alinkuti, “Une numbengile Esau, kangi Une nunganile Yākóbo.” Muketile? Nongwa ya fiki?

Kabuno umwēne alinkuyoba kwa Mōse, Une nisakuya ni kisa pa yūyo Une ngwisakuyaga ni kisa, kangi une ngwisakuyaga ni kibabilisi pa yūyo Une ngwisakuyaga ni kibabilisi.

Popāpo polelo ikyēne kyo kikaya . . . umwēne uyu ūganile, pamo . . . umwēne uyu ikubopa, lōli ikyēne yo Kyāla uyu ikunāngisya i kisa.

Namanga i lisimbo likuyoba kwa Farao, Pōpe panongwa ya nongwa iyi yiyiyi Une nakufyusisye ugwe mmwanya, ukuti Une mbagile ukunāngisya a maka gāngu mwa ugwe, kangi nukuti i ngamu yāngu yibagile ukufumusiḡwa ukukindilila mōsa nkisu.

Polelo . . . umwēne (Lilino kētésya apa.) . . . -nkyeni . . . umwēne ikisa pa yūyo umwēne isakuyaga ni kisa, kangi yūyo umwēne isakūmisya.

Ugwe kwisa kuyoba . . . kwa une, Nongwa ya fiki lelo ngimba umwēne . . . ikwāga ubusóbi? Namanga ywāni abombile ukulwana nu bwigāne bwāke?

Umma lōli, O nnyāmbala, ugwe gwe ywāni ukuti ugwe kumana ukulwana na Kyāla? Ngimba ikindu iki kibūmbigwe kikuyobaga kwa yu mwēne uyu ākibūmbile ikyēne, Ngimba fiki ugwe undēndike une iki?

Ngimba umbumbandeko akaya na maka pa mfu, ukufuma ku kimomo kilakila ukutēndéka indeko yimo ku luyindiko, kangi iyingi ku busitaluyindiko?

*Bule linga Kyāla, ikwīganāga ukunāngīsyā ubukalāle
bwāke, kangi ukupela a maka gāke gamanyīgwe,
ālikasīsyē...butendangamoyo bumo i ndeko ya
bukalale yilungisīgwe ku bonangīke:*

*...ukuti umwēne abagīle ukupela bumanyikigwēge
ubukābi bwa lwīmiko lwāke pa ndeko ya kīsa, iyi
umwēne ātendekesyīle ngānila ku lwīmiko,*

¹⁵¹ Lilino kānikanāga na Kila pakabalilo. Kyāla ābōmbīle
ikyēne! Umwēne ālifimbilīsyē ukutēndēka ikyēne mu njila iyi.
Ikyēne kyāfimbilīsigwāga ukuya pala. Lilino pilikīsyā. Lilino ku
maminiti mahano, une ngulōnda ukukōlēla ku bupilikīsyē bwīnu
ku kindukimo.

¹⁵² Ngimba Kyala yo ywāni? Kyala yo Bwīlanabwila unkulumba.
Pa bwandilo, ukugomokela kunyuma kula bo kukāli nukuyako
ubwandilo, Umwene akāli nukuya yo Kyala mma. Ngimba
mwāmenye ikyo? *Kyala* yo “kindu kya kwipūtīgwa,” kangi
pala pakālīpo nakimo ikyakummwīpūta Umwēne. Umwēne
itūgasyāga mwēne.

¹⁵³ Kangi mwa Umwēne mwāli ifyakubagīlīla. Ngimba
ikyākubagīlīla kyo fiki? Ilinogono. Lilino uugwe kwisakukyāga
ikindukimo iki kisakuya mu mpaka ni kimanyīsyō kya kilo
iki. Kētēsya, Umwēne āli fyakubagīlīla Fyāke ifi fyāli mwa
Umwēne. Lilino, ikyēne kyāli mwa Mwēne ukuya Tāta, ikyēne
kyāli mwa Mwēne ukuya Kyala, ikyene kyāli mwa Umwēne
ukuya Mwanundumiana, ikyene kyāli mwa Umwene ukuya
Mpoki, ikyene kyāli mwa Mwēne ukuya Mbumbulusyi. Kangi
fyōsa ifindu ifi apa fyo itolo fikunāngīsyā ifyakubagīlīla
Fyāke. Kikayapo nakimo ikisōkepo pa lubatikano. Umwe
mwikwinogona ukuti Kyala akakētīle kubumalikīsyō ukufuma
ku bwandilo? Naloliloli, Umwene abombile. Kikayapo nakimo
panja pa lubātiko, ikyēne kyo itolo ukunāngīsyā ifyakubagīlīla
Fyāke.

¹⁵⁴ Lilino, Umwēne akābagīle ukuya *itolo* kangi ukumpela u
nyāmbāla ukugwa. Umwēne ālifimbilīsyē ukumbīka umwēne
pa lwālo ubufwāne, ubwa butuli bwa lwiho lwabwābūke,
ukutēndēka ulusalo lwāke mwēne, lōli amenye umwēne
ikugwāga.

¹⁵⁵ Lilino, Umwene akabagīla ukuya yo Mpoki pene papo kilipo
kimo kiyōngīle. Umwene akabagīla ukuya Mbumbulusyi mma
pene pāpo ikindukimo kikuya kibine. Ifindu ifi fyabagīle ukuya
injila yila. Kyāla ātēndīke abēne bo lūla ukuti ifyakubagīlīla
Fyāke ifikulumba fyābagīle ukubālulīgwa pabwelu. Linga
kikālīpo ikyo, Umwēne āngāli akayāmo Mpoki. Loli uswe
tumenye Umwene āli, pōpe bo kakālipo akabalilo, Umwene
ali yo Mpoki. Umwēne āli Mpoki, popāpo pabagīle ukuyapo
ikindukimo kiyōngīle. Ngimba ikyēne kikuyaga bulebule?

156 Linga Umwène ikwēga nukutāga ikyēne, itolo ukuti ikyēne kaponesigwe, polelo ikyēne kikaya bugolofu ku bulongi Bwāke. Umwēne akabagīle ukutuma u nnyāmbāla ku gehena, nukuya ngolofu. Umwēne yo gwakisa, mololo, gwabwanaloli, gwanaloli-ndumbula, kangī Umwēne yo Ndongi unkulumba. Muketile, Umwene ikubombaga ukulwana nu Mwene.

157 Popāpo Umwe alifimbilīse ukubīka u mūndu panja pala, kangī ukumpela umwēne pa butuli bwa lwiho lwabwābūke, ukuti umwēne ābagīle, amenye, ābagīle ukugwa; kangī u mūndu, nkifwani Kyāke Kyēne, umwēne ābagīle bulebule ukugwa? Lilino umwe mukukēta ilisiku lwa Lumuli? Popāpo, Umwēne alifimbilīse ukutēdeka i kyombo-kyāpalubāfu, ikindikimo ukufuma ku kipeligwa kyāpabwāndīlo. Lilino umwe mukukēta ikyēne. Muketile? Pala umwēne ikwīsa. Muketile? Polelo, ikyo kyo iki kyāgwīle. Umwēne apelile ikyēne, amenye ikyēne kikugwāga. Kangī ikyēne kibīkīgwe mmaboko ga Sētāno, ukuya ndeko ya ngosyasoni. Ko kūgu kuno uluyīndīko lubīkīgwa umwīsyūgu? Umwe inogona pa ikyo. Kētēsya kifuki lilino.

158 Polelo kangī, nongwa ya fiki umwēne unkīkūlu ātēndekīgwe injila iyo kangī komma no ifikīkūlo ifingi, nongwa ya fiki u nkīkulu ātēndekīgwe lūla kangī komma ifikīkūlu ifingi? Nafimo ifya fikikulu ifingi fyatendekīgwe bo ulu. Ifyēne fikaya, umwīsyūgu. Abene bakagila. Komma ukuya kitendekīgwe injila yila, umwene akabagila ukubomba ikyēne. Nongwa ya fiki Umwēne akālimpelīle unkīkūlu uyu pala, unkīkūlu, itolo bo fikīkūlu ifingi, ukuti umwēne itolo ābagīle ukuya injila yila, ābagīle itolo ukuswīla abāna bāke? Polelo umwēne unkīkūlu ābagīle ukuya nagwe undume gwāke, nukuya mūmi; kangī akabalilo kāko akēne kafikile kabalilo panogwa ya mwāna gwāke, umwēne unkīkulu āyaga nu mwāna gwāke. Nongwa ya fiki—nongwa ya fiki Umwene alintēndīke umwene ukuya bo iki?

159 Une ngabagila ukuyoba amasyu aga. Kangī umwe mukupilikisya iki une nguyobelapo, bule umwe? Linga umwe mubagile ukupilikisya, yoba, “ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Ena. Muketile? Balipo abalindwana abakeke apa, na balumiana abakeke, muketile. Lōli umwe mumenye, ikinyamana kikufimbilisigwa ukufika ku kabalilo kamo aka kyīnja, polelo ugwakugonana nagwe gwāke, polelo ako ko kōsa. Lōli, u nkīkūlu, ikyēne kyo kabalilo kalikōsa. Kangī nongwa ya fiki Umwēne ālintēndīke umwēne bo ulu?

160 Lilino kētēsya ulubatikano Lwāke ulukulumba lukwībālūla, bo uswe tukukīndīlīla ukukinda apa lilino, itolo ukuya kipelelesye mu kipelelesye kibagīle ukuya. Une ngāmenye iki mpaka ilisiku limo.

161 Nongwa ya fiki Umwēne ālintēndīke umwēne bo lūla ku bwāndilo, ngati ifikīkūlu Fyāke ifingi? Panongwa yakuti ikyēne angāli kikuyaga kyākinyanyasi ku Mwēne. Umwēne yo Nyibuko

ya bupelelesye bōsa. Iyo yo nongwa Umwēne alinkummwitikisya Sētáno ukunkola umwēne, iki umwēne ābōmbīle mbuniongasye. Ikipeligwa bo iki āngāāli kikuya, āngāli kikuya kyākinyanyasi ku Mwēne, kubwandilo ukukutendekesyēla.

¹⁶² Imbombo Syāke syōsa isi Umwēne ātēndekisye, mbwandilo, sili mu kukindilila. Syōsa isya mbombo Syāke isyambwandilo syāli mbukindilo. Imbwa iyakikīkūlu, imbwa iyakinyāmbāla; muketile, ing'ombe iyakikīkūlu, i ng'ombe iyakinyāmbāla; kilikyosa mbukindililo. Kyōsa ikipeligwa kili mbukindililo. Imbeyu yikufwa, ukubuka mu mfu; itolo bo bufwe, ukusyiligwa, ubusyuke. Ingolya yikubūka pāsi ukufuma mu mpike, kikugwīsyā ilyāni lyāni, likugōmokēla ikinyinja kya kilabo nu busyūke ubwa lyāni ilipya. Muketile iki une ngusanusya? Kilikyōsa, kyope ikipeligwa, kya Kyāla, kyo kyōsa kili mbukindililo, mu bumobwēne; kangī apa atēndekīgwe panja pa bukindililo bwa Kyāla. Ikipeligwa kitendekīgwe mulamula ukuti ikyēne kikabagila ukutulwa inongwa. Inogona! Ikipeligwa kyāpabwandilo, kya Kyāla, kikābagīle ukutulwa inongwa.

¹⁶³ O, ngimba umwe mutikukibona ikyēne lilino, mbuketelo ubu apa, ubuniongafu bwa kipanga? Ikyapabwāndilo kyo Lisyu lya Kyāla! Bukayamo ubutulwanongwa mwa Kyāla. Mukibwene iki une ngusanusya? Apa kilipo ikipeligwa iki kyālisīle mu kuyapo ukwisila mbuniongafu. Kyāla isakuyaga ni Kipanga, lōli kēta ku kindu ikiniongasye iki abēne balinakyo panja apa.

¹⁶⁴ Kyāla ali ni kinyāmbāla ni kikīkūlu. Lōli, unkīkūlu uyu, muketile, ifyakuboneka itolo ifya ikyēne fikunāngisya iki kyāli mu linogono lya Kyāla. Uswe tubagīle ukwēga isala, pamo ibili, nukubongotola ikyo. Umwēne... Ātēndīke ikipeligwa iki panongwa ya njila yila, Umwēne ātēndīke ikipeligwa nukumbīka umwēne ukuti Sētáno ābagīle ukunkola umwēne, kangī umwēne ābōmbīle. Umwēne akāli ankōlīle umwēne. Umwēne kinunupo abopēle ku Kipingika, bo yu nnyāmbāla, yōpe.

¹⁶⁵ Kētēsya, ikipeligwa kyōsa kikwēnda mbukindililo. Linga Umwēne ālintēndīke u nkīkūlu mu kipeligwa kyapabwandilo kilakila, pakabagīle ukuyapo ubutulwanongwa, panongwa yakuti umwēne akābagīle ukubōmba ubwēne, umwe akābagīle ukubōmba ubwēne. Umwēne yo buniongafu bwa kipeligwa kyapabwāndilo.

¹⁶⁶ Momūmo bo ubutulwanongwa bōsa buniongafu bwa Bwanalōli bwakubwandilo! Ngimba ubusyōbi bo fiki? Bo Bwanalōli buniongasīgwe. Ngimba ubulogwe fyo fiki? Ubwēne bo kabombo katalusye kaniongasīgwe. Polelo pala kilipo ikippeligwa ikiniongasīgwe, pala kilipo ikindu kyōsa kiniongasīgwe. Kangī ikindu kyosa kikusimbīgwa b-u-t-u-l-w-a-n-o-n-g-w-a, kilambalele palapala pala. Iyo yo nongwa ililālūsyo likulumba fiyo.

167 Kene apapatu, akambakasya, katêndekígwe ukufuma ku nnyâmbála, ukunsiyóba umwene nakyo; Kyála átendíke icyêne, papapa apa asisimikísye icyêne. Ikyo kyo iki umwêne átendekígwe.

168 Unkíkúlu undogwe kyo kindu icyâpási ukukinda iki kibagíle ukwinogonelígwa, nkísu. Nswaga iki, bakíkúlu bakeke. Umwêne yo nakimo lôli mbutagilo ubunyali bwabându, kubuywelule bwa kugonana. Ikyo kyo kyôsa umwêne ali, unkíkúlu undogwe, yo mbutágílo bunyali bwabându, ububwapufu, kúko ifyakinyanyasi, ifinyali, ifikosyasoni, fyapâsi-pâsi ifinyanyasi fyo fikutagígwa ku mwêne. Ngimba nongwa ya fiki umwêne apeligwe bo ulu? Panongwa ya busyóbi. Ubutulwanongwa ubu bwâlimo siku pa kísu bwalyândíle nu nkíkúlu.

169 Kangi umbala-nongwa itolo ukufuma ku Chicago, u—u nkíkúlu âsimbîle ikikalatasi iki, i sikali ya polisi, ukuti abêne bakongíle ukusuluka, mu United States, ntwaya utunywama twa United States, ukuti, “Inongwa malongo-mahano-na-mana-na-lwele pa mia yumo silisyosa isi syâbombigwémo siku mbubumbe bulibosa, mu United States, âlipo pamo u nkíkúlu nkati mu yêne pamo kunyuma ku yêne.”

170 Lilino une nguyoba fyôsa ifi, ukuti mfike ku kindu kimokyêne apa ku bumalikisyo, ukuti umwe mukêta iki kyo kitamisye.

171 Umwêne átendekígwe ukusyóba, mûmo umwêne âbômbíle kwa Adam ku bwândílo, ukumbula umwêne ukuti ikipaso kyâli kyakusangulusya, na fyosa bo ifyo, ukunsiyóba umwêne nukummwegéla umwêne kubutali ni Lisyu. Iyo yo njila i kipanga kikubômba umwísyúgu, ikindu kilakila.

Lôli polelo, ukufuma apo, umwêne alinkuya ndagili gwâke, ukulagila pamwanya pa mwêne.

172 Lilino ko kukindana kuki mu lisiku ili, mu lisiku ili ilya busyóbi. Mbuyo bwa umwêne nnyâmbála ukuya ndagili gwâke, umwêne unkíkúlu isile ukuya yo kyála gwâke unnyâmbala. Naloli, umwêne ikundagila umwêne. Lilino ugwe ubagíle lumo ukupilikisya kanunu iki une ndalile ngukomako. Ukwisila mu bumogi bwâke kangu nu bulagili bwa kugonana, ububumbigwa bwâke ubu bwâpígwe ku mwêne na Sétáno, i kyômbokyapalubafu iki Sétáno âbombíle, umwêne unkíkúlu atumígwe ukusyóba abanabalumiana ba Kyála. Kangi umwêne unkíkúlu abagíle ukukwâbíla bingipo ba abêne ku gehena ukukinda ikibômbélo kilikyôsa ikingi Sétáno alinakyo. Uko ko katikati kitalusye.

173 Une nguyoba isya ugwabulogwe lilino, komma umwe bakalumbu. Uswe twisakubapa umwe ubuyo bwínu, ubuyo ubutalusye, mu maminiti manini, mu Lisyu lya Kyála apa. Ikyêne kyâli ndubatikano lwa Kyála ukufuma ku kwánda—bwândílo.

174 Lilino ukubōmba iki umwīsyúgu, ngimba u kyāla gwa United State yo ywāni? Umwe mukukumbukila mu kipanga ifyinja ifi fikindilepo, une nālumbilíle pa ikyo? U kyāla gwa lisiku lya lilino ili, unnini undungwe itugésye pala nifyakwipakapaka, kangi ilidiresi likwābigwa ukufyūka pamwanya pa mafundo gāke, ni findu bo ifyo. Une ndinkuti, “Kēta kyāla gwīnu!” Kangi ikyo kyo kitalusye, umwēne yo pabufumusyo bulibōsa, afwéle mwasinda. Umwēne ali ndukindi, injia yilayila.

175 Ikyene kyo kibōmbélo kya Sētáno, “ukufuma ku bwandilo,” Yeso āyobíle. Muketile? Uswe tukukēta ukuti sili būbo lilino, kangi “ukufuma kubwāndilo,” kangi iki Umwēne ikuyobelapo.

176 Lilino, ababīpúta-fifwani bālisibíle ukunkōléla umwēne unkikúlu u kyāla yumo, (ngimba umwe mwāmenye ikyo?) u kyāla-nkikúlu. Naloli, bāmbōmbága. Abēne bikuntendéka umwēne ukuya kyāla-nkikúlu, namanga abēne bāni nububōmbélo bwa kugonana mu bwīputí bwābo. Abēne biyobelaga ikuti, “Umwēne āli yo mpeli. Mu mbapo yāku umwēne āpīmbága imbeyu kangi āpelága.” Ubu bo butungulu. Alipo yumoywene ntiga u Mpeli, uyo yo Kyāla. Loli kumbukilaga umwe Pauli apo? “Diana, gwa Efesi,” i kifwani kya lyalabwe, balinkuti, “u kyāla-nkikúlu gwa ku Mwanya, asōpigwe pāsi.” Ngimba umwe mutikukēta mūmo ubwīpúti bwa bīputafifwani buli?

177 Kangi uswe, kisita kumanya ikyēne, tukusanuka kulakula ukutalula ukugomokela ku bwīpúti bwa bapanja kangi, ku bakikúlu, kilakila ikipelígwa ikypāsi fiyo pa kīsu, ubwīpúti-bwa-nkikúlu! Umwēne isakunkwāba unnyāmbala mulimosa umwēne ikulonda. Kangi kisita kumanya, bōsa ubumogi bula pamwanya panja, u gehena yula ali nkati. Solomoni āyobíle, “Ifyāke, ifyāke ifipata kyo fipata ku gehena.”

178 Lilino uswe tukukēta pabwelu apa iki Yeso āyobelaga mu Busetuli, untu gwa 2 kangi ilinandi lya 15, isya kimanyisyo kya kiNikolai, ikyākwisa ikya kipanga kila kikwīkwāba kyēne kubutali ukufuna ku Lisyu.

179 Kangi uswe tubagíle ukukēta apa, pabwelu, ifi ifyakuywelula, ifisitakyāla, ifibatikano ifyakinyanyasi if uswe tulinafyo pa televizioni, ifya abebe bakugonana ba Hollywood. Uswe tubagíle ukukēta ikinyanyasi kya kāya aka, bo abanike aba, utulindwāna utunini utwaiyolo tukwēnda ukukwisa-nu-kubuka ndukindi apa, ni myēnda iminini, imifinyu, bikwilegesya ukusyungutula, kangi ukwēne kutalele ukufwāna kukubatalalisya abēne ku bufwe. Abēne bakamanya ukuti yula yo mōhési ikubōmba kila. Abēne bakabígwe ni mbepo inyali, kangi bakamanya ikyēne! Ugwe utikuyibona imbwa yakikikúlu yikubomba ikyo, bule ugwe? Ugwe utikukibona kilikyosa ikingi

ikyakikíkúlu kikubōmba ikyo, kangi nakimo ikyakinyāmbála ikinunupo kikwēnda ukubūka kifuki ku mwēne, kyópe.

¹⁸⁰ Muketile, lilino umwe mukukyēga ikyegelelo? Uswe twisakutwala ikindukimo itolo nkabalilo, u Ntwa ikwitikisyaga.

Lilino umwe mukukēta aba kiNikolai, umwe mukukēta ikimanyisyo kyābo.

¹⁸¹ Umwe mukubabona abebe abatubwa, abēne bikubakōléla abēne, aba bāngelebúno aba panja pa lukindi. Twalisibíle ukwifimbilisya ukubuka ku fibonesyo ifikosyasona pa lubafu, ukukēta ngelebuno. Igula itolo amāso gāko, keta panja pa lukindi, kyo kyōsa ugwe ubagíle ukubōmba lilino. Ikindu kyōsa yo ngelebuno. Naloli. Ngimba abēne bikubōmbéla fiki ikyēne? Ukunyenemusya, ukugela, ikyo kyo kindu kyēne umwēne abagíle ukubōmbéla ikyēne. Umwēne ikubōmba ikyēne panongwa yakuti umwēne gwakinyanyasi. Umwēne ikubōmba ikyēne panongwa yakuti umwēne atēndekígwe mu njila yila. Umwēne atikusyāgánia ukuti umwēne kyo kyōmbo mmaboko ga Sétáno, kangi ikyo kyo iki umwēne ali.

¹⁸² Mópe mmasukulu gītu umwīsyúgu, abēne bikumanyisya ububōmbélo bwa kugonana. Ikīsu kyītu ikibole ikya bwīpúti-bwa-nkīkúlu! Une mmenye abēne batikulonda ukwitika ikyo. Ima kangi imba u luko lumo ulwa nyīmbo, kangi fyosa bo ifyo, pisiku limo; kangi panja na bakīkúlu, ukubopa ukusyūngutíla, ikilo kyosa mula. Muketile? Umma ndaga. Akabalilo kāko, mmaso ga Kyāla, i Lisyu, umwēne yo gwapāsi fiyo mu finyāmána fyosa ifi Kyāla ābikíle pa kīsu. Kētésya.

¹⁸³ Iyo yo nongwa Kyāla ikukanisya umwēne ukumanyisya i Lisyu Lyāke. Isyo syo syabwanaloli. Timoti Gwākwánda 2:9-15, “Une ndikwitikisya u nkīkúlu ukumanyisya, pamo ukuya nu bulagíli.” Muketile? Kangi mópe Bakorinti Bākwánda 14:34, “Unko abakīkúlu bīnu bayege kimyemye mfipanga, namanga ukwēne kutikwitikisígwa ku bēne ukuyoba, namanga abēne balagilígwe ukuya kimyemye; lukoyoba lópe u Lulagílo.” Lōli, umwīsyúgu, ngimba fyō fiki ifi ikipanga kikubōmba? Abēne bikumpela umwēne ntimi, ndumbilili, akabalilo kāko i Bāngéli likukanisya ikyēne kōsa. Kangi i Bāngéli lyāyobíle, “mūmo lópe lukuyobela u Lulagílo,” ukupela ikyēne kyēndega mbukindililo, ikindu kyōsa.

¹⁸⁴ Itolo bo u Kang’osi āli, nkilo, ubuyo bwēne ubwabwīpúti, pāsi pa Lilopa lyonesígwe ilya Kang’osi. Ubwēne bo bwēne u buyo umwīsyúgu, mwa Kristi. Injila yēne ugwe naloli kwīśíla ko kwīsa mwa Umwēne. Ubo bo bwēne u buyo ukwīputíla. Ikyēne akabalilo kōsa kyāli injila yila. Ubuyo bwēne ubwabwīpúti bo pāsi pa Lilopa ilyonesígwe.

¹⁸⁵ Popāpo lilino uswe tukukēta ikubokelo kyōsa ikya ikyēne kikubālulígwa kwa uswe. Pala umwēne ali. Iyo yo nongwa Kyāla atisakummwītikisya umwēne ukumanyisya,

atisakummwítikisya umwëne ukubõmba kalikõsa nkipanga lõli ukwitugasya kimyemye ni kisyo ikikupilile.

¹⁸⁶ Lilino ngimba umwe mubagile ukukëta nongwa ya fiki une njobile ifindu nukubõmba ifindu ifi une mbõmbile, mmenye fyosa ifi mu ndumbula yangu, nkundwe, kalumbu? Une mmenye, bakalumbu, une ne...umwe muli nu buyo bwínu (itolo mu kabalilo), kangi a kayilo akanyafu aka Kyála abagile ukubumba mwa umwe. Lõli une ne itolo ngugela ukuyoba pa lubafu ulungi, ukunãngisya iki umwe mufumileko, “ku bwãndilo.” Yeso átubulile uswe uku “bũka ukugomokéla ku bwãndilo,” ukukyãga icyëne. Ikyo kyo iki umwëne ikubõmba.

¹⁸⁷ Lilino une mfimbilisigwe ukutika ifundo syapamwanya pa findi fingi fya iki, kangi une ngusubila umwe mukupilikisya icyëne. Kangi umwe bãndu mwe mwisakupilikãga i tepi iyi, une ngusubila umwe mukupilikisya. Itolo gomokela kunyuma. Icyëne kyo kwëne ukunãngisya ukuti Yeso ayobile, “Bũka ukugomokéla, ukufuma ku bwãndilo, kangi syãgãnia.” Fyosa ifindu, ukugomokela ku bwãndilo. Ugwe ubagile ukuketa, umwisyugu.

¹⁸⁸ Fike, abãndu, abëne bikuyõba une ne kibenga-bakikulu. Ikyo kyo kutali ukufuma ku Bwãnalõli. Une ndikubõmba. Abëne bikukõléla, “U kibenga-bakikulu.” Kumbukilãga abëne balinkõlile Pauli kibenga-bakikulu. U nkikulu-ndumbulili, pakaya patali mma, alinkuti, “O, ugwe uli bo yu Pauli ugwaiyolo, fyosa ifi umwëne ifumbilisyaãga ukubõmba ko kutwata uswe twe bakikulu.”

¹⁸⁹ U mwikëmo gwa Kyála, uyu ãlitikisigwe ukusimba i Bãngéli, u Lwítikãno Ulúpya, kangi nukupika a Masyu gãke? Umwëne ayobile, “Linga u Gwãndumi ukufuma ku Mwanya ikumanyisya kalikõsa akandu akangi ukukinda Iki kikyo une njobile, ndeke Umwëne ayëge ngunigwe,” nayu ndumbilili nkikulu yumo.

¹⁹⁰ Abëne bãtile Eliya ãki kibenga-bakikulu. Umwëne akãli kibenga-bakikulu, abakikulu abanalolili. Umwëne itolo akãbaganile bala aba Yezebeli.

¹⁹¹ Kangi linga isyo sili momumo, polelo sibagile ukuya Kyála ikufimbilisigwa ukuya lulo, panongwa yakuti Umwene yo Lisyu ili likwisa ku basololi. Polelo icyene kibagile ukuya Kyála, injila yilayila, popãpo, muketile, Umwene amenye ikipeligwa kyapabwãndilo, “ukufuma ku bwãndilo,” Umwene alinkuti, “ukufuma ku bwãndilo.” Abene bãli basololi aba i Lisyu lisaga ngako.

¹⁹² Kangi Umwëne átendike umwëne kuli u nnyãmbála, kango komma unnyãmbala kuli umwëne. Ngimba umwe mwãmënye ukuti, ukuti, “Unkikulu átendekigwe kuli u nnyãmbála, kangi komma unnyãmbála kuli u nkikulu”? Balinga basimenye isyo? Ilibangeli likumanyisya ikyo. Syosa silikanunu. Umwëne ãpegigwe u buyo mu nnyãmbála, bo kukãli ukugwa, ubufwane

pa kipeligwa kyōsa. Lōli “ukufuma” ku kugwa, lilino apa uswe tukutwāla ikimanyisyo. Lōli “ukufuma” ku kugwa, umwēne āli ndagili gwāke, umwēne ikifimbilisigwa ukuya kimyemye mu nongwa syōsa, lilino ukufuma pa bwandilo bwapakwanda bumalike.

¹⁹³ Yeso ātīle, “Ikyene kikāli lūlo ukufuma ku bwandilo.” Apo po pāpo akabalilo kālyāndīle, akabalilo kāko Kyāla ātendīke ikyēne ikyākwānda mu kipeligwa Kyāke ikyāpakwānda. Bōsa aba bikupilikisya, yoba, “ameni” kangī. [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Ku bwāndīlo Kyāla āpelīle itolo ikinyāmbāla nimo kangī ikikīkūlu kimo. Lōli polelo u nkīkūlu ātendekīgwe nkīndāne ukufuma ku finyāmāna, ifinyāmāna fyōsa ifingi, ku busyōbi. Lilino ketesya, “Ikyene kyaali fiyo ku bwandilo.” Umwēne ātendekīgwe, linga umwēne ālitugēsye mu kayīlo kapakwānda, umwēne āngāli akagwamo siku. Lōli umwēne ātwēle ukugwa kangī ukufufānia kūko kwātumwīe ubukindilīlo bōsa ubwa Kyāla, kangī kulinkusōpa ubufwe, ubusulumanie, na filifyōsa ifingi, pa kīsu. Umwēne ātendekīgwe lūlo.

¹⁹⁴ Lilino kētēsya. Lilino, *ukufuma* ku bwāndīlo, *ukufuma* ku bwāndīlo, *ukufuma* akabalilo kālyāndīle; ukugomokēla nkati mula, ukwēne kwāli Syēpwa, kumalike. Kētēsya, ukufuma ukuti ukugwa kula kwātendekīgwe na Eva, ukufuma pa kugwa, kwālipo ukufumbwa ukuyapo u lwitikano ulungi lutendekīgwe. Lilino iki kisakukutabaniāga umwe, lōli une nguyaga pakubapa umwe i Lisimbo ukusisimikisya ukuti iki kyo Bwānalōli. Lilino kētēsya ukufuma ku kūgwa, Yeso alinkuti. . . Kyāla, ku bwāndīlo, ātendīke kimo ikya luko; lōli lilino, ukufuma ku kūgwa, lilino uswe tukubūka ukukinda po. U lwitikano lwāli ukufwana-palikimo; lōli lilino, ukufuma ku kūgwa, lulipo ulungi ulwītikāno lutendekīgwe. Lilino umwēne unkīkūlu akaya kangī ndagili na mwēne unnyāmbāla, aligwesa ikufimbilisigwa ukuya nu lwitikano ulupāguligwe.

¹⁹⁵ Lilino unko uswe tukēte linga ikyo kyo kotalusya. Unko uswe twēge Bwandīlo 3, kangī ukusyāgānia linga iki kyo kitalusye, lilino bo uswe tukubūka nkyeni, ’nongwa yakuti uswe tukulonda ukuya basisimikisye isya findu ifi, ifyēne fikumanyisigwa panja kangī fikutwālīgwa panja katikati fyābwanaloli. Popāpo ikyo lumo kibagile ukuya papapa apa uswe tuli na kabalilo kanandi, ’nongwa yakuti uswe tukaya kubutali fiyo na kubumalikisyo lilino, ukufika ku kayabo ka bwīgalilo bwa kimanyisyo, ukunāngīsya *fiki* kangī *kiliku* isya kusōsania, na fyosa bo ifyo. Lilino mwa Bwāndīlo untu gwa 3, kangī uswe tukwāndāga lilino nu gwa 3, kangī ilinandi lywa 16. Unko uswe twande pa linandi lya 14.

Kangi u NTWA . . . alinkuyōba ku njoka, (lilino Umwēne ukubuka ku kuyiguna iyēne), Panongwa yakuti ugwe ubōmbile—ugwē ubōmbile iki, ugwe ugwnigwe

ukukinda i ng'ombe, . . . ukukinda ikinyāmana kilikyōsa ikya mu ngunda; kangi pa lwānda lwāko ugwe gwise kubūkāga, kangi ulufūmbi lwisa ugwe kulyāga amasiku gōsa ga būmi bwāko:

Kangi Une nisakubika ubulugu pakati pa ugwe nu nkikūlu, kangi pakati pa luyūngu lwāko kangi uluyūngu lwa nkikūlu; kangi ulwēne lwisakufulasya untu gwāko, kangi ugwe kwisa ku fulasya ikitende kyāke. (Ukufinga, “ukwisa ukwisila mwa nkikūlu,” u Mesiya, ukutabūla.)

Ku nkikūlu umwene alinkuyōba, . . .

¹⁹⁶ Lilino kēta, lilino apa lulipo ulwītikāno ni njoka. Napāpo, abēne bōsa bāli kanunu mōsa pabutasi, ku bwāndilo, pamo bo ubwandilo bukānda.

Ku nkikūlu umwēne alinkuyōba, Une nisakubasya fiyo ubusulumanie bwāko kangi nukumela ulwānda kwāke; kangi mbusulumanie ugwe gwise kutwālāga panja abāna; kangi ikinyonywo kyāko kisakuyāga ku nnyāmbāla gwāko, kangi umwēne isakukulagilāga pamwanya pa ugwe, (Komma kangi mma ukuya bafwana-palikimo pamopene na panandi.)

¹⁹⁷ Lilino umwēne unkikūlu asyūmbutwīke, kangi umwēne unkikūlu yo ndagili.

Kangi kwa Adamu umwēne alinkuti, Panongwa yakuti ugwe upilikile i lisyu lwa nkasigo, kangi ugwe ulile ukufuma mu mpiki, ugu Une nakulagile ugwe, nguyoba, Ugwe utisakulya. . . ugwēne: gugunigwe uyege u mfu (komma Adam, lilino) gugunigwe uyege u mfu panongwa ya ugwe; mbusulumanie gwise ugwe kulya ifya ugwēne amasiku gōsa ga būmi bwāko;

Imifwa . . . kangi imitulwatulwa ugwēne gwisakutwāla panja kwa ugwe; kangi ugwe kwisa kulyāga ifimela fya mu ngūnda;

Kangi mu mafuku ga kisyo kyāko gwise ugwe kulya unkati, mpaka ugwe kugomokelāga ku mfu; namanga ukufuma ku gwēne—ukufuma ku gwēne ugwe gwālyēgigwēko: kabuno umfu ugwe guli, kangi ku lufumbi ugwe gwisakugomokelāga.

¹⁹⁸ I nyitikāno ibili. Lilino ikyo kikwīgāla “u bwāndilo,” isya iki Yeso āyobīle, “Ikyēne kikāli lūlo ku bwāndilo.” Uswe tuli nu lwītikano ulungi lilino. Kētēsya, ulwēne lo lwītikāno ulungi. Lilino lulipo u lwītikāno ulwa kyombo, kangi i kyomba-kyapalubafu. Kētēsya, ubugwe bwātwele indamyō, ubufwe, ku kipeligwa kilikyōsa ikya kipeligwa, ukupela ubukīndāne mu kipeligwa kyōsa. Lilino unko uswe tukētēsye iki Yeso āyobīle ukufwana na “ukufuma ku bwāndilo ukwēne kukāli lūlo mma.” Lilino ukwēne kukāya lūlo mma “ukufuma,” ukwēne kuli

lilino ukwêne kuli “bo kufumile” ku bwândílo. Lilino lulipo u lwítikáno lwakipasa.

¹⁹⁹ Ulwákwánda lwáli itolo lwítikano, Adam na Eva báli bafwana-palikimo, unnyámbála yumo kangi unkíkúlu yumo. Lilino u nkíkúlu átulil’ingwa, kangi (ngimba umwêne ikibõmba fiki?) ikyo kyásopíle abêne bõsa ku bufwe, kangi Kyála alinkwifimbilisya ukutëndéka u lwitikano pa ikyo, u lwítikáno ulungi. Apa ikylene kili papapa apa mu Bwandilo 3:16, Umwene átëndike u lwítikáno ulungi.

²⁰⁰ Lilino ikísu kikuyaga kyakongelapo, komma ukwisila mu kupeligwa kwapakwánda kwa Kyála, ngati mu bwândílo, komma ukwisila mu kupeligwa kwápakwánda, lo ukwisila mu kunyonywa kwa kugonana. Lilino ikyo kikupákisya isya “ku bwándilo,” bule ikyéne? Mu bwándilo álipó mwêne u nnyámbála yumo kangi u nkíkúlu yumo, ikinyámbála kimo kangi ikíkíkúlu kimo; lóli akabalilo káko umwêne unkíkúlu ákilénie ulukíndi lula nukutwála ubutulwanongwa ubu, lilino i kísu kukuya kyakongeleligwa kangi, ukwisila mu kugonana, komma ukwisila mu kupeligwa; ukwisila mu kugonana. Kêta kúko u nkíkúlu ali lilino? Lilino, iyo yo njila iyi ikísu kikongeleligwa umwísyúgu, ukwisila mbakíkúlu.

²⁰¹ Iyo yo nongwa Yeso ifimbilisyága ukwisa ukwisila mu nkíkúlu, ukutwa ikyéne kángi ku bwándilo bwáke bwápakwánda kangi, kisita kinyonywo kya kugonana. Umwêne apápígwe mumfunde. Lóli, haleluya, apêne pisakwisaga a kabalilo kúko ikyéne kitisakuyaga kangi kugonana, lóli Kyála isakukólelága abána Báke ukufuma ku lufumbi ulwa kísu, ukugomokela ngati mûmo abêne báli pakwánda, komma ukwisila mu nkíkúle aligwesa; lóli ukwisila ku bubúmbe bwa mfu ni muli syammwanya, kangi amafuta, Umwêne isakupelága kangi bo mûmo Umwêne ábõmbíle Adam ku kabalilo kakwánda. Yeso átëndike iki ukuya kibagíle, ukwisila mwa Kyála atendekege Mwene ukuya Nnyámbala nukwisa nkísu ukuti Umwêne ábagíle ukufwa, ukwisila mu nkíkúlu uyu. Lilino ko kabalilo ka kugela, ukwisila mbutulwanongwa.

²⁰² Lilino umwe mukukêta lelo, “ukufuma” ku bwándílo, ikyéne kyáli kindukimo ikingi kyátwáligwe. Lilino iki kisakubanyenyemusya umwe. Ngimba umwe mukatele? [Ikilundilo kikuyoba, “Umma.”—Nsimbi.] Itolo itugásya kinunu itolo pabutalipo kanini.

²⁰³ Polelo akabalilo káko u lwítikáno lwakipasa lwátendekígwe ukwisila mu nyámbála nu nkíkúlu, ukwisila mu kugonana, u lwítikáno ulungi môsa (komma u lwítikáno u lwápakwánda, lóli u lwítikáno ulungi), lilino fyo fiki fitwáligwe? Imitala, mu fyõsa. Polelo, ukufuma ku bwándilo, i mitala gwátwáligwe môsa mwa mündukangi mi finyamana; ukufuma ku bwándílo, ubugwe. Kyála lilino, mwakibili, ikutendeka ikipelígwa ikipyá

kangi, ukwisila mu kugonana. Kyāla āpelīle ikyākwānda kisita kugonana. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Lilino ulwēne lo lwitikāno ulungi ni kipelīgwa, Umwēne ikutendēka ikyēne mu lubatiko ulungi, ukwisila mu kugonana. U lwitikāno ulwakibili: ikinyāmbāla kimo, ifikikūlu fingi; imbabāla inyāmbāla yimo, ikibugutila kyōsa ikya mbabāla ngikūlu. Ngimba uko kutalusya? Ingambako yimoyēne, u ntimo gōsa gwa ng’ombe, indāma; ingongobe yimo, ulubingilo lwīswīle ni nguku. Ngimba uko kutalusya? U Davidi yumo, ukufuma pa ndumbula Yāke Mwēne, na bakasi ba mia bahano; na bāna mia yumo bapāpīgwe ku mwēne, mu kyinja kimokyēne, ukufuma mbakikūlu abakindāne, um-hum, u nnyāmbāla ukufuma ndumbula ya Kyāla Yēne. U Solomoni yumo, na bakasi elifu yumo. Lōli kētēsya lilino, ukwēne kukāli bo lūlo ku bwāndilo, lōli lilino ukwēne ko “ukufuma” ku bwāndilo. U nkikūlu abōmbīle iki, polelo umwēne unkikūlu itolo ikwisa ukuya iki umwēne ali lilino. Muketile?

²⁰⁴ Davidi, u mwalafyāle uyu imililāga Kristi! Koleléla ikyo mu linogono lyīnu. Davidi imililāga Kristi. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Kristi ikwitūgāsya. . . ikuyaga pa kwitūgāsya pa kikota. Kangi u Davidi uyu, u nnyāmbala ukufuma ku ndumbula ya Kyāla Yēne, āli na bakasi ba mia bahano. Muketile iki une ngusanusya? Davidi na bakasi ba mia bahao, Solomoni na bāke elifu. Kangi Solomoni yo mwanundumiana gwa Davidi, mu kipeligwa; iki kikwīmīlīla Yeso Kristi, u Mwanundumiana gwa Davidi, mwa mbepo. Lōli ubo bo būmi bwakipeligwa, bwākugōnāna. Ubu bukuyaga bwamwambepo, bupelīgwe, fiki, bupelīgwe. Muketile? Mula momūmo ikyēne kyayīlīle ku bwāndilo, lōli komma lilino mu būmi ubu uswe tulimo būmi lilino.

²⁰⁵ Kētēsya, komma ukutoligwa iki lilino, ega ikyēne kyōsa pāsī mu ndumbula syīnu. Lōli komma yumo gwa bakikūlu bala ābagīle ukuya nunyāmbāla yumo ukongelelāpo. Umwēne unnyāmbāla yo kipelīgwa ikyapakwānda, komma umwēne unkikūlu. Komma yumo mwa bakikūlu bala ābagīle ukuya nu nnyāmbāla yumo ukōngelelāpo, lōli unnyāmbāla yumoywene yula ābagīle ukuya na bakasi elifu. Uyo yo ISI SYO IKUTI U NTWA. Ilyo lyo i Bāngéli. Lilino une ngomokīle kunyuma, negīle akabalilo kāngu kangi mbanāngīsye umwe kunyuma kula kūko ikyēne kyālyāndīle, iki Yeso āyobīle. Lilino ngimba umwe mukikēta ikyēne pabwelu? Abēne bābagīle ukuya nabo ba bingi. . .

²⁰⁶ “O,” ugwe kuyoba, “ikyo kyaali itolo kya Israeli.” Ngimba ikyene?

²⁰⁷ Akabalilo kāko Abraham ālyēgīle Sarah ku kisu kya ba Filisti kula, āliko umwalafyale ukusuluka kula ikukōlelīgwa Abimeleki. Kangi Sara āli ni fyinja mia yumo mbukusi, palapala ku kyēne, lōli umwe āsanusīgwe ukugomokēla ku

nkíkúlu unkeke kangi átendekígwe ukuya mmogi. Ngimba umwe mumenye ikyo? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Fyosa filikanunu. Kangi Abimeleki āndondága umwēne ukuya nkasi. Umwe mukukumbuka i Ndumi yāngu pa kyēne? Abimeleki ālōndága ukwēga Sara ukuya nkāsi. Lumo umwēne āli ni nyumba ya bakasi, lōli umwēne akabagīle ukumwēga umwēne linga umwēne ālyēgígwe kwa Abraham. Popāpo Abraham alinkuyóba kwa Sara, “Yoba ukuyi ugwe gwe, ‘nkundwe gwāngu,’ panongwa yakuti umwe isakūngóga une ukuti umwēne abagīle ukukwega ugwe.” Nongwa ya fiki umwēne akālinkagīle Abraham itolo panja pa kīsi, nukwēga unkasi gwāke nukukindilila? Komma u lulāgilo lwēne lwāli ulwēne na bitiki, lōli ku bāndu bōsa nkipelígwa. Untulwanongwa pamo u mwikemo, ugwe uli ni nongwa, nnyāmbála, panongwa ya fyākubomba ifi. Pala ālīpo u mwalafyāle ugwapanja. Balinga bamenye akapango kala kabwanalóli? [“Ameni.”] Ilyene lyo i Bāngéli, Bwandilo, kifuki untu gwa 16, une ngwinogona.

208 Umwe kētésya, Abimeleki angāli amwēgīle umwēne ukuya nkasi. Umwēne ālitendekísye mwēne ukuya nagwe u ndindwana umpya ugwa kiHiburi. Kangi umwene alinkuti, “Uyu yo gwāngu. . .” Umwene alinkuti, “Uyo yo nkundwe gwangu.”

Umwene alinkuti, “Uyo yo kalumbu gwangu.”

209 Kangi Abimeleki alinkuti, “Une nisakumwēgága umwēne ukuya nkasi lelo.” Ngimba umwe mubagile ukwinogonela unnyambala ikubomba ikindu bo ikyo? Loli umwene ābombīle ikyene.

210 Kangi polelo ikilo kila, akabalilo kāko umwēne ābukīle ukugon’utulo, u Ntwa āboníke ku mwēne mu njosi, kangi alinkuti, “Abimeleki, ugwe ufwēne bo nnyambala umfwano.” Umwēne āpakisyága lúla, lúla ulusōko lwa lilopa lwa kiYuda mula, muketile. Umwēne alinkuti, “Ugwe ufwēne bo nnyāmbála umfwano. Ugwe uli nu nkasi gwa nnyāmbála uyungi uyu ugwe kwītendekésya ukwēga.”

211 Umwene alinkuti, “Gwe Ntwa, Ugwe umenye u bumobwene bwa ndumbula yangu.” Alinkuti, “Ngimba umwēne akāmbúla une ukuti yúla āli ‘nkundwe’ gwāke? Ngimba akāyobīle umwēne yu mwēne, ‘Yula yo kalumbu gwāngu?’”

212 Umwēne alinkuti, “Une mmēnye u bumobwene bwa ndumbula yāko, iyo yo nongwa Une ngābagīle ukukwītíkísya ugwe ukunyonongila Une.” Ngimba uko kutalusya? Alinkuti, “Kangomoléle unkasi gwake, panongwa yakuti unnyambala uyu yo nsololi Gwangu. Kangi pene pāpo ugwe kungomoléla umwēne u nkasi gwāke. . .Kangi unko umwēne akwiputīle ugwe, komma umpūti gwāko. Linga umwēne atikukwīpūtīla ugwe, ikīsu kyāko kyōsa kibūkīle.” Ameni. Pala po ipyāna lyākuswigísya. Kutalusya. “Ikīsu kyāko kyōsa kibūkīle. Uyo yo nkasi gwa nnyāmbála yula, kangi umwēne yo nsololi Gwāngu.”

Ameni. Ikyo kyo ISI SYO IKUTI UNTWA. Ilyo lyo Lisimbo. Kotalusya.

213 Lilino uswe tukusyāgānia, u bufwe bwatēndekīgwe. U bufwe bo kyo kyākwānda kya butulwanongwa bwa nkikūlu, ukwisila mwa nkikūlu kangī komma unnyāmbāla. Ukwisila mu njila ya bwitugasye bwāke bwa būmi, kangī ukwisila mwa umwēne, u bufwe bōsa bukwisa. Injila yāke iya kupa ubumi bo bufwe. Ngimba balinga bamenye ikyo? Yobu 14, linga umwe mukulonda ukusimba i Lisimbo.

214 Une ndinalyo, llinga umwe mukulālūsya iki, une ndinago a Masimbo gasimbīgwe pāsi kuli kiyabo kya kilikyosa kya iki.

215 Linga ugwe kulonda ukubala Yobu 14 pala, Ilyene likuyoba, “U mūndu uyu apāpīgwe nu nkikūlu yo gwa masiku manandi, kangī īswīle ni ndamyo.” Ngimba uko ko kotalusya? “Umwēne ikutupuka bo liluba, umwēne ikutumuligwa pāsi, nukubola nukuyōnga,” na fyosa bo ifyo. Muketile? Unnyambala aligwesa uyu apapigwe mwa nkikulu, apapigwe mu bufwe akabalilo kako umwēne ikwisa.

216 Lōli akabalilo kāko umwēne apāpīgwe mu kipeligwa kya Kyāla, umwēne akabagila ukufwa; umwēne afumīle ku Mpiki ugūngi ugu gwāli mu ngunda gwa Edeni, Kristi. U Būmi bwa Syēpwa bukwisila mu Mpiki.

217 “O,” ugwe kuyoba, “umwene āli mpiki?” Naloliloli. “Ena, abēne bāyobīle, ‘Ugwe utisakulyaga ukufuma mu mpiki ugu.’ Kyāla āyobīle, mu Bwāndilo kunyuma kula, ‘Ugwe utisakulyaga ukufuma mu mpiki ugu.’”

218 Ena, unnikulu yo mpiki. Umwene yo mpiki gwa kipasi. Ugwe gwe kipasi kya māma gwāko. I kipasi kya kyakupāpīla yo ugwe. Uko ko kotalusya. Kangī polelo i kipasi kya Mpiki gwa Būmi, iki kyāli mu ngunda gwa Edeni, yo Kristi. Ukwīsīla mu nkikūlu bukwīsa u bufwe; ukwīsīla mu Nnyāmbāla, mu kipeligwa kyāpabwāndīlo, bukwīsa u Būmi. Ukupāpīgwa mwa nkikūlu bo bufwe; ukupāpīgwa mwa Kristi bo Būmi. Mukwēga i fūndo? Uko ko kūko. Lilino umwe mukukēta kūko u kyāla-nkikūlu ābūkīle, bule umwe?

219 Ikyākwānda Adam na Eva imililāga u Adam na Eva gwakibili, muketile, ukubālana. Lilino ububālāne bwa Adam na Eva bwāli ukwīsīla mu kugonana, ukupyanikisya i kīsu, lōli ikyēne kikāli lūlo ukufuma ku bwāndīlo. Kyāla itolo ātēndīke u nnyāmbāla kangī u nkikūlu, mūmo Umwēne ābōmbīle ifipeligwa Fyāke ifingī, muketile, bāndagīlo, itolo bo i Kipanga.

220 Lilino unko uswe, mu kukēta kwa ifi ifisisimikisīgwa i Fyanaloli fya Kyāla, londesya nukukindilīla panini, linga ugwe kulonda. [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Umma ndaga. Lilino iki kibagīle ukufulasya itolo panini mpaka uswe tukufikaga pāsi pa pāsi pa ikyēne, lōli une itolo nguyaga pakubanāngīsyā umwe u Bwanalōli bwa ikyēne.

221 Akayapo u gwāmbombo nayumo uyu abāgīle ukwēga umfwilwe. Ngimba umwe mwāmēnye ikyo? Umwe mukulonda ukubala ikyo? Umma ndaga, umwe mukukyāga ikyēne mu Bālevi, Balevi 21:7 kangi Ezekieli 44:22, kangi Ilyēne lisakukunāngisyāga ugwe ukuti ubupūti bukāli bwa kwēga unkīkūlu uyu apalamāsīgwe nu mūndu. Iki kyo kyākwīmīlīla kya Nsīngīlīgwa u mfunde gwa Yeso Kristi, panongwa yakuti abēne bākolāga u Moto gwa Kyāla, abapūti bābōmbāga, abanabalumiana ba Aroni. Uswe tukaya nako akabalilo ukubala Ilyēne lyōsa, nukusōka panja pa lyapantu, uswe tuli nago amaminiti malongo mabili gasyēle. Kangi bala bo banabalumiana ba Aroni aba bākolāga u—u—u Moto gwa Kyāla, popāpo abēne bakābagīle ukwēga u nkīkūlu uyu āpalamasīgwe nu nnyāmba uyungi. U Kyāli uyu atikusanuka āyobīle lūlo. Abēne bakābagīle ukwēga u nkīkūlu uyungi, kangi u nkīkūlu uyu āpalamasīgwe nu nnyāmbāla, ukunāngīsyā mu bwēgelélo apa, linga ugwe kulōnda ukukibona ikyēne, ukuti i Kipanga kya Kyāla gwābūmi yo nkemisīgwe, nsitakubwapulīgwa, i Lisyu lya Kyāla, kangi komma i kipanga-kipāgūke iki kikukasakasīgwa nu mūndu.

222 Kēta, unko uswe tubāle iki apa. Une ngulōnda ukutwāla iki kwa umwe. Matai 5, Yeso āyobīle apa ikya kindukimo ikyo kyo naloliloli kya pamwanya nubupala. Uswe tukulōnda ukukibona ikyēne, Matai 5. Une nāsīmīle pa lyāngu . . .

223 Une nāngw'alīle mōsa fimo mwa findu une nayaga pakuyoba itolo ku nnyāmbāla, polelo nāli na kabalilo kamō akanini ukuyoba ikyēne itolo pankyēni pa bakulumbu bītu. Lōli une ngulōnda uku—ukubūka panja apa lilino bo tukāli . . .

224 Lilino, kalumbu, une ngulōnda ukubika ugwe pa buyo kūko i Lisyu lya Kyāla lyāfīngīlīgwe ugwe, kangī ugwe kukētāga lelo ugwe gwitūgāsya mbuyo bula, nūgwe.

225 Matai 5:32. Une ngulōnda umwe ukukētēsya apa, ukutūla iki ifundo yilayila iya “yumo” kangī “bingi.” Matai, malongo-matatu-. . . Une ngwinogona Matai 5:32, 31 ukwānda itolo nalyo.

Ukwene ku yobīgwe, Aligwesa ikusōsyāga u nkasi gwāke, unko umwēne ampēpo umwēne u busīmbe bwa kusōka:

226 Uyo yo Yeso ikuyoba, yu Mwēne ātīle, “ukufuma ku bwāndīlo.” Lilino kētēsya.

Lōli Une nguyoba kwa umwe, Ukuti aligwesa isakusōsyāga unkasi gwāke, ukupāgūla. . . inongwa ya bulogwe, ikumpela umwēne ukusulwa ubulogwe; . . . (muketile) aligwesa ikusōsyā unkasi gwāke, ukupāgūla. . . inongwa ya bulogwe, ikumpela umwēne ukulogwa ubulogwe: (Nongwa ya fiki? Umwēnw

isakwegigwága kangi.) *kangi aligwesa ikummwëga umwëne uyu asôsígwe ukulogwa ubulogwe.*

227 Muketile, umwëne ali nagwe undume ugwábúmi, polélo akayapo u nnyámbála abagíle ukummwëga umwëne. Ndikupāsya iki umwëne unkíkúlu ikubōmba kangi yo ywani umwëne, umwëne ali nu nnyámbála ugwábúmi, yikayapo i fundo ya mwëne na panandi. Lōli, ikyëne kikaya, ku mwëne unnyámbála. “Ikumpela umwëne unkíkúlu,” komma umwëne unnyámbála. Mukupilikisya ikyëne? Ugwe kufimbilisígwa ukutëndéka i Lisyu ukubópa mu bukindililo. Muketile, nakímo kikuyoba umwëne unnyámbála akābagíle, lōli umwëne unkíkúlu akabagíla. Muketile, “ikumpela umwëne unkíkúlu,” komma umwëne unnyámbála. Uko ko katikati iki i Bāngéli likuyoba, “ikumpela umwëne unkíkúlu.” Ikyëne kikayobígwa ukulwana nu mwëne unnyámbála ukwëga-kangi, lōli “umwëne unkíkúlu.” Nongwa ya fiki? Kristi mu bwegelelo.

228 Kētésya, ikyëne kiyobígwe ukuti umwëne akabagíla ukwëga-kangi, mwëne u mfúnde. Umwëne abagíle ukwëga-kangi. Umwëne abagíle ukwë- . . . umwëne abagíle ukwëga-kangi linga ikyëne yo mfúnde, lōli umwëne akabagíla ukwëga unkasi gwa mundu yumo uyungi. Umma naloli. Kangi linga umwëne ikwëga u nkíkúlu unsôsígwe, umwëne ikwitügásya mbulogwe, une ndikupāsya yo ywāni umwëne. I Bāngéli lyāyobíle, “Aligwesa ikwëga umwëne unkíkúlu uyu asôsígwe, ikwitügasya mbulogwe.” Mwakēta lelo umwe, komma u nsôsígwe.

229 Kēta ikyākubwāndílo kunyuma kula, “ukufuma ku bwāndílo,” liino? Ukwëga-kangi, lilino kētésya, umwëne unnyámbála abagíle, loli umwëne unkíkúlu akabagíla. Bo yu Davidi, bo yu Solomoni, bo bu bukīndílo bwa i Bāngéli lyōsa, lilino, ukufwāna nu Davidi na bāngi ba bala.

230 Lilino umwe kētésya mu Bakorinti Bākwānda 7:10, kētésya, Pauli ikulagila unkíkúlu uyu asôsígwe ku ndume gwāke, ukusyāla pamwëne pamo asayane, komma ukwegígwa kangi. Umwëne unkíkúlu ikufimbilisígwa ukusyāla mwëne ntiga, pamo ukuya gwakusayana ukugomokela ku ndume gwāke. Umwëne akabagíla ukwëgígwa-kangi. Umwëne unkíkúlu ikufimbilisígwa ukusyāla mwëne ntiga, lōli, kētésya, umwëne akāyobilémo ikyo ukufwāna nu nnyámbála. Muketile, ugwe ukabagíla ukulitëndéka i Lisyu ukusyóba. “Ukufuma ku bwāndílo,” indagilo sya kugonana ukwisila mmitala. Lilino, i Lisyu lya Kyāla likwendelela lyabwanaloli ni kipelígwa kya Kyāla, likwēndeléla mula nu bukindilílo.

231 Muketile mūmo yilipo i sukule yimo yābūkíle ku busókélo, kangi iyingi yābūkíle ku bwīngililo, pa ikyëne? Ugwe ubagíle ukugomokela ku Bwanaloli, ukusyāgánia iki ikyëne kili.

232 Ikyëne kyo akabalilo kōsa kyāli mu njila yila, ulo lo lwītíkáno ulwabwila ulwa Kyāla ukufuma ku bwāndílo.

Ikyākwānda, bo ubwāndilo bukāli, ukufuma ku bwāndilo kwaliko itolo yumoywene kangi yumoywene. *Ukufuma* pāpo ubutulwanongwa bwālīngīle, polelo ālipo u nnyāmbāla yumoywene kangi ikilūndilo kya bakīkūlu; kibopesya ikyo nkipeligwa, ikinyāmāna kilikyōsa, kangi abāndu kangi umbili umpeligwa yo kinyāmāna. Uswe twe bālibéle, uswe tuménye ikyo, twesa ba uswe, muketile, kangi ikyēne kyo kipeligwa kya Kyāla mu bukīndililo.

²³³ Lōli lilino pakuti i Fifungilo fyīgwiķe, u Mbepo gwa Bwanalōli ikutulongosya uswe ku Lisyu. Ikyo kikulingania nongwa ya fiki isobo syōsa isi syayāngako ukukinda mu ngulilo, panongwa yakuti i Fūngilo sikālīgwiķe, Iki kikāsetulīgwe mma. Ikyēne kyo kyābwānalōli.

²³⁴ Kētēsya, ugwe, ugwe ukabagila ukutēndēka imisyūngūlu ukutōlīgwa. Mūmo une nālumbilīle kwa umwe nkilo ukufwana nu nsyūngūlu ukukilania ikipālo, ikyēne kakufimbilisīgwa ukusōka panja katalusye. Pabagīle ukuyapo bulebule unsyūngūlu gwa sofū gukwīsa ukukilania ikipālo, kangi akanini akanandi, akamūndu akasekele kakwīsa panja ukuya sofū, pamo i sofū ukubuka ku kanini, akamūndu akasekele?

²³⁵ Lilino linga umwe mwisakukētēsya ikyēne mu bwegelela ubupelelesye.

²³⁶ Lilino, alipo u nkīkūlu ugwabwānalōli, u nkīkūlu ugwabwānalōli, u mfūnde, uyu ikwēgīgwa ku ndume gwāke, nu kwītūgāsya, kangi umwēne yo kindu ikisayīgwa ku nnyāmbāla. Linga Kyāla ābagīle ukuti āmpéle u mwanundumiana Gwāke akandu kalikosa akanunupo ukukinda u nkasi, Umwēne ābagīle ukuti ampéle ikyo ku mwēne.

²³⁷ Lilino umwēne unkīkūlu atēndekīgwe ukuya kibōmbélo kya kugonana, kangi nakimo ikinyāmāna ikingi kitēndekīgwa bo lūla. Nakimo ikipeligwa ikingi pa kīsu kitēndekīgwe bo lūla. Iyo yo nongwa umwe mukukēta i mitala, panongwa ya ikyo. Ikyo kyo iki kyātwele igyēne nkati.

²³⁸ Lilino kēta, mu bulīnganie bwakubumalikisyo, kēta, aliko Yeso Kristi yumoywene ntiga (ngimba uko kutalusya?), u Nnyāmbāla yumoywene, Kyāla, Immanueli. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Lōli abenekaya ba Nkasi Gwāke bo bīngi, muketile, amaelifu ukubālānia na maelifu ga maelifu (ngimba uko kutalusya?), u Nkasi Gwāke, u Nsīngilīgwa, i Kipanga. Umwe mukupilikisya lilino?

²³⁹ Iyo yo nongwa Umwēne āyobīle kwa Adam, bo ukugonana kukatwalīgwēmo siku pamo ukuyobigwāmo, “Bālāga, ukupyānikisya i kīsu,” akabalilo kāko umwēne āli tāsī mbwāndilo, akabalilo kāko umwēne āli tāsī fyosa-fibili kinyāmbāla ni kikīkūlu nkati mwa mwēne. Pala, kikunāngīsya ukuti u Nsīngilīgwa abagīle ukwīsa ukufuma ku Lisyu,

ukwisila mu kubāla kwamwambepo, imibālānio, muketile, ukupyamikisya i kisu.

²⁴⁰ Lilino mu mbombo ya kugonana, muketile, i sukulu syafibikile ifindu fibili ifyo ififuluganikene mōsa. Polelo ugwe ukabagila ukubomba ikyene, ugwe kufimbilisigwa ukukitwāla ikyēne ukugomokela ku Bwanaloli bwa ikyēne, “mbwandilo.”

²⁴¹ Kangi ku bumalikisyo ukwene kwisakuyako u Ntwa Yeso yumo ntiga, kangi u Nsīngilígwa Gwāke bīngi, yumo-ntiga. Mukupilikisya ikyēne? Ālipo u Davidi yumoywēne pa kikota kimokyēne, u mwalafyāle yumoywēne (ukufuma pa ndumbula ya Kyāla Yēne) na bakasi ba mia bahano. Yeso itugēsye pa Kikota Kyāke (Haleluya!) mu Fyinja’elifu, nu Nkasi; mūmo ukwēne kwāli ku bwāndilo, apelígwe ukufuma ku kisu, ni kiboko kya Kyāla Gwamakagosa, mbusyūke, ugwa benekaya bīngi. Mwakēta lelo umwe.

²⁴² Abakikūlu, iyūlāga ukuya ikyo, isaga mwa Kristi, polelo umwe mutisakuya mu bufulugania bwakinyanyasi panja pala. Lōli akabalilo kōsa ugwe gwe itolo mwenekaya gwa kipanga kugēla ukwitūgāsya nubwifyūsi kangi kanunu, gwīmwenē, ugwe utisakufwanisya ikyēne. Nayumo u mūndu abagīle ukutendēka ikyēne panja pa Kristi. Bo mūmo Pauli ākindilīle ukuyoba, “Lōli mula, mwa Kristi, mukayamo pamo unnyāmbāla pamo unkikūlu.” Abēne bōsa bali yumoywene.

²⁴³ Lōli ukutendēka u *Bwēgi nu Kusōka* ubu ukugolosisigwa mōsa, ukuti umwe mwabagīle ukumanya iki kyāli kitalusya kangi iki kyāli kisōbi, lilino Umwēne pabwelu ikunāngisya apa mu fyakwīmīlīla ifi. Alipo u Kristi yumoywēne, kangi abenekaya bīngi ba Nkasi yula. Kētēsya, Umwēne abagile ukutusōsya uswe panongwa ya bulogwe bwamwambepo kangi ikimanyisyo ikyabusyōbi, akabalilo kalikōsa Umwēne ikulōnda; lōli ugwe kuyaga nkifu bulebule ukugela ukunsōsya Umwēne, nukufwanikisya ikyēne? U nnyāmbāla abagile ukunsōsya u nkasi gwāke nu kwēga uyungi yumo; lōli komma unkikūlu ukunsōsya unnyāmbala nu kwēga uyungi yumo. Kēta imisyūngūlu na fyakwīmīlīla fyōsa pala nubupelelesye fikufwānia? Kēta i kipelígwa ikyāpakwānda; komma i kyombo-kyapalubafu nakumo. Komma i kipanga; u Nsīngilígwa ukwisila mu Lisyu. Komma u nkikūlu; u nnyāmbāla, akabalilo kalikōsa. Iyo yo nongwa ikyēne kitikuyobāmo siku kalikōsa ukulwana nu nnyāmbāla ukubōmba ikyēne; ikyēne kyo akabalilo kōsa nkikūlu. Ikyo kyo katikati.

²⁴⁴ Lōli umwēne unkikūlu abagīle ukuya Nsīngilígwa gwa Kristi, ukwisila mu kuya...Kangi kumbukilāga, umwēne unkikūlu ukuya kiyabo kya nnyāmbāla, i Bāngēli lyāyobīle umwēne unkikūlu abagīle pa-...“Lōli une ndikwitikisya u nkikūlu ukumanyīsya, pamo ukupoka ubulagili bulibosa, lōli ukuya nkimyemye. Namanga Adam ābumbīgwe tāsi,

kangi polelo Eva. Kangi Adam akasyōbígwe, lōli i kyombo-kyāpalubáfu kyāsyōbígwe. Palema ifi umwēne unkíkúlu isakupokigwága *linga* umwēne ikukīndilíla mu bwikemo nukwiyufya, kangi mu kupāpa bāna, na fyōsa bo ifi,” panongwa yakuti umwēne unkíkúlu ikuya kiyabo kya nnyāmbála uyu. Ikyo kyo iki kikutwāla. . .

245 Nongwa ya fiki Abraham. . . Nongwa ya fiki Kyāla akālingōgile Sarah itūgésye palapala pala, ikukāna, nukusyōba palapala nkisyo kya Kyāla? Itūgésye pala ngati Mūndu gwambili, ikulya inyāma, ikulya u nkati, ikunwa ulupyu, kangi Umwene alinkuti, “Fiki u Sarah asekele kunyuma kula mu nyuma,” kunyuma kwa Mwene, nkihema mula, Umwene akālimbwenémo siku umwēne, “ikuyōba iki, ‘Ifindu ifi fikuyaga bulebule?’”

246 Umwēne alinkuti, “Une ngayobapo siku ikyēne!” O, oo, mwe! Ukumbula Kyāla ukuti Umwēne yo nsyōbi, pankyeni Pāke? Lōli Umwēne akābagile ukwēga umwēne. Nongwa ya fiki? Umwēne yo kiyabo kya Abraham. Amen. Umwēne akabagile ukumfulasya umwēne kisita kumfulasya Abraham.

247 Lilino umwe bakíkúlu mukukēta kūko umwe mulipo. Kangi i Bāngéli lyāyobíle, “Umwe bakíkúlu muyege bo yu Sara āli, uyu ifwíkága mwēne mmyēnda gwantengo mma, ālitūgésye gwanaloli-ndumbula kangi gwanaloli ku ndume gwake mwēne, ukungana umwēne fiyo mpaka umwēne. . . umwēne ānkōlélága umwēne ‘ntwa, gwāke’” ndagili, ubwenenakyo.

248 Kangi umwe, bamo ba bakíkulu, mukufwāla imyēnda iminyali ifi nukusōka panja ukwisōpo mwībēne pankyeni pa nnyāmbála. Yeso aatile, “Aligwesa uyu ikuketa ku nkikulu ukunonyonywa umwene atalile abombile ubulogwe nu mwene mu ndumbula yake.” Polelo yo ywāni uyu atobesígwe, u nnyāmbála pamo ugwe? Umwēne yo kinyāmbála, atēndekígwe ukuti umwēne abagile ukwēga ububōmbélo ubu, muketile; kangi ugwe gwe kikíkúlu, uyu abagile ukukāna.

249 Kangi nongwa ya fiki ugwe kwībika gwīmwēne panja bo ulo? Ikyēne kikaya panongwa ya kwíkyéla, ugwe umenye ikyēne kikabagíla, akabalilo kāko ugwe utalalisígwe mwāsinda ku bufwe ufwēle utwa kabundu. Muketile, ikyēne kikabagila panongwa ya bwíkyéle. Polelo ngimba ikyēne kyo fiki? Ikyēne kyo panongwa ya fyakinyanyasi! Ugwe utisakwitikisya ikyēne, lōli ikyene kyo i Bāngéli likuyoba lūlo. Ubwēne bo Bwānalóli. Ikyēne yo umbepo ugwakinyanyasi uyu ali mwa ugwe. Ugwe utikulonda ukuya gwakinyanyasi; lōli ugwe utikusyāgānia, mwambepo ugwe gwe gwakinyanyasi, panongwa yakuti ugwe kwitwala gwimwene gwakinyanyasi.

250 Lilino, u nnyāmbála, agaiyolo gāke, agafitāno, amafundo ga amatononde, kangi linga umwēne unnyāmbála afwēle panini fiyo imyēnda giligyōsa napanandi, kikabagíla ukupela ukukīndána kulikosa, u mbili gwāke gutikubika mu ngelo.

Nongwa yafiki? Umwëne âli mu kipelígwa icyâpakwânda, akayîlo; abagîle ukuya, muketîle. Lôli, ugwe gwe kyômbokyâpalubafu, ukugeligwa nakyo.

²⁵¹ Kyâla yaga ni kisa! O, mwe, ikîsu kyâbutulwanongwa iki! Une nisa kusangalukâga akabalilo kâko icyëne kimalike.

²⁵² Ketesya, Umwene abagîle ukunsôsyâ unkasi Gwâke akabalilo kalikosa aka Umwene ikulonda, loli umwene akabagila ukunsôsyâ Umwene; Umwëne abagîle ukundendeka une, Umwëne abagîle ukunsôpa une mu mfu akabalilo kalikôsa Umwëne ikwêga ifundo ukubômba, lôli, o, nkundwe, une kinunu ndingagelangâmo siku ukunsôpa Umwëne pala, une mmalike.

²⁵³ Solomoni âbagîle ukwêga unkîkûlu aligwesa uyu akâlyêgîgwe, umwëne âbagîle ukwêga u nkîkûlu aligwesa uyu umwëne âlondâga. U mpûti âbagîle ukwêga mwëne u nkîkûlu uyu âli mfunde. Solomoni . . .

²⁵⁴ Bo yu Davidi, umwëne âlyêgîle (ngimba ingamu yâke âli ywâni?) Abigelo. Uyu, âlipo u nnyâmbâla uyu âkôleligwâga “ntoyofu,” umwëne âli nu nkâsi unnunu, kangî umwëne âfwîle. Kangî Abigelo âlyêgîgwe kwa Davidi; umwëne âli mwala fyâle, komma mpûti, muketile, popâpo umwëne—umwëne âlyêgîle.

²⁵⁵ Lôli u mpûti akâbagîle ukubômba ikyo, panongwa yakuti umwëne âpalamasîsyê pamo âlyêgîle u nkîkûlu ukuya nkasi gwâke uyu âtalîle âli nkasi gwa nnyâmbâla uyungi. Ikyo kyo kikubonesya ubufûnde bwa Kipanga kya Ntwa Yeso Kristi, u Nsîngilígwa abagilîle ukuya nsitakubwapulígwa, u Lisyu, komma i Lisyu limolyëne ukuyonga napamo. Naloliloli. Ngimba umwe mubagîle ukwinogonela u nsîngilígwa untalusye, ilibêle limo lisôkilépo, kangî, kimo ikingî, ikindukimo ikingî kisobi, umwe mumenye? Uyo atikuyaga Nsîngilígwa gwa Kristi. Umwëne yo mpelelesye. Umwëne yo kilikyosa Lisyu, komma i Lisyu limo ukutoligwa napamo. Umma.

²⁵⁶ Ketesya, Umwene unnyâmbâla abagile ukunsôsyâ umwene, loli umwene unkîkûlu akabagila ukunsôsyâ Umwene. Umwene abômbîle icyëne, akisisimikisye icyëne, mmasiku akabalilo aka Luteri, Wesley, na kya Pentekosti, akabalilo kâko abêne bâkânîle ukuya kiyâbo kyâkukîndilîla ikya Umwëne ukwisila mu kuya nu kugonana mwambepo ukuya gwakifuba ni kiyâbo kyâkukîndilîla kya Lisyu. Umwe mukupilikisya? Umwëne unkîkûlu âkanîle. Ikipanga kya kiLuteri kyâkânîle ukuti Kristi ayege ni kinyonywo ikingipo nu mwëne; Luteri âkânîlo icyëne. Kangî unko une njobe iki, ngubukâga ukwikôléla une ikindukimo mulimosa; momûmo kiyilîle icyëne umwîsyûgu na aligwesa gwa bêne, abêne bikutolígwa ukwêga i Lisyu lila, abêne bikukâna Kristi!

²⁵⁷ Kangî unkîkûlu aligwesa uyu ikukâna u nnyâmbâla u mwâna gwâke, akaya nu bwâbûke nabumo ukuya nkâsi kwa mwëne. Ameni. Umwe mukukumbukila, mu li Bângeli, akabalilo

kāko u mwalafyále ālyēgīle Esita? Panongwa yakuti u mwehe ākānīle, umwēne itolo alinkwiyaḡila mwēne yumo uyungi. Kangi akabalilo kāko . . . Ngimba fiki fyābonīke akabalilo kāko umwēne ākānīle ukwisa panja nu mwalafyále nu kumpilikila umwēne? Ikindu kilakila kyo kyēne nu nkīkūlu uyu ikukāna ukuya nkasi ku ndume gwāke.

258 Kangi momūmo kyo kyēne ni kipanga iki kikukāna ukuya ni kifuna mu ngulilo iyi uswe lilino tulimo nu būmi, ukupāpa abāna ba ngulilo iyi. Uswe tukaya ba kiLuteri, uswe tukaya ba kiWesley, pamo uswe tukaya ba kiPentekosti! Uswe tubagīle ukuya bāna ba ngulilo iyi, ukwisila nkifuba kya Lisyu lya Kyāla, nukutwala panja u Mwana gwa ngulilo iyi, Luyungu lwa Mwanike. Ameni. Une ngusubila umwe ukupilikisya. Bakābagīle ukuya nikifuba, umma, popāpo ngimba Umwēne ābōmbīle fiki? Ukunsōsya umwēne, mbusōke. Uko ko kutalusya. Lōli umwe atikuya nubukifu ukunsōsya Umwēne. Umwēne unnyāmbāla ālinsōsisye umwēne.

259 Umwēne alinkukīndilīla ukusetula i Lisyu Lyāke ku Mbili, nukunsisimikīsya Umwēne, lulalua, pa Mwēne. Abāna Bāke balinkwānda u luko lwa kuboneka ukongelēlāpo ngati Umwēne, panongwa yakuti Ikyēne kikukya mōsa, pamo, abēne bikwisa ukuya bāna ba Kyāla, komma bāna ba kipanga. Bāna ba Lisyu! Kangi u Nsīngilīgwa isakuyaga nganigwa nnini Nkīkūlu gwa Lisyu, nsitakubwapulīgwa, komma ukupalamasīgwa ni kipānganio kya nnyāmbāla aligwesa, ikimanyisyo ikyātīgwe-nu-mūndu kilikyosa. Umwe isakuyaga umwelu nsitakubwapulīgwa, Nsīngilīgwa gwa Lisyu! Ameni na ameni! Une ngusūbīla umwe mukupilikisya ikyo, panja pa mbepo. Umwēne isakuyaga gwakifuba mwanundindwāna gwa Kyāla.

260 Kēta lo luyindiko ulukulumba luki u nkīkūlu abagīle ukuya? Kēta kyo kindu ikikulumba kiki iki ikipanga kibagīle ukuya, lōli umwe mukukēta kūku ifyakinyanyasi fintwēle umwēne? Polelo ukugela ukufwanikīsya ikipanga kila panja pala ni Kipanga apa, ugwe ukabagīla ukubōmba ikyēne. Kangi kugela ukufwanikisya u ndogwe gwandukindi ni Kipanga kya Kyāla gwābūmi; pamp u nkīkūlu, unkīkūlu untalusye, nu ndogwe?

261 Nongwa ya fiki kilipo ikindu kimo bo ikyo? Ulwēno lo lulagīlo lya Kyāla, u lulāgīlo lwa ngīndanisyo. Ngimba uswe tukumanyaga bulebula ukwīkyēla ubwelu bwa pamūsi luga kukālīko pakilo? Ngimba uswe tukumanyāga bulebule akīkyēle ka palumu linga kukaliko ikisiku? Ngimba uswe twabagīle ukumanya bulebule ukwīkyēla nukuyīndīka unkīkūlu ugwanaloliloli, linga kukālīko yumo umbwapufu?

262 Ākindilīle itolo munkyeni ukusetula Ilyēne, ukusetula i Lisyu Lyāke, lōli ayege nkifu aligwesa yumo gwa uswe ukugela ukunsōsya Umwēne nukwēga uyungi.

263 Lilino naloliloli icyène kyo kyāpabwélu nongwa ya fiki ifimanyisyo fyosa-fibili fisobi. Ugwe ukubagíla ukuténdéka icyène ukubopa injila *iyi*, icyène kikíndíle; ugwe kuténdéka icyène ukubopa *ikyo*, icyène kikubopága mpaka ukukilania ulufingo. *Apa* lulipo u lufingo, *apa* kilipo i kínu papapa *apa*. I Lisyu litikukānikána. Ilyène likufimbilisígwa ukusyála mbukíndílo lilino, kisita kukínda ukuti Matai 28:19 ikukānikana na Imbombo 2:38.

264 Lilino, mwe bamo ba bakíkúlu umwe, mwe bāmo ba banyāmbála umwe, une—une mmēnye umwe muli—umwe mukutitikisania ni Lyène. Nongwa yakuti, umwe mumenye, umwe mukabagíla ukukifisa ikyo lululu lilino. Umwe mukabagíla.

265 Lōli unko une itolo mbanāngísye umwe ikindukimo. Linga Matai 28:19 āyobile, “Buka umwe polelo, nukumanyísya ifikolo fyōsa, ukubōsya abēne mu Ngamu ya Tāta, kangi iya Mwanundumiana, kangi u Mbepo Mwikemo,” kangi abēne balinkusyūmbutúka, kangi u mūndu aligwesa uyu ālyōsígwémo siku ālyōsígwe ukukanikana ku ikyo, bālyōsígwe mu Ngamu ya Yeso Kristi, ukukínda kópe mōsa ukukinda ingulilo ya i Bāngéli kangi ku fyīnja ba mia batatu ukufuma pa ngulilo ya i Bāngéli, ukubūka ku Lukomano lwa Nicaea. Polelo abēne balinkutwalámo ikimanyisyo mbuyo bwāke. Ngimba kikukíndána fiki, linga icyène kikasetuligwa?

266 Kangi ngimba umwe mumēnye u Būku gwēsa, i Bāngéli lyōsa, lyo busetuli? Umo mo ugwe kumanyila u bwānaloli pakati pa kimo iki ni kīngi, icyène kyo panongwa yakuti Ilyène lyo busetuli. Kangi u busetuli bukugimbilisígwa ukuya katikati ni Lisyu, komma ukukānikana ni Lisyu. Ugwe kuti, “Ena, une, icyène kyāsetuligwe kwa une.” Polelo linga ikylene kikulwana ni Lisyu, ikylene kikayamo siku ukufuma kwa Kyala. Uko ko kutalusya.

267 Lilino linga ugwe kulōnda ukwēga Mat-... Matai 16:18. Yeso aatile, Mwene, ukuti i Kipanga kyōsa, i Kipānga Kyāke, kisakuyēngigwága pamwanya pa busetuli bwamwambepo bwa Mwēne, ili lyo Lisyu. “Une nguyoba kwa ugwe, ukuti ugwe gwe Peteri. . . Kangi umbili ni lilopa fikāsetwīlémó siku iki kwa ugwe, lōli u Tāta Gwāngu uyu ali ku Mwānya yo asetwīle iki kwa ugwe. Kangi pamwanya pa lyālábwe ili. . .”

268 Lilino, une mmenye, abīnítu bítu ba kiKatolika pala, umwe mukuyoba, “Ikyène kyāyēngígwe pa Peteri, kangi Peteri untumigwa, popāpo, *Gwakuti-na-gwakuti*, mu bwitikisye bwabutumigwa, ikilingo.”

AbaProtestanti bāyōbīle, “Ikyène kyāyēngígwe pamwanya pa Yeso Kristi.”

269 Kisita ukuya nkīndane, loli ega itolo iki Umwene aayobile! Umwēne āyobile, “Umbili ni lilopa fikasetula iki kwa ugwe,

lōli Tāta Gwāngu uyu ali ku Mwānya yo asetwile iki kwa ugwe. Kangi pa lyālábwe ili” (ubusetuli bwamwambepo ubwa iki i Lisyu lili) “Une nisakuyēnga i Kipanga Kyāngu; kangi ifipata fya gehena fitisakusenyenda Ikyēne pāsi mma.” U Nkasi Gwāke atisa kugeligwa na banyāmbála abāngi. “Une ngwisakuyēnga i Kipanga Kyāngu, kangi ifipata fya gehena fikabagila ukusenyenda Ikyēne.”

²⁷⁰ Kangi Abelo na Kaini, mu ngūnda gwa Edeni. Kaini akwābīle ubupilikisye bwāke mwēne, umwēne alinkuti, “Lilino, kēta, Kyāla yo Kyāla unnunu. Umwēne yo ali pamwanya pa kipelígwa kyōsa, popāpo une ngwégága indima ni mbatatu, kangi une ngwégága a—a maluba, kangi une ngumpelelaga Umwene ikigemo ikimogi naloliloli.” Ikyo kyo kipanga. Umwēne āfūgéme pāsi. Umwēne ālītike Kyāla. Umwēne ipūtága Kyāla, ābīkága amaboko mmwānya, nukupa ilikemo ili. Umwēne ābōmbīle kilikyōsa ikyābwīpūti iki Abelo ābōmbīle.

²⁷¹ Abelo āyēngīle u luko lulalula ulwa kīgemo. Lōli akabalilo kāko Abelo ātwéle iyāke, umwēne ātwéle u kang’osi. Lilino, Kaini inogonága ukuti, ukutēndéka unkota gwa butulwanongwa, ukuti u tāta gwāke na māma bābagile ukuti bālīle ikipāso, mūmo abēne bamanyisígwe mu ngunda. Lōli Abelo, ukwisila mu busetuli Bwāfyakya, āménye ukuti ilyēne lyāli lilopa ili lyābōmbīle ikyēne. Nu busetuli Bwāfyakya! Kangi ili Bāngéli lyāyobīle mu Bahiburi, untu gwa 12, untu gwa 11, ukuti, “Abelo, nu lwītiko,” (ubusetuli) “āpéle kwa Kyāla ilikemo ilyapamwanyapo ukukinda Kaini, mūmo Kyāla āsisimikisye ukuti umwēne āli ngolofu.” Ngimba uko kutalusya? Ameni! Nkundwe, kalumbu, ikyēne kyo itolo kyapabwelu bo kalikōsa kabagile ukuya, kwa une. Pala po kilipo ikindu kyōsa.

²⁷² Lilino pa *Bwégi Nu Kusōka*, muketile, ikyēne kibagile ukusetulígwa. Mpaka ikyēne kisetulígwe, ugwe utikukimanya ikyēne. Lōli Umwēne āfīngīle mu masiku ilyabumalikisyo ili, mu ngulilo iyi, ukuti ikyakubutitu ikifisigwe kilikyosa mwi Bāngéle kisakusetuligwága. Ngimba balinga bamenye ikyo? Busetuli, untu gwa 10! Yeso āfīngīle ikyēne, ukuti fyōsa ifyakubutitu ififisigwe ifi pa—pa *Bwégi Nu Kusōka*, fyosa ifi ifingī ifyakubutitu ififisigwe ifi fyāliko, fisakusetuligwága nkabalilo kabumalikisyo. Lilino umwe kumbukilága, a Masyu gātīle, “Būka ku Tucson.” Mukukumbukila u Lumuli ulusitakulinganisígwa mmyanya? u Gwāndúmi ugwa kihano-na-kibili imīle pala? ukugomokela, kangi ukwīgúla kwa Fifingilo Fihano-na-fibili. Kētēsya iki kyābonīke. Ikyo kyo kyābwanalōli.

²⁷³ Lilino itolo pakayabo kanini ukukindililápo. Lōli lilino, pilika umwe! Une ukwene kukufika akabalilo kuli umwe ukubūka kukulya, lōli une itolo ngulya kanunu.

²⁷⁴ Ketesya, lilino, unkikulu ali nu buyo bwake, kangi umwene yo ibwe ilipala. Solomoni, u nnyāmbála uyu āli na bakasi

maelifu kalongo... pamo āli na bakasi elifu yumo, ndigi, umwēne āyobīle ukuti, “U nnyāmbāla uyu ālimmwāgīle unkasi, akyāgīle ikindu ikinunu.” Umwene alinkuti, “Unkikulu unnunu uyu yo ibwe ilipala mu ngiga yāke,” ulo lo luyīndīko. “Lōli unsitabugolofu yula yo mīsi mu lilopa lyāke,” ubo bo būmi bwāke. Umwēne alinkuti, “Pabagīle ukuyapo yumoywēne unnyāmbāla ungolofu āgīgwe mu elifu,” Solomoni āyobīle iki, “lōli,” alinkuti, “ugwe ukābagīle ukwāga yumoywēne unkīkūlu ungolofu mu elifu.” Solomoni āyobīle ikyo, muketile. Lilino ketesya ikyo, kyaali bulebule ikylene.

275 Lōli, umwe muketile, nkīkūlu, ugwe gwe—ugwe gwe ibwe ilipala linga ugwe kulonda ukuya ibwe ilipala, lōli ikinyonywo kibagīle ukuya na ugwe. Kangi umwe mukukēta nongwa ya fiki u *Bwēgi Nu Kusōka* bwāli, ubu Yeso āsosolīle kunyuma kula, ikyēne kyāli nongwa yakuti uluko lwīno lwāli ko kwānda kwa butulwanongwa. Iyo yo nongwa i mitala nu kusōka, ni fīndu, fyātwālīgwe. Ku bwāndīlo ikyēne kikālīmo siku lūlo, kangi ikyēne kitisakuyaga nkīsu ukukilania kula.

276 Kēta Yākōbo, ukufuma kwa yūyo bikwisa abatāta. Umwēne āli na bakasi ukukinda kalongo-na-babili. Umwēne ālyēgīle abakalumba babili, kangi āli na batuli ba bakasi aba, abakīkūlu panja-pa-bwēgi aba umwēne itugāsyaga nabo. Kangi abatāta bala bāpāpīgwe mulamulu ukufuma mu batuli-ba-bakasi bala. Ngimba uko kotalusya? Muketile, ugwe kufīmbilisīgwa ukutēndēka i Lisyu ukubopa nubutenenefu.

277 O, une ndinago amani pa fyēne. Linga umpūti ikuyamo siku na malālusyo pa kyēne, kangi uswe tukuyaga palikimo, uswe tukuyobaga ikyēne. Lōli naloliloli, linga umwēne alinabo ubwamwambepo bulibosa na panadi, umwēne abagīle ukukēta papapa apa ikyēne kyo Bwānalōli. Likayapo nalimo ililālusyo ku Kyēne.

278 Unkīkūlu unnunu yo kindu kinunu. Une mmenye ikyo. Une mmenye ikyēne ukwisīla mu bakīkūlu banaloliloli. Une nāgēne na bakīkūlu banaloliloli aba bo banaloli, itolo bo unyāmbāla aligwesa ugwanaloli uyu endelēmo siku.

279 Umwēne unkīkūlu yo kyombo-kyāpalubafu kangi akapatu ka mwēne unnyāmbāla, kangi mu bugwe umwēne unnyāmbāla ālīmpīlīkīle umwēne unkīkūlu. Umwēne unnyāmbāla itolo... Umwēne unkīkūlu yo kiyabo kya umwēne unnyāmbāla. Lōli, ikyēne ki kwa umwēne unkīkūlu, umwēne atēndekīgwe ukuti umwēne abagīle ukuya gwakinyanyasi, kangi umwēne apēgīgwe ubwābūke ukukana pamo ukwitika. Ikyo kyo kikukanikana ni kipelīgwa kyāpakwānda ku bwāndīlo, muketile, lōli mwakēta umwe.

280 Lilino iliyēne lilipantu, popāpo une itolo ngusosyāngāpo ikīndukimo apa ku mamīniti manini. Une ngulonda ukubalālūsya umwe ikīndukimo.

281 Lilino, kumbukilaga, une nguyoba iki itolo ku kibugutila kyāngu kyēne. Kangi panja mu mbepo, une nguyoba iki kwēne ku bakóngi bāngu bene. Indumi iyi yikubūka ku bene, kangi iki une nguyapakuyobaga apa.

282 Ugwambombo aligwesa, umwēne, iyo yo yāke, ena, umwēne yo ntimi gwa ntimo, unko umwe abōmbége kilikyosa umwēne ikulonda. Ikyo kyo kili ku mwēne na Kyāla. Umpūti aligwesa, undumbilili aligwesa, ikyo kyo kili kwa ugwe, nkundwe gwāngu.

283 Une nguyóba kwene kuno mu Jeffersonville, u buyo bwēne une mbagile ukuyoba iki, yo nongwa yakuti ugwēne go ntimo gwāngu. Ugwēne go ntimo ugu u Mbepo Mwikémo āmbéle une ukupilikisya ukuya na nketesi pamwanya, kangi Umwēne isakungolaga une gwanongwa panongwa ya ikyēne. Kangi abāndu abāngu aba bo bapinduki bāngu apa ukufuma ukukilania i kisu, aba une ndongólile kyo Kristi. Kangi, bāna banini, une ndi apa ukubatula umwe, kangi une ne mwininu gwīnu. Umwe mubagile ukwinogona une nguyoba ukulwana na umwe; une nguyoba iki, muketile, ku bununu bwīnu. Une mbaganile umwe. Kangi linga ikyo kikaya lūlo, Kyala yo Ndongi. Ugwe mbaganile umwe.

284 Iki kyo nubusisya kindu ikyāmáka, une ngāménye akatwalilo kāke panja. Ngimba une ngubōmbaga fiki, akabalilo kāko une ngufikaga ku banyāmbála na bakíkúlu aba bikwītūgásya mu kilundilo kyāngu, bamo mwa bēne bégigwe kabili pamo katatu? Abanyāmbála abanunu na bakíkúlu abanunu, bafuluganikene mōsa! Ngimba kyabōmbile ikyēne kyo fiki? Ukumanyisya ukusyōbi, katikati, kisita kugúlila pa Ntwa.

285 “Iki Kyāla alungisenie palikimo, unko nayumo u mūndu alingapagulániága.” Komma iki u mūndu ālungisénie; iki “Kyāla” ālungisénie palikimo! Akabalilo kāko ugwe ulinabo u busetuli ubwakutalula ukufuma kwa Kyāla, uyo yo nkāsi gwāko, kangi ikindu kilakila, uyo yo gwāko, ku būmi bwāko bōsa. Muketile? Lōli iki u mūndu ikulunganisya palikimo, aligwesa abagile ukupagulania. Lōli iki Kyāla alunganisye palikimo, nayumo u mūndu kinunupo alingagelaga ukupalamasya ikyēne. “Kilikyosa Kyāla alunganisye palikimo,” Umwēne alinkuti, “unko nayumo u mūndu alingapāgulaniága.” Komma iki yumo ungame-mwasinda undongi pamo ikindukimo ikingi kyālunganisye palikimo, pamo yumo ungomokela kunyuma undumbilili ni kilundiko kya fimanyisyo mwa būku, uyu abagile ukubaleka abēne ukubōmba kalikōsa nkisu, kangi i Lisyu lya Kyāla lilambalele palapala pala. Muketile? Une nguyobela pa iki Kyāla ālungisye palikimo.

286 Lilino une nguyaga pakuyoba iki kwa umwe. Une ngupakisya fiyo iki une nguyoba kwa umwe. Une ndikusanusya ukuya ngāsi na umwe bāndu. Une ndikusanusya ukuya ngāsi na umwe, batimi bakundwe bāngu. Une ndikusanusya

ikyō. Lōli une ngulongigwa, ngusyāgānia ukuti iki kipīgwe mmaboko gāngu, kangī linga. . . Une ngabagīle ukukikolelēla Ikyēne, kangī une ngamanya akātwalilo ka Ikyēne pankā, kangī une mmwenye ukuti i tepi iyī yisa. . . O, mwe, une itolo ngwitēdekesyāga, ikyūmba kya kubombelamo imbombo ukwigula mōsa, 'nongwa yakuti apa ikyēne kikwīsa. Muketile?

²⁸⁷ Itolo mūmo ikyēne kyāli pa *U Luyungu Lwa Liyoka*, lōli ikyēne kyo naloliloli kisisimikisīgwe ukuya kitalusye. Une ndinafyō ifikalatasi papapa apa, ukufuma mu kikalatasi, kūko abakīkūlu lululu lilino, . . . kangī pōpe mu—mu bukulumba. . . Fimo mwa ma diyōsisi ingulumba fili ni kipicha kua kubwandilo, injoka yikuniemba pa kilundi kya nkīkūlu, kangī itolo mula mūmo iyēne yikubūkīla ukusyungutila umwēne; umwēne unkīkūlu ali nu luko lōsa ulwa kwipilikisya ni findu, ikindukimo iki unnyāmbāla akabagilēmo siku ukumpalamasya umwēne nakyo, ni liyoka ilinywamu ili liniembīle na fyōsa bo ifyō. Ikyō kyo katikati bo bwanalōli. Kangī ikyēne kikubūka ukuya kibibipo kangī kibibipo, kangī kisakuya kibibipo. Liyoka, iyī umwēne akāli. . . umwēne akābagīle ukuya na kabombo ka kugonana na mwēne unkīkūlu akabalilo kāko umwēne āli liyoka, lōli kumbukilāga. . .

²⁸⁸ Une nāli nukukanikana i lisiku limo nu u. . . komma ukukanikana, itolo u gwambombo gwa Assemblies of Kyāla nu ntuli, alinkuti, “Ugwe uli nsobi, pa Ikyō.”

Une ndinkuti, “Ena, une lumō. Une ngulonda ugwe umbūle une.”

²⁸⁹ Umwēne alinkuyoba pala, umwēne ākindi'fle nukwānda ukuyoba isya ikyēne. Ikindu kyākwānda umwe mumenye, umwēne āfikīle pakuyōnga mwēne. Kangī ikindu kimo iki umwēne āyobīle, umwēne āyobīle, “Nkundwe Branham, luli kūgu uluko lūla? Kyāla āyobīle 'lumō mwa luko lwāke.' Lilino luli kūgu u luko lūla ugwe gwāyobīle lwāli pakati pa mūndu ni kinyāmāna, ulu sayansi yikabagīla ukulwāgwa lilino? Ali kūgu umwēne?” Alinkuti, “Ngimba umwēne ali pa kīsu? Ngimba umwēne yo salila-nkulumba?”

²⁹⁰ “Umma, panongwa yakuti ililopa lya salila-nkulumba likabagīla ukufulugānia ni lya nkīkūlu, nakimo ikinyāmāna ikingi kisakufulugānia nu mwēne. Umma, ikyēne kitisa, pamo yōpe imbeyu ya nnyambāla ukufulugānia ni ki—ni kikīkūlu. Ikyēne kitikwisa kubōmba ikyēne.”

²⁹¹ “Polelo kili kūgu ikinyāmāna kimo kila? Lilino, Kyāla āyobīle, ‘Unko kilikyōsa kipāpe u luko lwāke.’”

²⁹² Une nāgūlīle itolo i miniti. Kangī u bunyafu bwa Mbepo Mwikemo bulinkuyoba, “Mbula umwēne, ‘Ikyēne kili apa.’”

Lilino, ku bwāndīlo une nāyobīle, “Ena, ikyēne lumō kyālisīle ukuya kiyōnge.”

Umwene alinkuti, “Loli, Nkundwe Branham, ikyo, uswe tukuyoba isya Lisyu, bule uswe?”

²⁹³ Une ndinkuti, “Ena, nkulumba.” Kangi une ndinkuti, “Abēne, ena, bikwīyobéla ukuti ifindu ifingi, bo ba dinosolo kangi—kangi isofu-ngulumba, nna fyosa bo ifyo, ifyāmabēle, isófu-ngulumba, ndigi, ifyēne fiyōngīle, na fyosa bo ifyo.” Une ndinkuti, “Ikyēne lumo kyāli ikyo.”

²⁹⁴ Umwēne alinkuti, “Nkundwe Branham, uswe tukuyoba isya kusisimikisya kwa Lisyu. Linga ubutulwanongwa buli apa, ubutulwanongwa bwakubwāndílo, ubwēne bubagīle ukuya apa bōpe.”

²⁹⁵ Kangi une ndinkuti, “Ntwa Yeso, Ugwe gwāyobīle, ‘Ega ni linogono nalimo iki ugwe kwisakuyobága akabalilo kāko umwe mukwīsa pankyēni pa mūndu, panongwa yakuti ikyēne kisakupīgáwa kwa umwe mu sala yila.’ Ntwa, ngimba une nguyobaga fiki?” Umwēne alinkuti, “Mbūla umwēne, ‘Ubwēne buli apa.’” Itolo mūmo une ngukētéla i mboniboni pa kigémo.

²⁹⁶ Une ndinkuti, “Ubwēne buli apa,” kisita kumanya kūgu.

Umwene alinkuti, “Kugu?”

Kangi bo une ngāli nukwinogona, Umwene alinkuti, “Iyene yo njoka.”

²⁹⁷ Ikyo kyo katikati iki ikyene kyāli, namanga umwene akaya kinyamana kangi mma. Umwēne āgunígwe nukubīkígwa pa lwanda lwāke ku masiku gosa ga būmi bwāke. Umwēne ali apa. Ngimba ikyo kitalusye? Kangi pōpe mu kabombo kala umwēne ābōmbīle, pala pakāli palipo ubutulwanongwa bulabula bukubōmba pa nkíkúlu, ngati ukugonana kwa kinyāmbála bo lúla. Apo po pāpo umwēne unkíkúlu ikuya na kayīlo ka māsō amatunule ni findu, akabalilo kāko umwēne ali ni fyakwipilikisya fyāke kubutali ukukinda iki unnyāmbála aligwesa abagīle ukubōmbámo siku.

²⁹⁸ Une ngwimilága apa ’nongwa yakuti uswe tuli mu kilundilo ikifuluganie. Une ngwēgága abanyāmbála bāmo, une ngwisa . . . uswe twisakuyoba ifyakongelelápo isya ikyēne. Ndinafyo ifikalatasi ni findu filambalele papapa apa, papapa ku kiboko kyāngu papapa lilino, kangi une nayaga pakukitwāla ikyēne kwa umwe ulubunju ulu. Une nayaga pakwēga ilisiku lyosa mu iki, lōlu une ngwigalága lilino mu kuyoba iki.

²⁹⁹ Iki kyo ku kipanga kyāngu kyēne. Komma ku kipanga kyāngu . . . Untimo unnini ugu gukwitika une kangi gukukōnga une, iki kyo ku bēne.

³⁰⁰ Ilisiku limo, namanga nāménye ukuti akabalilo kāko une ngubabūla umwe kalikosa, akene kakufimbilisígwa ukwisa ISI SYO IKUTI U NTWA, polelo une nāli na Masimbo mūmo Umwene āsetulága ikyene kwa une. Lōli, “Ntwa Kyāla, ngimba une mbagīle ukuyoba fiki ku kilundilo kila? Une nguyaga ni

mbagukano. Unnyambala ikwitūgasyága pa mbenu kangi panja pa lubīngilo na kulikosa ukungi, ‘Ngimba une nundeke umwene unkikulu?’ Abakikulu, ‘Ngimba une nisakundeke undume gwāngu?’ ‘Ngimba une ngubōmbága fiki?’” Une ndinkuyoba, “Gwe Ntwa, ngimba une mbagile ukubomba kiliku une?”

³⁰¹ Ikindukimo kyāyobīle kwa une, “Buka kula ku kyamba ndubunju, kangi Une nguyobaga kwa ugwe.”

³⁰² Kangi akabalilo kāko une nāli mmwanya nkyāmba, kisita kumanya ukuti pāsi mu Tucson abēne bakiketaga Ikyēne. Lōli bōpe na bamanyisi bākōlīle abāna ukufuma . . . u ndindwana gwāngu unnini na bēne, ukufuma nkyūmba kya sukulu, kangi alinkuti, “Keta kula ukukilania mu kyāmba kila! Liliko i Libingu iliboneke-bo-moto likesefumo likubūka mmwanya mu mbepo nu kugomokēla pāsi, ukubūka mmwanya mu mbepo nukugomokēla pāsi.” Lwīmiko kwa Kyāla.

³⁰³ Nka. Evans, ngimba uli apa? Ronnie, ugwe apa? Une ngwisa ukugomoka ukusuluka pa stesyoni, u ndumiana uyu unkeke pa bunwelo amafuta, u bunwelo-mafuta bwa Evans pala. Kangi bo une ngāli ngamanya iki u ndumiana āyaga pakuyoba, umwēne alinkunyēndesya une pa malundi gāngu, umwēne alinkuti, “Nkundwe Branham, ugwe gwāli pamwanya mu kyāmba kila ukukilania kula, bule ugwe?”

³⁰⁴ Une ndinkuti, “Ngimba ugwe kusanusya fiki, Ronnie? Umma,” muketile, ukukēta iki umwēne āyaga pakubōmba. Utunalilo twīngi ifindu fikuboneka, une ndinku, ugwe utikuyoba ikyēne ku bāndu. Ikyēne kikuya . . . Ikindi kya ikyēne kyo, ugwe kukēta fingi fyo fikuboneka, ikyēne kikwisa ukuya kyaaitolo kwa ugwe. Muketile? Une itolo ndikubabūla abāndu. Une ndinkuti, “Ronnie, ngimba fyo fiki ugwe gwā . . .”

³⁰⁵ Umwēne alinkuti, “Une mbagīle ukukunāngīsyā ugwe kulakula kūko ugwe gwāliko.” Alinkuti, “Une nālinkōlīle māma, kangi uswe twālimīle apa nukukētēsya i Libingu lila likwēléla mula ukukilania, likubūka mmwanya na pāsi. Une ndinkuti, ‘Ikyēne kibagīle ukuya Nkundwe Branham itugesye mmwanya mula pabuyo būmo. Yula yo Kyāla ikuyoba ku mwene.’”

³⁰⁶ Kangi a kāya kōsa, abāndu, balikētīle i Lyēne. Pisiku ilibale lisita mabingu nakumo na panandi, na ili i Libingu ilikesefumo ilinywamu likwēléla pala. ukusuluka pāsi bo yi fanelo, kangi ukugomokela kunyuma kangi ukwibālūla.

³⁰⁷ Binangu, kangi polelo une ngwīgāla, umwe mubagīle ukubūka ukufuma pa iki. Ako ko kabalilo kāko Iki kyasetuligwāga kwa une, iki une nayaga pakubabūla umwe lululu lilino, polelo komma ukupondwa Ikyēne.

³⁰⁸ Lilino une nguyoba ku bakongesi bītu bēne, aba bikungonga une ni Ndumi iyi bēne, komma panja. Mbikilaga ubukēti bwa iki pankyeni pa Kyāla. Itolo ku kabugutila aka kēne!

309 Lilino uswe twāgígwe mu bufuluganikano ubu panongwa ya bufunda-kyāla ubulinganie mbubibi. Ngimba uko ko kutalusya? Iyo yo nongwa umwe bakíkúlu mwēgígwe kabili, kangi umwe banyāmbála, panongwa ya bunda-kyāla ubusitakulingania kanunu. Lilino une ngulōnda ukubanāngísya umwe ikindukimo iki Umwēne ālimbūlile une.

310 Kangi linga Kyala, u Mpeli gwitu, alālusígwe ililālúsyo akabalilo kako Umwene ali apa pa kisu, Yeso Kristi; kangi akabalilo kāko unsololi Gwāke gwakuponesya āsokíle panja, Mōse, pāsi mu Igupto, ukutwala abana panja pa—pa Igupti, nukubabika abene nkisu ikifingígwe; kangi Yeso āyobíle apa ukuti Mōse āketíle nkayílo aka, kangi umwēne alinkubapa abēne ukusimba kwa kusōka, panongwa yakuti ubwitugasye bwa iki ubwēne bwāli. Mōse āfyagíle bo ifi, bo, “Unko umwēne amwitikisyēge. . .” Kyāla alimmwitikísye Mōse, u nsololi yula uyu ātumígwe ku bāndu, ukupa ukusimba uku kwa kusōka-mbwegi ku bēne.

311 Kangi mu Bakorinti Bakwanda, untu gwa—gwa 7, amanandi ga 12 kangi ga 15, mu Lwitikano Ulupya, Pauli, uyu ālyāgēne na kindu kilakila nkipanga, kangi āyobíle iki, “Iki yo une, komma u Ntwa.” Uko kutalusya? Panongwa ya kayílo ka kusōkamwegi.

312 “Ukwēne kukāli bo ulo ukufuma ku bwāndílo.” Lōli Mōse ālitikísígwe, kangi Kyāla ākibwēne ikyēne ukuya bugolofu. Kangi Pauli yópe āli nu bwābúke, akabalilo kāko umwene ākyāgíle ikipanga nkayílo kala.

313 Lilino ugwe kwitika Iki ukuya syabwanaloli, kangi itikaga Ikyene ukufuma kwa Kyala! Kangi mu kusisimikisya kwa Libīngu Lyāke ni Ndumi Yāke iyi yīndwéle une mpaka apa, akabagila Kyāla pamwanya pa kyāmba ukunyitíkísya une ukubōmba ikindu kilakila, ukubītíkísya umwe ukubūka pa njila iyi umwe mulipo, kangi ukusita kubōmba ikyēne kangi mma! Būkaga na bakasi bīnu nukwitūgásya mbutēngāno, namanga isala kwīlile. U Kwisa kwa Ntwa kuli kifuki. Uswe tukaya nakabalilo ukubongotola ifindu ifi mma. Komma umwe ukugela ukubōmba ikyēne kangi! Une nguyoba itolo ku kilundilo kyāngu. Lōli linga ugwe uli mwēgi. . . Kangi Kyāli ālimbikíle ubuketi une isya ikyo, pa kyāmba, ukuti une nābagíle ukuyōba Iki, u busetuli ubukinda-kipeligwa, panongwa ya kwīguka kwa Fifungo Fihano-na-fibili, kangi ili lyo lilālúsyo mu Lisyu lya Kyāla. “Unko abēne bakindililége mūmo abēne bayílile, kangi ukutulwanongwa kangi mma!”

314 “Ikyēne kikāli lūlo ukufuma ku bwāndílo.” Uko ko kutalusya, ikyēne kikāli bo lūlo, kangi ikyēne kitikwisa kuya ku bumalikisyo. Lōli pāsi pa tuyílo twamwisyúgu, ukuya gwāmbombo gwa Kyāla. . . Une ngabagila ukwikōléla nīmwēne nsololi Gwāke; lōli une ngwitika lumo, linga une nābagíle ukutumígwa ku ikyo, une ngwāla ulwālo kuli umwēnr

akabalilo kâko umwêne naloliloli ikwisa. Popâpo pâsi pa tuyîlo twamwisyûgu, une ngubalagîla umwe ukubûka ku kâya, nu nkasi gwînu lilino. Linga ugwe uli nsangalufu nu mwêne, itugasyâga nu mwêne, swilaga abâna bînu bukemelo bwa Kyâla. Lôli Kyâla ayêge gwakisa kwa ugwe linga ugwe nasiku kubômba ikyo kângi! Ugwe bamanyisa abâna bâko ukwisakubômbâmo siku ikindu bo kila, bakusyaga abêne mu bukemelo bwa Kyâla. Kangi lilino ukuti umwe muli mûmo umwe muyîlîle, unko uswe tubûke lilino, ku sala iyanamaloli iyi yîlîle iyi uswe tukwîtagâsyâmo, nu “kwigutilamo kubwa bupime bwa kukôlelîgwa ukwapamwanya mwa Kristi,” kûko ifindu fyôsa fisakuyaga fyakubagîla.

³¹⁵ Mpaka une ngwaganaga na umwe ikilo iki, u Ntwa Kyala abasaye umwe, akabalilo kako uswe tukusuma.

³¹⁶ Ntwa Kyâla, uswe tukukupa Ugwe ukupâlîsya. Uswe tukukupa Ugwe ulutufyo. Ugwe gwe Jehova unkulumba yulayula uyu âlîtikîsye Môse. Môse, ugwâmbombo yula, kangi ngimba fiki âbagîle umwêne ukubabûla abându bâke? Kangi Kyâla, Ugwe gwalimmwîtikîsye umwêne ukupa ubusîmbe bwa kusôka-mbwegi. Pauli, u ntumigwa unkulumba uyu yo âli nsîmbi gwa Lwîtikâno Ulupya, bo Môse âli gwa Lukûlu. Môse âsîmbil'le i Ndagîlo na kabalilo ka ndagîlo. Bîngi mwa basololi, amasyu gâbo galingîsîgwe mu Lyêne lôli Môse âsîmbîle i Ndagîlo. Kangi Ugwe gwâlîmmwîtikîsye umwêne ukusîmba, ukusîmbile abêne ubusîmbe bwa kusôsa-mbwegi, panongwa ya bukafu bwa ndumbula syâbo.

³¹⁷ Unkulumba Mwikemo Pauli, ukuya nsîmbi gwa Lwîtikâno Ulupya, âbagîle yôpe ukutendêka ikwiyobela bo uku, ukuti, “Une nguyoba pâsi pa tuyîlo utu; une, komma u Ntwa.”

³¹⁸ Momûmo ukwêne kuyîlîle umwîsyûgu, Ntwa Kyâla, ku bumalíkîsyo bwa kîsu, mûmo uswe tuli apa pâsi pa kisa kya Kyâla, namanga tumenye ukuti lululu ulu uswe tukwâkwâmulâga mu Kuyapo Kwâke. Kangi ukuti Ugwe ubômbîle fingi fiyo, Ntwa, une nsîmikîsye, pamaso pa bându aba, abêne bisakwibânîlîlâga ku Iki ngati Ikyêne kifumile kwa Ugwe. Kangi ukubîkîla ubukêti apa umwîsyûgu, isya bându bîngi bitûgésye apa aba bákêtié ni Kimanyilo kila pamwanya pa kyâmba, kûko a Bândúmi ba Ntwa bâlîsîle mu kafulafumbi, kûko ikyêne kyâlîsîle mu Bândúmi bahano-na-babili, kûko ukusetula kwa Fyakubutîtu Fihano-na-fibili fyâbâlulîgwe; kangi u Gwândúmi yulayula, mbutalulîle bulabula, pa kyâmba kilakila, ilisiku ili Iki kyâsetulîgwe!

³¹⁹ Kyâla, une ngusuma ukuti abându bisakubûkâga ku kâya bali bákupalîsya ukuti Kyâla âbapêle ilipyana ili ku bêne. Une njobîle itolo Ikyêne, Ntwa, ukwisila mbwîtikîsîgwe. Kangi une nguyôba itolo ukwisila mbwîtikîsîgwe, Ntwa. Kangi unko abându bayêge bákupalîsya fiyo mpaka abêne batisakugelamo

siku ukubōmba ubutulwanongwa bula kāngi! Kangi abēne balingisámo siku ukugela ukubōmba ubutulwanongwa bulibōsa, lōli ukukugana Ugwe ni ndumbula syābo syōsa. Ntwa, tendekaga inyumba isi ukuya nsangaluke, kangi abēne balikusyága nukuswīla abāna bābo mbukemelo bwa Kyāla.

³²⁰ Namanga, i Ndumi yāngu iyi yāli pa ndumbula yāngu yitwāligwe, Ntwa. Une mbōmbīle fyōsa une mfimenye akabōmbelo kāke. Kangi Sētāno alwēne nanīne ku milungu, kangi ku sala kisita kugon’utulo. Lōli lilino une ngukilagīla Ikyēne, Ntwa, ku bāndu aba, ukuti abēne bafūndu Ikyēne, kangi ukubūka nukwitūgāsyla Ugwe. Tupága ikyēne, Ntwa. Ikyēne kisōkilépo pa fibéga fyāngu lilino. Abēne bali mmaboko Gāko. Une ngusumu ukuti Ugwe kwisakubasayaga abēne.

³²¹ Sayaga utufunga utu, Ntwa, utu to itolo tubīkīgwe apa, ifya babīne na bōnywa. Ikilo iki kiliyaga kimo mwa fikulumba-fiyo, ifi kilo ifyamaka, ifi abāndu bosa bikubumbulusigwága. Tupaga ikyene, Ntwa. Sayaga uswe palikimo.

³²² Tulibūkága uswe ndutēngāno, bahobofu, basangaluke, panongwa yakuti u Kyāla gwa bupeli atunāngisye uswe “ukufuma ku bwāndilo,” kangi atusanulile kwa uswe, mbutuluganikane ubu uswe tulimo, ipyāna Lyāke kangi, mmasiku ilyabumalikisyo ili. O Nkulumba kangi Gwabwilanabwila Kyala, mūmo uswe tukupalisya Ugwe panongwa ya ikyene! Kangi indumbula syītu siyege nhobofu fīyo, mpaka uswe tutisakuyamo siku ni kinyonywo ukutulwa inongwa kwa Ugwe. Mu Ngamu ya Yeso. Ameni.

Une nunganile Umwene, (Ngimba fiki
ugwe ukabagila ukungana Umwene?) Une
nunganile Umwene

Panongwa yakuti Umwene alinganile une

Kangi āgulīle u bupoki bwāngu

Pa Kalivari kya . . .

³²³ Une nguyoba ikyēne lilino ukuti abalumbilili bisakupilikisya. Iki kyo ku bēne aba bikukōnga i Ndumi iyi bēne!

³²⁴ O, ugwe gwe nsangaluke? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Une mbabulile umwe u Bwanaloli, ISI SYO IKUTI UNTWA, injila yosa ukukinda! [“Ameni!”]

³²⁵ Lilino unko uswe twinamisye imitu gyitu nukwiputa, akabalilo kako uswe tukwimba, “Une nunganile Umwene.” Une nunganile Umwēne panongwa ya ipyana Lyāke. Une nunganile Umwēne panongwa ya kisa Kyāke. Une nunganile Umwēne panongwa ya Lisyu Lyāke. “Kangi i Lisyu lya Ntwa lyālisīle ku basololi!”

Une . . .

³²⁶ Isaga kuno, nkundwe. Kindililaga.

UBWÉGI NU KUSÓKA KYA65-0221M
(Marriage And Divorce)

Ubulumbilili ubu butwaligwe nu Nkundwe William Marrion Branham, ubu pakwanda bwatwaligwe nki Ngereza pa Ndungu kulubunju, Februari 21, 1965, ku Sukulu ya Parkview Junior High mu Jeffersonville, Indiana, U.S.A., bwegigwe pa busimbe bwa tepi ya magneto kangi busimbigwe kisitakutumula mu ki Ngereza. Ukusimba ukwa mu Kyangonde ubu bwasanusigwe nu kuyabanisigwa na ba Voice of God Recordings.

KYANGONDE

©2022 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegwelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org